

საქონლის პირველი რეგისტრაცია

პირველი რეგისტრაცია

საქართველოს
აუღბურის, სპორტისა
და ახალგაზრდობის
სამინისტრო

სარბიელი

გამომცემელი: შპს ელიტ ფაბრიკი

დოზირი: ნიკოლოზ ბაგრატიონი

„ელეზა“ დაცულია. აკრძალულია ნიგნის ან მასში მოყვანილი მასალების
გაყვანება ან გამრავლება გამომცემლის წერილობითი ნებართვის

„საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკას“
საინფორმაციო განყოფილება

ფონური ნომერი: 5-6963-1

ნამდვილად კარგია, რომ ასეთი წიგნი იარსებებს.

სპორტის წარსულის მჩხრეკელად ყოფნა საქართველოში არც იოლი ამბავია, არც ისეთი, რომ უბრალოდ, მოცალეობის ჟამს მისდიო. ასეც რომ იყოს, ეს ერთი შეხედვით გატაცება თანდათან ისე გამოდევნის ყოველდღიურობიდან შენს „მთავარ“ საქმეს, რომ ვერც კი შეატყობ. იმიტომ, რომ ეს სულაც არ არის უბრალოდ გატაცება და ნამდვილი გულის ამბავია ხოლმე. ხოლო, როგორც ყოველი გულის საქმე, ისიც ნამდვილ განცდებს და სურვილებს და დაუზარელ, უმეტესად მუქთ შრომას გულისხმობს და ასე გრძელდება ხოლმე მთელი სიცოცხლის განმავლობაში. სპორტის ყოველი მეისტორიე, მჩხრეკელი, სტატისტიკოსი, როგორც ცხონებული ზაალ გიგინეიშვილი დაწერდა – მეოხი, მაცნე და მემათიანე, განსაკუთრებულ ფიქრთა და საქმეთა ადამიანია.

რახან გიორგი დარჯანიამ დამოუკიდებელი საქართველოს, ჩვენი პირველი რესპუბლიკის გაზეთებიდან უკლებლივ ამოკრიფა სპორტული ამბები და წიგნად შეკრა, უკვე ნიშანვს, რომ ეს ამბები გაცოცხლდა. აბა, უიშვიათეს ერთეულთა გარდა ვინ დაიწყებს იმ დროის გაზეთებში სწორედ ძველ სპორტულ ამბავთა ძებნას? ისტორიკოსებიც კი, რომლებიც ასე კარგად იკვლევენ იმ ორ წელიწადსა და ცხრა თვეს, რომელიც კომუნისტებმა არა მხოლოდ დამალეს, არამედ თითქმის სრულად ამოშანთეს ხალხის მეხსიერებიდან, ძველ გაზეთებში ძნელად გაუჩერდებიან სპორტის ამბებს, რადგან უპირველესი საქმე პოლიტიკაა. სამაგიეროდ, იქნება წიგნი, სადაც ეს ყველაფერი არის და სულ იქნება, ერთად და კოხტად.

სულ რომ არაფერი ამბავი იყოს, იმ ქვეყნისა და იმ დროის ნაწერს, სტილს, ფიქრებს მაინც დავინახავთ. ეს კი სულაც არ არის პატარა ამბავი დავიწყებისა და არცოდნის კლდეებს შორის ცურვისას.

გიო ახვლედიანი

მენშევიკებად მოიხსენიებდა. მხოლოდ 80-იანების ბოლოსკენ, ეგრეთ წოდებული არაფორმალური რომ გაჩნდნენ. კუსტარული ჟურნალები გაავრცელეს და პირველი არასანქცირებული მიტინგები ჩაატარეს, მაშინ გავიგე მხოლოდ ამ თარიღზე და იქიდან მოყოლებული დავინტერესდი.

ეჰ, თურმე როგორ უსინდისოდ იტყუებოდნენ საბჭოთა სახელმძღვანელოები...

მერე ჩემი საყვარელი მიხეილ ჯავახიშვილის კითხვისას, აქა-იქ შემომხვდა ამბები, რომელთა მოქმედებაც სწორედ იმ პირველი რესპუბლიკის წლებში ხდებოდა. ბევრი არაფერი იყო, მაგრამ ინტერესის კიდევ უფრო გასაღვივებლად საცებით საკმარისი გამოდგა. წლების მერე, როდესაც პირველი რესპუბლიკის დროინდელი ამბებით უკვე სერიოზულად დავინტერესდი და მაშინდელი წყაროების კითხვა დავიწყე, აღმოვაჩინე, თურმე როგორი სიზუსტით აღუწერია მიხეილს მაშინდელი მდგომარეობა!

გავიდა წლები, ხელობად სპორტული ჟურნალისტობა ავირჩიე და სრული 10 წელი გავატარე „სარბიელში“. გულწრფელად რომ ვთქვა, მიმდინარე სპორტულ ამბებზე მეტად ყოველთვის სპორტის ისტორია მაინტერესებდა. ამა და ამ ფეხბურთელმა მატჩის ამა და ამ წუთზე ამა და ამ კუთხეში დაარტყა – არც მაშინ მეგონა საინტერესოდ და ახლა ხომ მით უმეტეს. ამბები უფრო მიზიდავდა. ჰოდა, ასე ნელ-ნელა და ალბათ, გაუზარებლადაც გამოიკვეთა ამ წიგნის მიმართულება. ოღონდ ეს ჯერ კიდევ მეტისმეტად ზოგადი რამ იყო.

წიგნის დაწერის იდეა მაშინ ამეკვიატა, „სარბიელში“ რომ ვმუშაობდი. ჩემს ოთახს უთხელესი ფანერის კედლით ჰყოფდა ოთახი, რომელსაც გიო ახვლედიანი და ილია ბაბუნაშვილი იკავებდნენ და იმ წლებში განსაკუთრებით თუ რამე მიყვარდა, მათი წიგნების კითხვა იყო. აქა მორჩილაძედ წოდებული გიო ახვლედიანის მადათოვის ტრილოგია აგერ ორი ათეული წელია საუცხოო რამედ მიმაჩნია და ბაბუნაშვილის „ეზ ეზუნავორან“ ხომ მიყვარს და მიყვარს. ეს სუბიექტური დამოკიდებულება კი მხოლოდ იმიტომ ვახსენე, რომ მეთქვა: ერთხელ ამ ორმა ფანერის უთხელესი კედლის იქიდან გამომიძახეს და მითხრეს, საგაზეთო წერილების გარდა სხვა რამის დაწერაც სცადეო.

მეამა, როგორ არ მეამა, მაგრამ დაწერას სხვა ნიჭი სჭირდება და ეგ ამბავი გონების რომელიღაც უტარში შევინახე და წლების განმავლობაში მიმავიწყდა კიდევ.

თუმცა წერა პერიოდულად მახსენდებოდა და ახლა სამუშაო კომპიუტერის D დისკზე, რომელიღაც ფოლდერში შენახული მაქვს ვორდის ფაილები ჩემი მხატვრული ცოდვილობებით. ამ ნაწერის გამოქვეყნება კი იმიტომ გადავწყვიტე, რომ უმეტესი ნაწილი ამ წიგნისა ჩემი დაწერილი არ არის და თუ რამე წვლილი მიმიძღვის, მხოლოდ ის, რომ მოვიძიე, შევკრიბე და ერთგვარი კლასიფიკაცია მოვახდინე.

მოკლედ. რალა ბევრი გავაგრძელო და ცალკე იმ 26 მაისის სიყვარულმა და ბავშვობისდროინდელმა იღუმენტებამ ამ თარიღისა, მეორე მხრივ კი ხელობად სპორტზე წერამ გადამაწყვეტინა, წიგნის

მიმართულებად პირველი რესპუბლიკის სპორტული ამბები ამერიკა. ოღონდ ეს შინაარსი იყო და არა ფორმა. ფორმაზე ჯერ კიდევ უნდა მეფეიქრა. ფიქრით კი უმეტესად მაშინ ვფიქრობდი ხოლმე, როცა შუალამისას, ან უფრო გადაცილებულზეც ჩემს ძაღლს, კირას ვასეირნებდი ხოლმე ვაკის პარკში. დანამდვილებით შემიძლია ვთქვა, რომ უკეთესი საფიქრალი დრო და ადგილი ღმერთს არ გამოუგონებია. ჰოდა, ერთი ასეთი ფიქრისას, როცა საბელაშვებული კირა ვაკის პარკის ბუჩქნარში დაცუნცულებდა, გამახსენდა ზემოთ ხსენებული გიო ახვლედიანის ეგებ ნაკლებად გა-PF-ებული, მაგრამ ჩემთვის ფრიად მოწონებული მოთხრობა „ჩემი ცოლის რომანი“. თუ არ წაგიკითხავთ, მოკლედ მოგახსენებთ, რომ იქ აღწერილია ამბავი, როგორ ლამობს მოთხრობის გმირი მთლიანი ამბის აღდგენას წიგნიდან ამოგლეჯილი ცალკეული ფურცლების მიხედვით. ჰოდა, მაშინ გავიფიქრე, რომ ჩემი წიგნიც ამ გზით უნდა წამეყვანა. ანუ, ცალკეული ამოგლეჯილი საგაზეთო წერილებიდან თუ ნიუსებიდან, უნდა მეცადა იმ ეპოქის, ანუ პირველი რესპუბლიკის დროინდელი სპორტული ცხოვრების აღდგენა.

ახლა ვინმე იტყვის: განა მეცნიერული სიზუსტით შესაძლებელია, ცალკეული საგაზეთო წერილებით ამბის სრულფასოვნად მოყოლა? ამ კითხვაზე იოლი პასუხი მაქვს: განა ამ წიგნს მეცნიერულობაზე აქვს პრეტენზია?

მოდით, ასე ვიტყვი, რომ ეს წიგნი ერთგვარი პაზლია, რომელთა აწყობაც ბავშვობიდან უზომოდ მიყვარს. და სავსებით შესაძლებელია, პაზლის რომელიღაც ნაწილი ვერც კი ჩავსვა საჭირო ადგილას და ამ შემთხვევაში ისევ იმას გავიმეორებ: განა ამ წიგნს მეცნიერულობაზე აქვს პრეტენზია?

და თუ რამეზე ნამდვილად მაქვს პრეტენზია, იმაზე, რომ აქ სკურპულოზურად მაქვს ამოწერილი აბსოლუტურად ყველაფერი, რაც კი 1918 წლის 26 მაისიდან 1921 წლის 25 თებერვლამდე დაწერილა ქართულ პერიოდიკაში და იოტისოდენა კავშირი მაინც აქვს სპორტთან. ამაზე დანამდვილებით ვარ პასუხისმგებელი. მთელი იმდროინდელი პრესა, რაც შემონახულია, გულმოდგინედ გადავიკითხე გაზეთების სათაურებიდან დაწყებული სულ ბოლოში რედაქტორის გვარით დამთავრებული. ამ გულმოდგინებით, ქვემოთაც ნახავთ, ისეთი ამონარიდებიც გავაკეთე, სპორტთან მაინცდამაინც დიდი შეხება რომ არ აქვს, მაგრამ ჩავთვალე, რომ პაზლს ერთი ორი ნაწილის შემატება მხოლოდ წაადგებოდა.

ერთი სიტყვით, რაკილა შინარსსა და ფორმაზე ჩამოვყალიბდი, საქმეც დაიძრა. თავდაპირველი ამოცანა პირველი რესპუბლიკის დროინდელი გაზეთების შეგროვება იყო. ძველ, არაციფრულ ეპოქაში ჩემისთანა მრავალ საქმეს შეჭიდებულ და რა დასამალია, ზარმაცო ადამიანისთვის, ეს მეტად რთული საქმე იქნებოდა, მაგრამ ახლა, გიორგი კეკელიძის და ლევან თაქთაქიშვილის მეცადინეობით, მთელი პერიოდიკა გაციფრულებული და საიტზე ატვირთულია. ამან ამოცანა ერთი ათად გამიადვილა და გვიან ღამით, როცა სხვა დროს ჩვეულებრივ Cities XXL-ს ვეჯექი ხოლმე და ქალაქმშენებლობით ვიყავი დაკავებული (როგორც მორჩილაძის ერთი გმირი ეჭდა „მეჭექ პოლისს“), საყვარელი თამაში გადავდე და ივერიელის საიტიდან გაზეთების PDF-ების გადმოწერას მივყევი ხელი.

ესეც უნდა ითქვას: თავდაპირველად ისე მქონდა ჩაფიქრებული, რომ მოდი, წიგნს დავწერ და მერე გამოჩნდება რამენაირად თუ გამოვა დაბეჭდვა თქო. მაგრამ, ერთხელაც, საქმეში რომ ვიყავი გართული, ერთ ღონისძიებაზე ჩემს ძველ მეგობრებსა და კოლეგებს, ლექსო მაისურაძეს და გიორგი არაბულს გადავეყარე და საუბარში ეს ჩემი ახირებაც ვახსენე. გამოიჩინა, რომ ლექსოს და გიორგის ამ საქმეში ხელის წაშველების რესურსი გააჩნდათ და მათმა დაპირებამ ერთი ათად წამახალისა სანერად და რასაკვირველია, მაღლიერების გრძნობითაც ამავესო.

ისეც წერის პროცესს მივუბრუნდები. აქ უნდა ითქვას, როგორი მქონდა თავდაპირველი მოლოდინი. ღრმად ვიყავი დარწმუნებული, რომ იმ დროს საქართველოში მაქსიმუმ ათამდე გაზეთი გამოდიოდა. ჩავეყვი საიტზე ჩამონათვალს და ორმოცამდე გაზეთი შემჩნა. ამან გამაკვირვა და თან ცხადია, გამახარა კიდევ. რაკი ჩავთვალე, რომ პაბლოს მეტი ნაწილი ექნებოდა და ამდენად, უფრო სრულფასოვნადაც აიწყობოდა. აი, ამ ფიქრში ვიყავი, რომ საარქივო საქმის ჩინებულმა მცოდნემ, ვანო ჯახუამ, ვისთვისაც ადრე მონაყოლი მქონდა წიგნის ამბავი, მესინჯერში მომწერა, ორასზე მეტი გაზეთი გამოდიოდა სინამდვილეში იმ დროსო და მოაყოლა, მგონი, ცოდვა დავიდე, თავსატეხი გაგიჩინეო.

ცოდვა არ დაუდევს, რაკი იმ ორასორმოცდაათამდე გაზეთიდან უმეტესობა აღარც არის შემორჩენილი. ყოველ შემთხვევაში, ივერიელზე არ ატივრთულა. თანაც რაც გადმოვტვირთე, 3 ათასს სცდებოდა და ამხელა მოცულობა სავსებით საკმარისად ჩავთვალე, პირველ რესპუბლიკაში სპორტის მდგომარეობის გამოსაკვლევად.

კიდევ ენების მრავალფეროვნებამ გამაკვირვა. ქართული, ინგლისური, გერმანული, სომხური, აფხაზური, რუსული და არაბულიც კი – აი, ამდენ ენაზე გამოდიოდა პირველი რესპუბლიკის დროს გაზეთები საქართველოში. აქაც ჩემთვის ნაცნობ სამ ენას დავყაბულდი და საბოლოოდ 3248 გაზეთი შემჩნა ხელში, საიდანაც სპორტული ამბები უნდა ამომეკრიფა. სრულიად აშკარაა, რომ ეს რაოდენობა სავსებით საკმარისი იყო ამოცანის შესასრულებლად. აქვე ვთქვათ, რომ ჩამონათვალი გადმოწერილი და წაკითხული გაზეთებისა, თავისი მოკლე აღწერით, მოვათავსე წიგნის ბოლოში და მისი ნახვაც შესაძლებელია, თუ დაინტერესდებით, რა თქმა უნდა.

PDF-ების გადმოწერასა და ფოლდერებში დახარისხებას მოვანდომე ნოემბრის ნახევარი და მთელი დეკემბერი 2023 წლისა.

1 იანვრიდან კი შემართებით ჩავეუჭეტი გაზეთების კითხვას. აქაც უნდა ვთქვა მოლოდინზე. დარწმუნებული ვიყავი, რომ ყოველ გაზეთში, რომელთა ჯამური რაოდენობა, როგორც ვთქვი 3248 გახლდათ, თითო სპორტულ ცნობას მაინც მოვიძიებდი და ეს ამბავი ცოტა არ იყოს მაშინებდა კიდევ – წიგნი კი არა, მრავალტომეული გამომივიდოდა. თუმცა დავინწყე ფურცვლა (ეს ძველი ტერმინია, თორემ სინამდვილეში – სქროლვა) და თანდათან აღმოვაჩინე, რომ სპორტულ ცნობებს იმდროინდელ

გაზეთებში დიდად არ წყალობდნენ. შეიძლებოდა ათი გაზეთი გადამეკითხა თავიდან ბოლომდე და ერთი სპორტული ან სპორტთან რამენაირად მიახლოებული ამბის მეტი ვერ აღმომიჩინა. ამან დამაფიქრა. რა უნდა ყოფილიყო სპორტის ამგვარი უგულველყოფის მიზეზი? ის რომ სპორტი დიდად განვითარებული არ გვექონდა თუ მეგაზეთები არ თვლიდნენ საჭიროდ სპორტული ამბების გაშუქებას?

აქ კონტექსტის ცოდნაა საჭირო. ერთი მხრივ, ეპოქა იყო ისეთი, რომ სპორტისთვის ვის ეცალაო, გაიფიქრებდით. იმ ძველი გაზეთების გულმოდგინედ კითხვისას ისეთი ამბები აღმოვაჩინე, არც ერთ სახელმძღვანელოში რომ არ არის აღწერილი. დავიწყეთ იმით, რომ დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღიდან პირველი მსოფლიო ომის ოფიციალურად დასრულებამდე მთელი 6 თვე რჩებოდა. ეს ამხელა პლანეტარული მოვლენა, ცხადია, გავლენას იქონიებდა ახალშობილი სახელმწიფოს ცხოვრებაზე, რომელსაც თავისი რყევებიც უთვალავი ჰქონდა. დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გადაქცევა ხომ ერთი დიდი ამბავია და თან დღე არ ყოფილა, იმდროინდელ გაზეთებს საქართველოს წარმოებულ ომებზე მთელი გვერდები არ დაეთმოთ. გვითქვდა ყველა, ვისაც არ ეზარებოდა. იქით ბათუმი ჰქონდათ წაღებული ოსმალებს, აქედან სომხეთს ეჭირა თვალის ჩვენს ტერიტორიებზე, რუსები – გნებავთ წითლები და გნებავთ დენიკინი – ცალკე ამბავი იყო. სახელმწიფოს შიგნით ბანდიტების თარეშს სათვალავი არ ჰქონდა. გადაფურცლავთიმ ძველ გაზეთებს და კითხულობთ, როგორ შეებრძოლენ ჩვენი ჯარები საჩხერეში, დუშეთსა თუ ნატახტარში ბანდებს და ალაფად წაჰგლიჯეს ტყვიამფრქვევები. იქით, გამუდმებული მოწოდებები იყო სამეგრელოსკენ, ანარქია კარგს არაფერს მოგვცემს და სახელმწიფოს დავემორჩილოთო. პირდაპირ ასეთი სათაურები იყო: მოწოდება მეგრელებს. ან ასეთი ცნობა, რომელიც მოქალაქეებს აფრთხილებდა, ბაკურიანში წასასვლელად იქაური კომისიის საგანგებო ნებართვა დაგჭირდებათო. ხომ წარმოგიდგენიათ, როგორი დაქუცმაცებული ყოფილა ქვეყანა, როცა ერთი ადგილიდან მეორეში წასასვლელად ნებართვაა საჭირო?! უნდა ითქვას, რომ ასეთი ცნობები ბევრად მეტ ინფორმაციას აძლევს დაკვირვებულ მკითხველს, ვიდრე ვრცელი მოწინავეები. ტვირთებსა და სურსათზეც ასეთივე ამბები ყოფილა: მაგალითად, ერთგან ამოვიკითხე, თელავიდან თბილისში პურის წამოღება აკრძალა ამა და ამ სამინისტრომ. საფიქრებელია, რომ ამგვარი აკრძალვები სპეკულაციას ააყვავებდა.

ცალკე ამბავი იყო ქოლერა, რომელიც უთვალავ ადამიანს იწირავდა.

მძიმე საკითხავია პირველი რესპუბლიკის პრესა. მით უფრო წლების გადასახედიდან, როდესაც უკვე იყო, რით დასრულდა იქ აღწერილი ამბები. კითხულობ ნერილების მთელ ციკლს იმის შესახებ, დარჩება საინგილო დედსამშობლოს თუ არა... ის წერილები იმედია, დარწმუნებით წერენ, რომ ისე როგორ იქნება, საინგილო ჩვენი არ იყოსო, მაგრამ ოცდამეერთე საუკუნის მკითხველმა ხომ ზუსტად იცის, რაც მოხდება ცოტა ხანში. ან გადაშლი 1921 წლის პირველი იანვრის გაზეთს და ამოიკითხავ მოწინავე სტატიას, იმედინს, სადაც საქართველოს რესპუბლიკას ბედნიერ წელს უსურვებენ...

სრულიად დაუჯერებელ ამბებსაც ვაწყდებოდი. ასე მაგალითად, 1918 წლის 26 მაისს, როცა

დამოუკიდებლობა გამოვაცხადეთ და სასახლის თავზე სამფეროვანი დროშაც აღვმართეთ, მოქალაქეთა ნაწილი აღშფოთებულია, წითელი დროშის ჩამოხსნა რევოლუციური იდეალების ლალატაო. შემდგომში კარგა ხანს პოლემიკაც კი იყო გაჩაღებული გაზეთებში დროშის საკითხზე.

ამკარად ჩანს, რომ ბლომად ადამიანს, ვერც კი ჰქონდა გააზრებული დამოუკიდებლობის გამოცხადების არსი და მნიშვნელობა. ანდა, გადაშლით 1920 წლის გაზეთებს და გხვდებათ სხვადასხვა სამინისტროების და უწყებების განკარგულებები, საქმის წარმოების რუსულიდან ქართულ ენაზე გადმოტანის შესახებ. დამოუკიდებლობის გამოცხადების მესამე წელს ხდებოდა ეს ამბავი, რაც ცხადყოფს, რამხელა უფსკრული იყო, ოფიციალურ მდგომარეობასა და რეალობას შორის. რამდენჯერ გავიფიქრე კითხვისას, 3 წელი კი როგორ გაძლო იმ პირველმა რესპუბლიკამ?

თუმცა ვატყობ, რომ გადავუხვიე. ასეთ ამბებზე გაუთავებლად შემოძლია წერა, მაგრამ მაშინ წიგნი სპორტზე აღარ იქნება.

ერთ სიტყვით, იმის თქმა მინდა, რომ დრო იყო ისეთი, სპორტისთვის მოცლა არ უნდა ჰქონოდათ. საგანგებოდ ვეძებდი 1920 წლის გაზეთებში წერილებს ოლიმპიადის შესახებ. მოგეხსენებათ, იმ წელს თამაშები ანტვერპენში გაიმართა და ეგეც ხომ გულდასაწყვეტი ამბავია, რომ საქართველოს შეეძლო ლილეჰამერამდე და ატლანტამდე შვიდი ათეული წლით ადრე გაეგზავნა თავისი სპორტსმენები ქართული დროშით ოლიმპიურ თამაშებზე და ვერ მოახერხა. ეს ამბავი ერთხელ ჩემს უფროს მეგობარ ემზარ ზენაიშვილს შევჩივლე და ბატონმა ემზარმა მითხრა, იმდენი ფორმალობა სჭირდებოდა საერთაშორისო ოლიმპიურ მოძრაობაში განევრიანებას, იმ მოკლე ხანში ვერაფრით მოახერხებდნენო.

ასეა თუ ისე, 1920 წლის ოლიმპიადამ საქართველოს გარეშე ჩაიარა და მეტიც – ქართული პრესა არც კი დაინტერესებულა იმ თამაშებით. ორად ორი ცნობა მოვიძიე ოლიმპიადას რომ უკავშირდება და ისიც საორგანიზაციო ამბებზეა და არა უშუალოდ სპორტულ თამაშებსა და შედეგებზე. აი, ეს ცნობებიც:

ოლიმპიური თამაშები. ანტვერპენიდან იუნყებიან, რომ ბურგომისტრს ოფიციალურად აუწყეს, რომ ოლიმპიური თამაშები მოეწყობა ანტვერპენში 1920 წელს.

ბოძნა. 13 აპრილი 1919

ოლიმპიური თამაშები. დეპუტატთა პალატამ პარიზში 200 ათასი ფრანკის ასიგნაცია გამოჰყო სპორტის ნაციონალური კომიტეტის განკარგულებაში ათლეთთა მოსამზადებლად 1920 წელს ოლიმპიური თამაშებისთვის.

ნათ კრაი. 9 ნოემბერი 1919

2) სანქციონირებული
ხელ. სახა მუშ.ობა, დი-
აგნოსტიკური ნიშნები
3) დიდი დროის სავ-
გაოდენობა, მძიმე
ხანძარი, მძიმე დი-
აგნოზიკური შედეგ-
ით, მძიმე საზოგადო-
მშენებლობა.
მ. გიორგი, სანქ.

ბარემ აქვე ვიტყვი, რომ რუსული და ინგლისური გაზეთებიდან თარგმნისას შევეცადე ტექსტები იმდროინდელი ქართულისთვის მიმემსგავსებინა და საერთოდაც, ქართული ტექსტებიც ზუსტად ისეთნაირად გადმოვბეჭდე, როგორადაც ეწერა – ხშირად, თავისი ორთოგრაფიული თუ კორექტურული შეცდომებით. ასე რომ, თუკი მოგეჩვენებათ, რომ წინადადება გაუმართავია ან სასვენი ნიშანი იქ არ წერია, სადაც თანამედროვე წესები მოითხოვს, იცოდეთ, რომ სრულიად შეგნებულად არ ჩავერიე ამ საკითხში და ყველაფერი ისე დავტოვე, როგორც ძველ გაზეთებში იყო.

ამბავს მივუბრუნდეთ. როდესაც დამფუძნებელმა კრებამ დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, სახელმწიფო უწყებები შექმნა და თანამდებობები ჩამოარიგა, ამაოდ ვეძებდი მათ შორის რომელიმე უწყებას, რომლის პირდაპირი და უშუალო მოვალეობა იქნებოდა სპორტზე თვალყურის მიდევნება. ჩანს, ამაზე არც უფიქრიათ. მხოლოდ 1920 წლის გაზეთში წავაწყდი ცნობას ასეთი უწყების შექმნის შესახებ. ოღონდ ამბავი საფრანგეთს ეხებოდა და არა ჩვენს ახალგაზრდა რესპუბლიკას.

საომრისი კომისია. ფიზიკური განვითარებისა და სპორტის კომისიამ, რომელიც ჰიგიენის სამინისტროსთან არის დაარსებული, პარასკევს მოისმინა სენატორ რენე ბესნარის მოხსენება სპორტის ეროვნული ბიუროს დაარსების შესახებ.

ერთობა. 15 მარტი 1920

ისევ მივუბრუნდეთ სპორტული ცნობების სიმწირის საკითხს, ოღონდ ახლა მოდი, კითხვა სხვანაირად დავსვათ: ეგებ ბევრი სპორტული შეჯიბრიც ტარდებოდა იმდროინდელ საქართველოში, მაგრამ გაზეთები არ თვლიდნენ საინტერესოდ ამაზე წერას? ეს კითხვა, როგორც იყვიან ხოლმე, ლეგიტიმურია. მით უმეტეს, რომ იმდროინდელი გაზეთები მეტწილად პარტიების ბეჭდურ ორგანოებს წარმოადგენენ და შესაბამისად, მათ ფურცლებზე პოლიტიკური თემატიკა უზარმაზარ ადგილს იკავებს, სპორტიდან კი პარტიამ, აბა, რა სარგებელი უნდა მიიღოს და რა ინტერესი უნდა ჰქონდეს. თანაც კატაკლიზმებით აღსავსე ეპოქას თუ გავიხსენებთ, რაზეც უკვე მიწერია.

თუმცა მთლად ასეც არ არის საქმე, რომ პოლიტიკის გარდა არაფერი იწერებოდა. ეგებ დაუჯერებელიც იყოს, მაგრამ, მაგალითად, იმდროინდელ კულტურულ ცხოვრებაზე ისეთი მოცულობით და ისე დანვრილებით იწერებოდა ყველაფერი, ნამდვილად გაოცებით. ანონსები და აფიშები ცალკე ამბავია და თითოეული კონცერტი თუ წარმოდგენა ისე დეტალურად ირჩეოდა და რეცენზიებიც ისეთი კრიტიკული იწერებოდა, უთუოდ ჩანდა, რომ ხალხს იმ დროს თეატრი და მუსიკა ნამდვილად იზიდავდა. იყვნენ ესთეტიც, რომლებიც სატანვარჯიშო წარმოდგენაშიც ხელოვნებას ეძებდნენ და პოულობდნენ. აი მაგალითად, ეს:

სომრისი კირჩქი რუსუგრიკაში

„შეპარდენტა“ სალამო. (შთაბეჭდილებანი). აპრილის 28-ს, შევარდენტა სალამოს დავესწარი. საერთოდ მე სპორტის თაყვანისმცემელი არა ვარ, რადგან ჩემს შთაბეჭდილებაში მუდამ შეჯიბრებად ისახება.

შეძლება მეონდა მენახა სპორტის სხვა და სხვა დარგი და ხელოვნებას რომ ვეძებდი მასში, თითქმის ვერ შევხვდი.

უპირველესად ხელოვანი დამოუკიდებელი უნდა იყოს, სხვასთან შეჯიბრება დამოკიდებულებას კი ჰნიშნავს.

ოცი წლის წინად ინგლისში მიმავალმა მადრიდში ჩავიარე. გამოჩენილ ტორეადორეს ლეარის გასტროლები იყო. კაცი და ხარი ერთმანეთს უნდა შეტაკებოდნენ.

რამდენადაც დარბაზი მომეწონა, იმდენად ადამიანის ხართან ბრძოლამ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე. უხეში განცდა, ადამიანობის ველურობის ხანის მოგონება ვნახე. ადამიანისა და პირუტყვის ხანის ეპიზოდი. ბოლომდე ვერ დავრჩი. ცირკი აღელვებული ხალხით მივატოვე, შემეცოდნენ ევროპელები.

ომის წინ ლონდონში ვცხოვრობდი. დავდიოდი ინგლისურ საზოგადოებასა და მათ გასართობ ადგილებში.

ბევრჯელ მინახავს ლონდონის ქუჩებზე ჯობ ანეული პოლიციელი, რომელიც ყოველგვარ მოძრაობას აჩერებდა და ხმა მალლა ჰყვიროდა: „შეჩერდით სპორტსმენი მორბის“. ამ დროს მოკლე შალვრებში მალე-მსრბოლნი ერთი ერთმანეთზე გადაირბენდნენ ქუჩას... ამ სირბილში შეჯიბრება იყო ალბად.

არ დამავიწყდება არასდროს ინგლისური (ბოქსი) კრივი ბუმბერაზ ზანგ ჯეიმს ჯონგსტინსა და უელსის შორის... შავ კანიანმა თეთრსა სძლია და ამით აამხედრა მთელი ინგლისი ზანგებზე. არც ეს იყო ესთეტიური სპორტი, მასში არ იყო სილამაზე და ოსკარ უაილდის ქვეყანა სიტლანქისათვის დავინუნე...

თბილისში ჩამოსვლისთანავე აპრილის 28-ს ქართველ შევარდენტა სალამოს დავესწარ, ეს ერთად-ერთი სალამო იყო რომელმაც სპორტი შემაყვარა.

საზოგადოდ სპორტი, როგორც გასართობი არ მიყვარდა. მისი მხოლოდ სარგებლიანობა მომწონდა. დარწმუნებულიყა ვარ, რომ მრავალს ჰგონია ვითომც მუშაითობა (ან ტან-ვარჯიშობა, როგორც თვით „შევარდენტები“ ხმარობდა) მხოლოდ საშუალებაა, იგი ზოგს მოქნილობად მიაჩნია. მე კი, სამუშაოთო სალამოს ნახვის შემდეგ თამამად შემიძლია ვსთქვა,

რომ მუშაითობა არაფრის საშუალება არ არის, ის თვითმიზანია და იგი ხელოვნებაა.

აქაც არის რიტმი, აქაც არის სტილი. უსტილო მუშაითს, როგორც პოეტს, საზოგადოება არ აფასებს.

ამ საღამოთი ჩემ წინ აღსდგა ის მშვენიერი სურათები, რომლის წარმოდგენაც არ შემეძლო. ვნახე ძველი ელლადის გმირები და თავს ძველი ელლადის ცირკში ვგრძნობდი... სახელმწიფო თეატრის მუდამ მორცხვი დარბაზი, ძველი საბერძნეთის სალაცხოს მოგაგონებდათ. ყვირილი, ტაში, გრიალი, ყველაფერი ჰმოწმობდა, რომ სცენაზე მოთამაშე მუშაითებთან ერთად მთელი ხალხიც განიცდიდა იმ ნერვიულ დაძაგვრას, რომელიც საერთოდ მოჭიბრეებს ჰსჩვევიათ.

არ მინდა რომ გაზეთის ფურცლებზე გადმოვცე საზოგადოებას იმ შვენიერ სანახაობის სურათი, რადგან მისის სიტყვებით დახატვა მას ფერსა და იერს დაუკარგავდა. ვისაც უნდა სრული ძლიერებით განიცადოს იგი თვით უნდა ჰნახოს უქვევლად.

მე მხოლოდ ვუსურვებდი რომ ასეთი საზოგადოებანი ბევრი ყოფილიყო საქართველოში.

მეტად სასიამოვნო იქნებოდა რომ „შევარდენს“ ასეთი ისტორიული საღამოები რამდენჯერმე მაინც გაემეორებინოს. ჩვენში სილამაზის კულტი ძალიან დაცემულია და მას განვრთნა სჭირია.

ექ. პროკოფიევი

საქართველო. 7 მაისი 1919

წმინდა თეატრალური წარმოდგენების რეცენზიებს ხომ სათვალავი არ ჰქონდა და მათგან ჩემი ყურადღება მიიპყრო ერთმა რეცენზიამ, სადაც თეატრმცოდნე წერდა, გუშინდელ წარმოდგენაში ნიჭიერმა მსახიობმა ქალმა ვ. ანჯაფარიძემ მაინცდამაინც კარგად ვერ ითამაშაო. იმხანად 23 წლის ვერიკო ანჯაფარიძეზე იყო ლაპარაკი.

თეატრალური რეცენზიების ამბავზე იმითომ ვამახვილებ ყურადღებას, რომ თუკი ამ მიმართულებით უამრავი რამ იწერებოდა, არანაირი ლოგიკა არ არის იმაში (ან მე ვერ ვხედავ), რომ სპორტული შეჯიბრებების მიმოხილვები არ დაენერათ და დაებეჭდათ.

არადა, მართლა ყველაფერს ბეჭდავდნენ: დანყებული იმით, რომ ავბაკები ჩვენს სასიქადულო კომპოზიტორ დიმიტრი არაყიშვილს ქუჩაში დახვედრიან და პალტო წაურთმევიათ, ლენინის ავადმყოფობით დამთავრებული. ან ის, რომ რომელიღაც თანამდებობის პირი ჩქარი მატარებლით

გამგზავრებულია ბათუმში. (კი, მართლა ეს იყო მთელი ნიუსი). ამგვარი ცნობების ჩამოთვლა უსასრულოდ შეიძლება და ამიტომ არ მჯერა, რომ სპორტული ცხოვრება ჩქეფდა და უბრალოდ პრესა არ უთმობდა სათანადო ყურადღებას.

ზემოთ მქონდა ამონაწერი 1920 წლის გაზეთიდან სპორტის ბიუროს დაარსების თაობაზე და ისიც საფრანგეთში, ოლონდ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ სახელმწიფო სპორტს იქამდე საერთოდ არანაირ ყურადღებას უთმობდა. ცაკლე ორგანო არ კურირებდა სპორტს, თუმცა სხვადასხვა უწყებებზე ნამდვილად იყო გადანაწილებული სპორტზე ზრუნვა.

„შეპარდენის“ საზოგადოებაში. ორშაბათს, 7 აპრილს მინისტრ ხომერიკმა დაათვალიერა ტანსავეარჯიშო საზოგადოება „შეპარდენი“. მინისტრი კმაყოფილი დარჩა ბავშვთა და მოზარდთა ვარჯიშობით.

საქართველო. 9 აპრილი 1919

ბანათლების სამინისტროში. ტანვარჯიშობის მთავარ ინსპექტორის თანამდებობა. განათლების სამინისტროსთან არსდება რესპუბლიკის ყველა სკოლებთან არსებულ ტანთსავეარჯიშო განყოფილებათა მთავარ გამგის თანამდებობა 1919 წლის 1 ივნისიდან. მთავარ გამგეს თვიურ ჯამაგირად 1400 მან. დაენიშნება.

საქართველო. 15 მაისი 1919

თან-პარჯიშობისთჳის თანხა. გადაიდოს განათლების სამინისტროს განკარგულებაში 5000 მანეთი ათ-მილიონიან ფონდიდან რესპუბლიკის სკოლებში ტანთვარჯიშობის საქმის გავრცელების შესადგენ ხარჯების დასაფარავათ.

ჩვენი ქვეყანა. 4 ივნისი 1919

სკოლებში თანპარჯიშობის მოსაწყობად. რესპუბლიკის სკოლებში ტანვარჯიშობის კურსების მოსაგვარებლად გადაიდოს 10 მილ. ფონდიდან 5 000 მან.

საქართველო. 5 ივნისი 1919

თანპარჯიშობისთჳის. რესპუბლიკის სკოლებში ტანვარჯიშობის საქმის მოსაგვარებლად, განათლების სამინისტროსგან დაწესდა თანამდებობანი – მთავარი ინსტრუქტორისა და ორი მისი თანაშემწისა. მთავარ ინსტრუქტორს დაენიშნოს ჯამაგირი თვიურათ 1500 მანეთი. მის

თანაშემწეებს 1200 მანეთი თვითუფლს. სამი თვის ხარჯების დასაფარავად – სათანადო თანხა სულ 11700 მანეთი გადაიღოს განათლების მინისტრის განკარგულებაში 10 მილიონიან ფონდიდან, 27 მაისის დადგენილებით უკვე გაღებული 5000 მანეთის გამოკლებით (11700-5000) სულ 6700 მანეთი.

საქართველო. 22 ივნისი 1919

ყუბაბებით ფულის შეპროვება. ქალაქის თავი კრებას აუწყებს, რომ თბილისის ტანვარჯიშობის „შევარდენის“ საზოგადოების გამგეობამ გვთხოვა 5 ოქტომბერს, როცა „შევარდენის“ გამოსვლა იქნება, ნება დავრთოთ ქუთაისში ყუბაბებით ფულის შეგროვებისა. იგი საბჭოს მოაგონებს, რომ ყუბაბებით ფულის შეგროვება აკრძალულია, მაგრამ რადგანაც დიდია მნიშვნელობა „შევარდენის“ საზოგადოებისა, ნება უნდა მივცეთო. საბჭომ ამის შესახებ დაადგინა, რომ „შევარდენის“ საზოგადოებას ნება მიეცეს 5 ოქტომბერს ყუბაბებით ფული შეაგროვოს.

ჩენი ქვეყანა. 4 ოქტომბერი 1919

სახალხო ბანკატლების მინისტრის განკარგულებაში გადაეცეს 50 ათასი მან. სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ საქმიანობის გაფართოებისათვის.

ნოხნა. 31 დეკემბერი 1919

ბანკატლების სამინისტროში. საზ. „შევარდენის“ მოქმედების გაფართოებისთვის. განათლების სამინისტრომ დამფუძნებელ კრებაში წარადგინა პროექტი დეკრეტისა საზოგადოება „შევარდენის“ მოქმედების გასაფართოებლად 2 მილიონი მან. გალების შესახებ.

საქართველოს რესპუბლიკა, 11 მარტი 1920

დეკრეტში. ტანვარჯიშობის საზოგადოების „შევარდენისათვის“ დახმარებად 150,000 მან. მიცემისა.

1. გაცემულ იქნეს სახელმწიფო ხაზინიდან განათლების მინისტრის განკარგულებისათვის ას ორმოცდა ათი ათასი (150,000) მანეთი ტანვარჯიშობის საზოგადოების „შევარდენის“ უსაჭიროეს მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად.
2. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მიღებისა დამფუძნებელი კრების მიერ.

1920 წ. აპრილის 8-ს.

დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარის უფროსი ამხანაგი ალ. ლომთათიძე.

რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე ევგ. გეგაჭკორი.

საქართველოს რესპუბლიკა. 20 აპრილი 1920

შენიშვნა. ქალაქის თვითმმართველობამ დაადგინა შეენირა საქალაქო შემოსავალი სპექტაკლიდან საზოგადოება „შევარდენისთვის“ ამ საზოგადოებისთვის შემწეობის სახით.

თბილისი. 30 ივნისი 1920

გაბონი შევარდენელებისთვის. სახალხო განათლების სამინისტროს თხოვნით რკინის მმართველობამ შევარდენელებს ბათუმს, ფოთს, ახალსენაკსა და ქუთაისში საექსკურსიოდ მესამე კლასის ვაგონი დაუთმო.

საქართველოს რესპუბლიკა. 4 სექტემბერი 1920

ბათუმში არსებულ ტანვარჯიშობის საზოგადოება „შევარდენისთვის“ საჭიროა სავარჯიშო ნივთები, ტანისამოსი და სხვა. საზოგადოება მიიღებს ამ ნივთებს დიდის მადლობით შემოწირულებად, ხოლო უკიდურეს შემთხვევაში შეეცდება მათ ფულით ყიდვას.

ბათუმის ფურცელი. 17 დეკემბერი 1920

საზ. შევარდენის ვარჯიშმთავმა ქალაქის თვითმმართველობას მიჰმართა თხოვნით, რომ ქალაქი დაეხმაროს ნივთიერად უმწეო მდგომარეობაში მყოფ „შევარდენის“ საზოგადოებას. ამ ჟამად „შევარდენისთვის“ აუცილებელია ბინა, დარაჯი და შუშა.

ბათუმის ფურცელი. 23 დეკემბერი 1920

საზ. „შევარდენის“ თავმჯდომარე ბ-ნი ვლ. ახვლედიანი სთხოვს ქალაქის გამგეობას „შევარდენისთვის“ ნივთიერ დახმარების აღმოჩენას.

ბათუმის ცხოვრება. 4 იანვარი 1921

ბათ. მანვარჯ. საზოგ. „შევარდენმა“ სთხოვა თვითმმართველობას, ვინაიდან ის უმწეო მდგომარეობაშია, მისცეს თვითმმართველობამ სესხათ 30 ათასი მანეთი. აღნიშნული

საზოგადოება ითხოვს აგრეთვე თვითმმართველობაში თითონ ჩაუდგეს სათავეში ამ საქმეს და გაუწიოს საჭირო კონტროლი.

სამუსლიმანო საქართველო. 4 იანვარი 1921

ორ საკითხზე მინდა გავამახვილო ყურადღება, რაც ზემოთ წარმოდგენილი საგაზეთო წერილებიდან ჩანს. ერთი, რომ მთავრობა ნამდვილად აფინანსებდა სპორტს და მეორე – უკლებლივ ყველა ცნობა, რაც კი მთავრობის (ცენტრალური თუ ადგილობრივი) მიერ დაფინანსების შესახებ გაზეთებში დაბეჭდილია, მხოლოდ და მხოლოდ ტანვარჯიშს და კერძოდ, სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენს“ ეხება. დანამდვილებით შემოიძლია ვთქვა, რომ არც ერთი ცნობა, რომ მთავრობას სხვა სახეობები თუ სასპორტო ორგანიზაციები დაეფინანსებინოს, პრესაში არ დაბეჭდილია.

საერთოდაც, თუ წინა საუკუნის პირველი მეოთხედის საქართველოს სპორტულ ცხოვრებას იცნობთ, „შევარდენი“ უთუოდ გაგებულნი გექნებათ. მასალის გაცნობისას, გულწრფელად შემექმნა შთაბეჭდილება, რომ ტანვარჯიშის გარდა იმ ძველ ქართველებს – სპორტს რაც ეხება – ბევრიც არაფერი აინტერესებდათ. იმ 3248 გაზეთში, რაც კი სპორტზე იყო დაწერილი, 90% მაინც, კიდევ უფრო მეტი თუ არა, ტანვარჯიშისა და კერძოდ „შევარდენის“ შესახებაა.

ისე, კაცმა რომ თქვას, ეს საზოგადოება „შევარდენი“ სულაც არ იყო იმ ტიპის სპორტული ორგანიზაცია, რა გაგებითაც დღეს ვიხსენიებთ ტანვარჯიშსა და საერთოდ სპორტს. თუმცა ამაზე ქვემოთ კიდევ მოგვინევს ლაპარაკი, ახლა საგაზეთო წერილების ის ნაწილი მინდა წარმოგიდგინოთ, რაც „შევარდენის“ დაარსებას ეხება.

დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან 2 თვის თავზე, კერძოდ კი 1 აგვისტოს, სამთავრობო გაზეთში ასეთი ცნობა გაჩნდა:

ქართულ საგიმნასტიკო საზოგადოება „ამირანთან“ არსდება სასპორტო ვარჯიშობის წრე (იქნება ლაუნ-ტენისი, ხოკეი, ფუტბოლი, კროკეტი და მრავალი სხვა). წევრების ჩანერა სწარმოებს ყოფილ სამხედრო გიმნასტიკის სასწავლებლის შენობაში (ფრეილინის და ალექსანდროვის ქ.ქ. კუთხე) ყოველ დღე 12-2-მდე.

საქართველოს რესპუბლიკა. 1 აგვისტო 1918

ამის წაკითხვისას, სიმართლვე გითხრათ, გონებაში იმ აზრმა გამკრა, რომ დახეთ, ჩვენთვის ამ დრომდე ზოგი ვერდამკვიდრებული თუ ეგზოტიკური სახეობა, უკვე იმ დროში არსებულა თურმე თქო.

სკოლის პირველი რესპუბლიკა

შოკეისა და კრიკეტზე მოგახსენებთ, რალა თქმა უნდა, რაც იმ ძველ გაზეთში თავისებურად იწერებოდა, ისევე როგორც ბევრი სხვა რამ. ლაუნ ტენისში კი „ლაუნ“ გამოხსნა აღნიშნავს და მეტს არაფერს.

თუმცა საზოგადოება „ამირანი“ ამ მწირი საგაზეთო განცხადებიდან 4 დღეში სულ სხვაგვარად გამოჩნდა პრესის ფურცლებზე. „საქართველოსა“ და „საქართველოს რესპუბლიკაში“ ორი იდენტური ცნობა გამოქვეყნდა.

მიმნასტიური საზოგადოება „ამირანი“, არსებული სამხედრო კავშირთან გადაკეთდა „შევარდენათ“.

საქართველოს რესპუბლიკა. 4 აგვისტო 1918

ქართულ ტანსაცვარში საზოგადოება „ამირანს“ დაერქვა: ქართულ სამხედრო კავშირის ქართული ტანსაცვარში საზოგადოება „შევარდენი“.

საქართველო. 4 აგვისტო 1918

პირველი რესპუბლიკის დროინდელ პრესაში ეს არის პირველი ხსენება „შევარდენისა“, თორემ განთქმული სპორტსმენ-შევარდენები, რასაკვირველია, მეფის რუსეთის დროსაც გვყავდა. ამის შერე მოვლენები ასეთნაირად განვითარდა:

ქართულ სამხედრო კავშირი

ამ დღეებში მთავრობას გადაუწყვეტია „ქართველთა სამხედრო კავშირის“ დახურვა.

კავშირის დღევანდელი მოქმედება გამოიხატება შემდეგში:

- 1) მას ჰყავს 80 კაცისაგან შემდგარი ქალ-ვაჟთა გუნდი, სულხანიშვილის ლოტბარობით.
- 2) საჩექმე სახელოსნო, სადაც 80-დე ხელოსანი მუშაობს, და რომელშიაც ამზადებენ ჩექმებს ჩვენი ჯარისთვის.
- 3) მანვე დააარსა სავარჯიშო საზოგადოება „ამირანი“, ამ უკანასკნელ ხანში „ამირანი“ და რუსული საზოგადოება „სოკოლი“ შეერთდნენ, და ამ შეერთებულ საზოგადოებას დაერქვა „შევარდენი“.

ამ გვარად „სამხედრო კავშირმა“ დაჰკარგა ის ზოგადი პოლიტიკური და სამხედრო ხასიათი, რომელიც მას ჰქონდა პირველ ხანებში.

ებლა კავშირი ფაქტურად არის კერძო საზოგადოება, რომლის შინაარსს სრულებით არ შეეფერება თვით სახელი: „ქართველთა სამხედრო კავშირი“.

იასონ ჯავახიშვილი

საქართველო. 24 აგვისტო 1918

ახალი

სამუშაითი საზოგადოება „შევარდენი“, კვირას, 25 აგვისტოს დილის 12 საათზე ყოფილ „ოფიცერთა საფარიკაო სკოლის“ შენობაში, ალექსანდროვის და ფეიერვერკის ქუჩების კუთხეში, შესდგება ქართულ სამუშაითი (საგიმნასტიკო) საზოგადოება „შევარდენის“ სადამფუძნებლო კრება.

საქართველო. 24 აგვისტო 1918

„შევარდენის“ ქრება.

კვირას აგვისტოს 25 დანიშნულია ქართული ტანსაცმელში საზოგადოების „შევარდენის“ კრება, ყოფილ სამხედრო-საგიმნასტიკო სკოლის შენობაში (ფეიერვერკის და ალექსანდროვის ქუჩ. კუთხე.) საზოგადოების ყველა წევრს და საქართველოში ფიზიკურ განვითარების იდეის თანამგრძნობლებს სთხოვენ მიბრძანდნენ ზემოხსენებულ შენობაში შუა დღის 12 საათისთვის.

სახალხო საქმე. 24 აგვისტო 1918

პირობა.

25 აგვისტოს, მოხდა დამფუძნებელი კრება ქართველთა სამხ. კავშირთან დაარსებულ ტანთ-საცმელში საზოგადოება „შევარდენის“. კრების თავმჯდომარეთ არჩეული იქნა პოლკ. კ. კაკაბაძე, მდივნად პოდპ. პლ. ლეუავა. კრებაზე განხილულ და დამტკიცებულ იქნა საზოგადოების წესდება. საწევრო გადასახადი მიღებულ იქნა წლიურად 24 მანეთი, ერთდროულად 10 მ. საზოგადოების თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა პოლკ. კ. კაკაბაძე, მის ამხანაგად მ. ნიკოლაძე და კ. ბერუაშვილი. სარევიზიო კომისიაში არჩეულ იქნენ ვ. ბერიძე, ან. ქავთარაძისა და კ. ცქიტიშვილი.

ადმინისტრაცია

საქართველოს რესპუბლიკა. 28 აგვისტო 1918

ზემოთ ერთგან ნახსენებია, „შევარდენი“ „ამირანისა“ და რუსული საზოგადოება „სოკოლის“

საორბი კირეი რესპუბლიკაში

შეერთებით დაარსდაო. ეს სწორი არ არის, რადგან ქართული შევარდენობა არა რუსულიდან, არამედ ჩეხური „სოკოლიდან“ იღებს სათავეს. თუმცა „სოკოლმა“ რუსეთში ფართოდ გაიდგა ფესვები და ქართული შევარდენის დამფუძნებელი მამებიც სხვადასხვა დროს უმეტესწილად სწორედ რუსეთის იმპერიაში მუშაობდნენ. აი, შესაბამისი საგაზეთო წერილებიც:

„შევარდენის“ საზოგადოება

კვირას, 23 მარტს მოხდა სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ წლიური კრება. წაიკითხეს მოხსენებები, რომლითაც გადაგვიშალეს „შევარდენის“ წარსულ წლის მოღვაწეობა დღიდან მისი დაარსებისა (მარიაშობისთვის 25 1918 წ.). შემდეგ ამისა საზოგადოების ახალი გამგეობა აირჩიეს. თავმჯდომარედ პოლკ. კაკაბაძე, ვარჯიშთავად (ან გიმნაზიარხი) კ. გ. იგნატეშვილი. სამწუხაროდ კრებას 50 კაცამდე დაესწრო. სწანს, ქართველი ახალგაზრდობა ჯერაც ვერ ჰგრძნობს, თუ რა მნიშვნელობა ექნება ჩვენ ხალხში ტანსავარჯიშოების ფართოდ გავრცელებას და იგი არც იცნობს იმ პირობებს, რომელშიც არის ახლად დაარსებული პირველი ქართული „შევარდენი“. შენობა და მოწყობილობა მართლაც რომ დიდებულია. თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ იმ შენობის დარი არ მოიპოვება რუსეთში. სავარჯიშო დარბაზი გადმოღებულია პრაჰაში (ჩეხეთი) საუკეთესო „სოკოლ“-ის დარბაზიდან; სავარჯიშო იარაღიც ჩეხიის საუკეთესო ფირმა „ვინდიშის“-აა, პრაჰიდან ჩამოტანილი. შენობაზე შესანიშნავია ქართულ „შევარდენის“ მწვრთნელთა შემადგენლობა. ჩეხელ „შევარდენების“ რუსეთში მოღვაწეობამ ის შედეგი იქონია, რომ ტანვარჯიშობაში, ჩეხელების შემდეგ, რუსეთში პირველი ადგილი კავკასიელებმა და მათ შორის ქართველებმა დაიჭირეს.

ეს ალბათ იმით აიხსნება, რომ უწინ ჩვენ ხალხში ვარჯიშობა გავრცელებული იყო, და ამან, საუკუნოებით აღზარდა ჩვენში ვარჯიშობის უნარი და ნიჭი.

ტანვარჯიშში დანინაურებულ ჩეხებს ბევრჯელ შეუმონებიათ, ჩვენი უნარი, მარტო რუსეთში კი არა, არამედ მთელ ევროპაში არის შესამჩნევი.

პირველ ქართულ საზოგადოება „შევარდენში“ შევიდნენ: მოსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი (გიმნაზიარხი) გ. ბერელაშვილი; პსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი ნანეიშვილი, იუზოვკის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი გ. ეგნატეშვილი, იმავე საზოგადოების ყოფილი წურთნელი დ. ჯავახიშვილი, პეტერბურგის „სოკოლ“-ის ყოფილი წურთნელი ი. ბერიძე, იმავე საზოგადოების ყოფილი წურთნელი ქალი თამარ ნიკოლაძე, იანაკიევის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“-ის ყოფილი თავმჯდომარე და ვარჯიშთავის

შემწე გ. ნიკოლაძე, ეგნატაშვილის რამოდენიმე გამოჩენილი ნასაგირდალი და სხვა.

გარდა ამისა, მოკლე ხანში უნდა ჩამოვიდეს უფროსი ქართველი „შევარდენი“, პეტროგრადის სკოლის ყოფილი ვარჯიშთავი ა. ჯაფარიძე. ვინც რუსეთის „შევარდენობას“ იცნობს, იმან კარგად იცის, თუ რამდენად ცნობილი არიან მთელ ყოფილ რუსეთის „შევარდენთა“ კავშირში აქ მოხსენიებული პირნი, როგორც გამოცდილი მწვრთნელ მასწავლებელნი.

ასეთია ჩვენი პირველი საზოგადოების „შევარდენის“ არსებობის პირობები. ჩვენ ახალგაზრდობას მართებს და მისი მოვალეობაც არის, მიაქციოს ამ პირობებს შესაფერი ყურადღება, უხვად ჩაენერონ საზოგადოებაში და მედგარი მონაწილეობით დაეხმარონ იმათ, ვინც სცდილობს, რათა ეს ევროპიდან გადმონატყორცი ტანვარჯიშობის ბრწყინვალე შუქი მთელ ჩვენს მხარეს მოედოს... აგრედვე მშობლებმაც უნდა შეიყვანონ ბავშვთა განყოფილებაში და მათ ჯანმრთელობასთან ერთად, სამშობლოს სამაგალითო მხნეობის თაობა აღუზარდონ.

„შევარდენში“ ტანვარჯიშობა სწარმოებს ორშაბათობით და პარასკევობით საღამოს 7-9 საათამდე. მსურველს უფლება აქვს ვარჯიშის სანახავად დაესწროს ვარჯიშობას. გახსნილია ბავშვთა (ბიჭების და გოგონების), ქალთა და ვაჟთა განყოფილებანი.

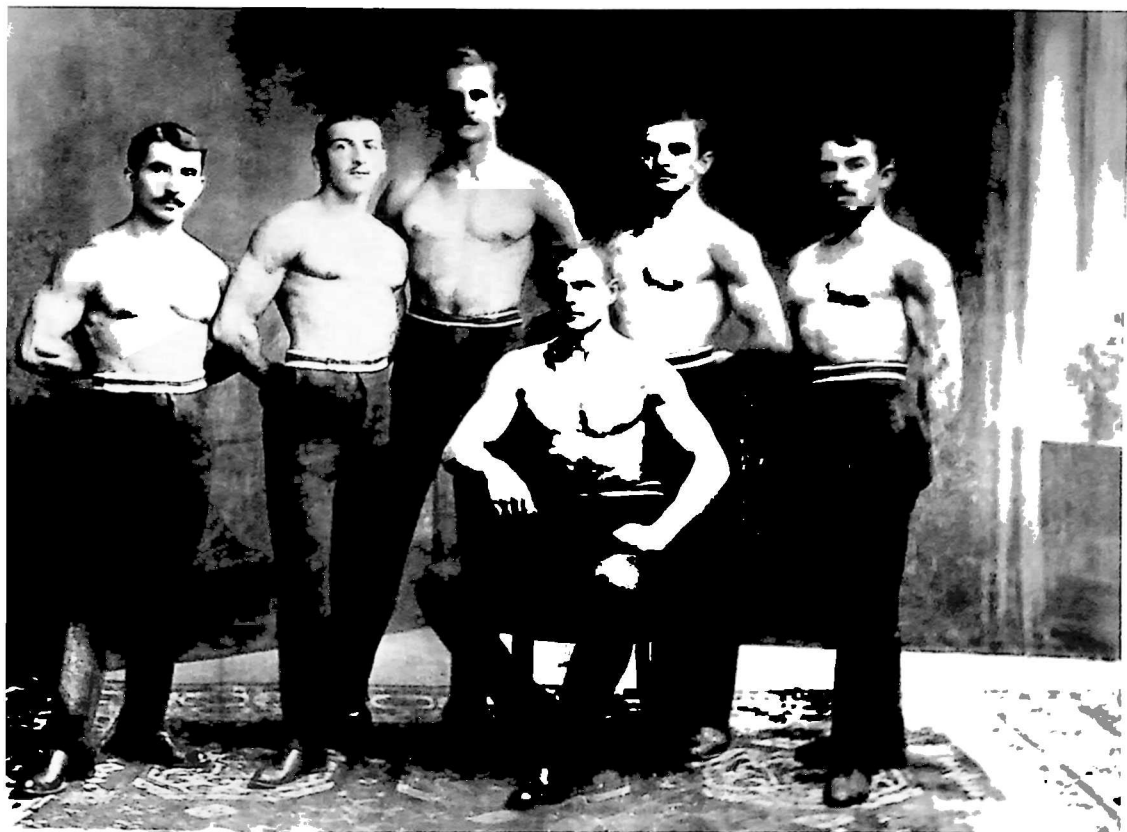
ქართველი შევარდენი.

საქართველო. 28 მარტი 1919

ისე, როგორც ჩანს, ერთმანეთისგან გადანერა, ჩვეულებრივი ამბავი იყო იმდროინდელ პრესაში, რაკი ზემოთ დაბეჭდილი წერილი ორი დღის თავზე თითქმის სიტყვასიტყვით გადაბეჭდა გაზეთმა „ერთობამ.“

თან-საპარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“

23 მარტს მოხდა სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ წლიური საზოგადო კრება. ნაკითხულ იქნა მთელი რიგი მოხსენებებისა, რომლებმაც ნათლად გვიჩვენეს „შევარდენის“ წარსულ წელში მოღვაწეობა მისი დაარსების დღიდან, რომელიც მოხდა აგვისტოს 25, 1918 წ. არჩეულ იქნა საზოგადოების ახალი გამგეობა. თავმჯდომარედ პოლკ. კაკაბაძე, ვარჯიშთავად (ანუ გიმნაზიარხი) კ. გ. იგნატეშვილი. სამწუხაროდ კრებას ცოტა ხალხი დაესწრო. სულ 50 კაცამდე. სჩანს, ქართველი ახალგაზრდობა ჯერაც ვერ გრძნობს, თუ რა მნიშვნელობა ექნება ჩვენ ხალხში ტანსაპარჯიშოების ფართოდ გავრცელებას და იგი არც

გაიოზ ბერელაშვილი (ზის) – ტანვარჯიშული საზოგადოება „შევარდენის“ ერთ-ერთი დამაარსებელი. გიორგი ეგნატაშვილი (მარჯვნიდან პირველი) – ტანმოვარჯიშე, პედაგოგი და მოლვანე, ქართული ტანვარჯიშული სკოლის ერთ-ერთი ფუძემდებელი

პრაღა. 1912 წელი

ქართული სპორტის მუზეუმი

იცნობს იმ შესანიშნავ პირობებს, რომელშიც არის ახლად დაარსებული პირველი ქართული „შევარდენი“. შენობა და მოწყობილობა კარგი აქვთ. ბევრათ უკეთესი იმ შენობების, რომელიც ყოფილ რუსეთში მოიპოვებოდა. სავარჯიშო დარბაზი გადმოღებულია პრაჰაში (ჩეხეთი) საუკეთესო „სოკოლ VII“-ის დარბაზის გეგმით; სავარჯიშო იარაღიც ჩეხეთის საუკეთესო ფირმა „ვინდიშის“ არის, პრაჰადან ჩამოტანილი.

„შევარდენის“ წურთნელთა (ანუ ვარჯიშობის მასწავლებელთა) შემადგენლობაც დამაკმაყოფილებელი. ჩეხელ „შევარდენების“ მთელ რუსეთში მედგარ მოღვაწეობამ, ბოლოს და ბოლოს ის შედეგი იქონია, რომ ტანვარჯიშობაში, ჩეხელების შემდეგ, რუსეთში პირველი ადგილი კავკასიელებმა და მათ შორის ქართველებმა დაიკავეს. ეს გასაკვირველი მოვლენა, უმთავრესად,

აღბათ იმით აიხსნება, რომ უწინ ჩვენ ხალხში ვარჯიშობა ძლიერ შემოღებული იყო, და ამან, საუკუნოებით აღზარდა ჩვენში ვარჯიშობის უნარი და ნიჭი.

ტანვარჯიშში დანინაურებულ ჩეხებს ბევრჯელ შეუმონებიათ ჩვენი უნარი, მართო რუსეთში კი არა, არამედ მთელ ევროპაში არის შესამჩნევი.

პირველ ქართულ საზოგადოება „შევარდენში“ მოიყარეს თავი შემდეგ „შევარდენებმა“: მოსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი (გიმნაზიარხი) გ. ბერელაშვილი; პსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი ნანეიშვილი, იუზოვკის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი გ. ეგნატეშვილი, იმავე საზოგადოების ყოფილი წურთნელი დ. ჯავახიშვილი, პეტერბურგის „სოკოლ“-ის ყოფილი წურთნელი ი. ბერიძე, იმავე საზოგადოების ყოფილი წურთნელი ქალი თამარ ნიკოლაძე, იანაკიევის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“-ის ყოფილი თავმჯდომარე და ვარჯიშთავის შემწე გ. ნიკოლაძე, ეგნატაშვილის რამოდენიმე გამოჩენილი ნასაგირდალი და სხვა.

გარდა ამისა, მოკლე ხანში უნდა ჩამოვიდეს უფროსი ქართველი „შევარდენი“, პეტროგრადის სკოლის ყოფილი ვარჯიშთავი ა. ჯაფარიძე. ვინც რუსეთის „შევარდენობას“ იცნობს, იმან კარგად იცის, თუ რამდენად ცნობილი არიან მთელ ყოფილ რუსეთის „შევარდენთა“ კავშირში აქ მოხსენიებული პირნი, როგორც გამოცდილი მწვრთნელ მასწავლებელნი.

ასეთია ჩვენი პირველი საზოგადოების „შევარდენის“ არსებობის პირობები. ჩვენ ახალგაზრდობას მართებს და მისი მოვალეობაც არის, მიაქციოს ამ პირობებს შესაფერი ყურადღება, უხვად ჩაეწერონ საზოგადოებაში და მედგარი მონაწილეობით დაეხმარონ იმათ, ვინც სცდილობს, რათა ეს ევროპიდან გადმონატყორცი ტანვარჯიშობის ბრწყინვალე მუქი მთელ ჩვენს მხარეს მოედოს... აგრეთვე მშობლებმაც უნდა შეიყვანონ ბავშვთა

განყოფილებაში და მათ ჯანმრთელობასთან ერთად, სამშობლოს სამაგალითო მხნეობის თაობა აღუზარდონ.

„შევარდენში“ ტანვარჯიშობა სწარმოებს ორშაბათობით და პარასკევობით საღამოს 7-9 საათამდე. მსურველს უფლება აქვს ვარჯიშის სანახავად დაესწროს ვარჯიშობას. გახსნილია ბევრეთა (ბიჭების და გოგონების), ქალთა და ვაჟთა განყოფილებანი. იქვე გახსნილია სხვადასხვა სასპორტო თამაშობის განყოფილებანი. „შევარდენის“ მისამართი: ფეირვერკის და ალექსანდრეს ქუჩის კუთხე.

დამსწრეთაგანი.

ერთობა. 30 მარტი 1919

მშრალ განცხადებებს ვრცელი პათეთიკური წერილებიც მოჰყვა „შევარდენის“ მხარდამჭერებისგან, სადაც მკითხველს უმტკიცებდნენ, რომ ტანვარჯიში ყველაფრის წამალი იყო და ამასთანავე სამშობლოს სიყვარულოც ტანვარჯიშობის დაუფლების გარეშე არ გამოვიდოდა.

ბათომის „შეჰარდენი“

ბათომის ტან-სავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენს“ აქ საფუძველი ჩაეყარა იმ დროს, როდესაც ბათომს სულ სხვა უცხო ტომის ხალხი ფლობდა და სავარჯიშოთ მაშინ არ მოეპოვებოდა არც სახლი და არც ეზო. მიუხედავად ამისა, მაშინდელი ქართული გიმნაზიის მოწაფეთა მშობელთა წრის დახმარებით, დიდ შედეგს მიაღწია რამოდენიმე თვის განმავლობაში. მაშინ როცა ბათომს დაეპატრონა მისი ისტორიული პატრონი საქართველო, მას შემდეგ ისე ჩაეფლო ყველა ბათომის მოღვაწე საქმეებში, რომ ერთმაც არ მოისურვა ეკითხათ, არსებობს თუ არა „შევარდენი“ ან რა პირობებში არის, თუმცა ამისთვის „შევარდენის“ საზოგადოების წევრებს კომიტეტიც ყავდა ამორჩეული შვიდი კაცისგან, მაგრამ იმათ დაუდევრობა დასჩემდათ და ერთხელაც ვერ შეიკრიბნენ საქმის მოსაგვარებლად, რაც მათ არ ეპატიებათ.

ბატონებო, თუ დაუკვირდებით, დღევანდელ ჩვენ ცხოვრებას დაინახავთ, რომ ფიზიკურად გადაგვარების გზას ვადგივართ. განსაკუთრებით შავი ზღვის პირად მცხოვრებ ქართველებს სხვა და სხვა ავადმყოფობით მაგალითად: „ჭლექით“ და უფრო რომ ვსქვათ „მალერიით“, ციებით და სხვა. სიცოცხლე უჭკნება ჯერ ახალგაზრდა ადამიანს, შეხედავთ სახეზე გაყვითლებულს თვალის კილოებ გაშავებულ წელში მოხრილს საცოდავად მოსიარულეს

და სიბრალულთი გული გეტკინებათ. ეს ხდება მაშინ, როდესაც სულ ადვილად შეიძლება თავის დაღწევა ასეთ ავადმყოფობისგან ისიც მხოლოდ და მხოლოდ ტანვარჯიშობით, რომელიც დიდ სიძნელეს არ წარმოადგენს ადამიანისათვის. მე ეს ღრმად მრწამს და ამიტომაც ჯერ-ჯერობით კიდევ ვანარმოვებ ბათომის „შევარდენის“ ტანვარჯიშობას, მაგრამ აქაურ „შევარდენს“ ამ პირობებში არსებობა არავითარი გზით არ შეუძლია, თუ მას არ ექნა შესაფერი ბინა თავისი გასახდელ საბანაო ოთახებით, სინათლით, გათბობით და კანცელარიით, სავარჯიშო იარაღებით, მმართველ ორგანოს ე.ი. კარგი საბჭოს სათავეში ჩადგომითა და მასთან კარგ ფიზიკურ და ზნეობრივ ხელმძღვანელის მეთაურობით, როგორიც არის „ვარჯიშთავი“.

ყოველივე ზემო ჩამოთვლილი ადვილი მოსაწყობია თუ ამას მოინდომებს ბათომის ფართო საზოგადოება, ამით დიდ ამაგს დასდებს მომავალ ახალგაზრობის აღზრდის საქმეს როგორც ოჯახისათვის, ისე სახელმწიფო სამშობლოსათვის. ამიტომ მიიღეთ ჩემი გულწრფელი მომართვა პატივცემულო საზოგადოებავ და მიეცით თქვენი შვილები, ძმები, დები ტანსავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენში“. ამ „შევარდენში“ ვარჯიშობა სწარმოებს იმ წესით როგორი წესითაც დასწერა და ანარმოვა ჩეხეთის გამოჩენილმა პროფესორ-მკურნალმა „ტრშმა“. მისი ნაწარმოები საქართველოს ცენტრალურ „შევარდენის“ საბჭოს ღრმად აქვს შეთვისებული. იმავე წესდებით ხელმძღვანელობს ერთ სიტყვით ხსენებული საზოგადოება ფრიად სასარგებლო და ეროვნულ სიმპატიური დაწესებულებაა და მისდამი ქართველურ გულცივობა როგორმე უნდა დავსძლიოთ. თუ გინდათ თქვენ ჯან მაგარნი, კოხტად მავალნი და შესახედავად ვაჟკაცნი სიცოცხლით აღსავსე თაობის წარმომადგენელნი გყავდეთ, აცოცხლეთ ეს კეთილშობილი საზოგადოება. მისგან სარგებლობა დიდი იქნება.

ვლ. ახ-იანი

ბათომის ფურცელი. 17 დეკემბერი 1920

ვესნარაფოთი

ჩვენი მთელი სამშობლო მოვფინოთ ასეთი საზოგადოებებით, რომლებიც მოუპოვებენ ჩვენ ხალხს სულიერ განსპეტაკებას და ჯანსაღობას, გაუზრდიან ჩვენ სამშობლოს ღირსეულ შვილებს, განავითარებენ ქართველ ხალხში ტანის სისხარტეს, სიმარდეს, ვაჟკაცობას და გამბედაობას, აგრეთვე შეიტანენ შეგნებას წეს-მორჩილებისა (დისციპლინისა), მოვალეობისა, ძიობა-ერთობა-თავისუფლებისა, გრძნობა-სიმშვენიერისა და ამ გვარად ხელს შეუწყობენ

ტანმოვარჯიშე ვაჟთა გამოსვლა. 1921 წელი
ფოტოს გადაღების ადგილი უცნობია
ქართული სპორტის მუზეუმი

იმ მიმართულებას, რომელიც მიისწრაფის საზოგადოებრივ-ტანვარტიშობით განადიდოს საქართველოს ფიზიკური და სულიერი ძლიერება.

ქალაქ ტფილისში შესდგა რუსულ და ჩეხულ შევარდენთა საზოგადოებებში აღზრდილ-განვრთნილ ქართველთა ჯგუფი, რომელმაც შექმნა ქართული მეცნიერული სატან-ვარტიშო ტერმინოლოგია და ქართველ მხედართა კავშირის დახმარებით შეიძინა საუკეთესო სავარტიშო დარბაზი, რომლის დარი არ მოიპოვება მთელ ყოფილ რუსეთში. ამ ჯგუფში შედიან საუკეთესო ტექნიკური ძალები, რომელთაც სურთ მთელი თავისი ცოდნა და ენერგია თავის ხალხს შესწირონ და მოახმარონ სრულიად უფასოდ.

კვირას, აგვისტოს 25-ს, 12 საათზე სატან-ვარტიშო დარბაზში შესდგება ხსენებულ საზოგადოების დამფუძნებელი კრება და საზოგადოების გამგეობის არჩევა.

მოუწოდებთ ქართველ საზოგადოებას და მეტადრე ახალგაზრდობას ორივე სქესისას, მხარი დაუჭირონ ამ ფრიად სასარგებლო საქმეს, დაესწრონ კრებას, ჩაერიცხოვნენ წევრებად და თვისი წვლილი შეიტანონ ამ საქმეში.

გ. ნ-ძე

სახალხო საქმე. 24 აგვისტო 1918

სადანვარტიშო საზოგადოება „შეჰარდენი“

ლათინური ანდაზა: mens sana in corpore sano, ე.ი. საღი გონება საღ სხეულში არისაო. ამ გონივრულ ანდაზას მტკიცედ იცავდენ არამც თუ რომაელები, არამედ ელინები და წინა აზიის ზოგიერთი ერებიც.

ამ ერებს უძველეს დროდანვე ჰქონდათ გამართული საგიმნასტიკო ანუ სატანვარტიშო სკოლები, ასპარეზები და დიდ ყურადღებას აქცევდენ ტანის წვრთნას, მის დაქნას, სიმსახსრეს, სისწრაფეს, სიჩაუქეს, ჰარმონიას, კუნთების სიმკვრივეს, მათში ძალის შექმნას, სიბრძნის, სიმარდეს და სხ. ასეთი ვარტიშობა ფიზიკურ ძალასთან და ჯანმრთელობასთან ერთად ჰფერძენიდა ადამიანის სულში გამბედაობას, სიმამაცეს, გმირობას, გამძლეობას, სიღინჯეს, სულგრძელობას, თავგანწირვას, სიმშვენიერეს, ერთობის შემეცნებას, სამშობლოსადმი სიყვარულს და სხვა რაინდულ სათნოებას.

თანვარტიშობას გაცემით მისდევენ ამ ქვეყნებში არამც თუ მოზარდენი და ჭაბუკნი არამედ

ვაჟაკნი და მოხუცნიც კი, არამც თუ ვაჟები, არამედ ქალებიც. იქ არსებობდა ტანის კულტი როგორც ძლიერების და სიმშვენიერის გამომსახველი. ყოველ წლივ სხვა და სხვა ალაგას ძველ საბერძნეთში იმართებოდა დიდი საკლასო თემობა, სადაც ხდებოდა საჯარო ტანვარჯიში, ჭაბუკთა და ვაჟაკთა შეჯიბრება უმთავრესად სირბილსა და ჭიდაობაში.

ნეტარება იმას, ვინც მიიღებდა გამარჯვების ჯილდოთ დაფნის გვირგვინს. ამით უზენაესად ბედნიერი იყვნენ არამცთუ ჯილდოს მიმღებნი და მისი მშობელ-ნათესავნი, არამედ სრულიად ის სოფელი, ის ქალაქი და ის მხარე, რომელსაც ეკუთვნოდა გამარჯვებული. მგოსნები და მუტრიბნი ლექსით ამკობენ მათ და გალობდენ ქება-დიდებას.

ასეთი ტანვარჯიში საუკუნოებით ნაცადი ჰქმნიდა ერში ფიზიკურ დონესთან და ჯანის სისადესთან ერთად სულიერ ძლიერებას და ერთ მუჭა ხალხს ადენიებდნენ თვით სასწაულებს აურაცხელ მტერთა წინააღმდეგ. ამის საუკეთესო მაგალითს წარმოადგენდა ძველად პანია ათინა, მისი გმირული ბრძოლა და გამარჯვება უზარმაზარ სპარსეთზე, ან და ალექსანდრე მაკედონელის მიერ უუდიდეს იმპერიების დამსხვრევა და დაპყრობა, აგრეთვე ქ. რომის მიერ ჯერ მთელი იტალიის და შემდეგ მთელი ჩრდილო აფრიკის, დასავლეთ ევროპის და წინა აზიის დაპყრობა და უზარმაზარ იმპერიის შექმნა.

ტანვარჯიშის დიადი მნიშვნელობა კარგად ესმოდათ ჩვენს წინაპრებსაც, ძველ ქართველებს. დავლური, ფარიკაობა, შვილდ-ისარი, ნადირობა, ყაბახი, ბურთაობა, ჩოგნით ცემა, ცურვა, ჯირითობა, კრივი, ჭიდაობა და სხვა მრავალი სატანვარჯიშო გართობანი ფრიად მიღებული იყო ძველს საქართველოში როგორც ჯერ ფარნაოზის დროს, ისე დავით აღმაშენებლის და თამარის ბრწყინვალე ხანაში, აგრეთვე ერეკლე მეფის დროსაც, თვით მეცხრამეტე საუკუნეშიაც კი.

მხოლოდ რუსეთის მფარველობაში შესვლამ დაგვაძაბუნა ქართველები და გადაგვაჩვია ძველს გართობა-ჩვეულებებს, დაგვასაპყრა სულიერად და ხორციელად. აქ შემოტანილმა სხოლასტიკამ და კაზარმულმა რუტინამ მოჰკლა ქართველის შემოქმედება, დაუჩლუნგა მას გონება, მოადუნა სხეული და დააძაბუნა ოდესლაც შევარდენივით დიდი სული და ფაქიზი ზნეობა.

დღეს პირობები შეიცვალა, ჩვენი ერი შეუდგა მედგარ თავის ბედის გაჭედვას ისტორიის გრდემლზე და დემოკრატიულ წყობილების დამყარებას. უმთავრესად დღეს გვჭირდება მშვენიერ კოლხეთ-ივერიას სულით და სხეულით ძლიერი შვილები, უშიშარი რაინდები. ამ მაღალ სათნოებებს კი მიმადლებს მათ უმთავრესად ტანის ვარჯიშობა.

დღეს „შევარდენის“ საზოგადოებანი ბლომათაა გერმანეთში, ავსტრო-უნგრეთში,

საფრანგეთში, ინგლისში, იტალიაში და სხ. ამათ მიეცა ყველგან სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა. ასეთი საზოგადოება დაარსდა ამ რამდენიმე წლის წინ რუსეთშიაც, სადაც ისახელეს თავი ქართველმა ახალგაზრდებმა ნიკოლაძემ, ბერიძემ, ბერელაშვილმა, იგნატიშვილმა, ჯაფარიძემ და თვით ჩეხიას ქ. პრაგაში გამართულ შევარდენტა დიდ შეჯიბრებაზე მიიღეს უმაღლესი ჯილდო და საჩუქრები.

აი, სწორედ ამ ახალგაზრდებს დაებადათ სამშობლოსათვის ფრიად სასარგებლო აზრი, დააარსონ თბილისში პირველად ტანვარჯიშის საზოგადოება „შევარდენი“ და შემდეგ ისეთი საზოგადოებით მოჰფინონ მთელი საქართველო, მეტია თქმა, თუ რა დიდი სარგებლობა შეუძლია მოუტანოს ჩვენ სამშობლოს ასეთმა საზოგადოებებმა ტანისვარჯიშით და მით ძველი ქართველის გმირული სულის შთაბერვით.

ს. ქვარიანი

საქართველო. 30 აგვისტო 1918

ჟანტულ სამუშაითო საზოგადოება „შევარდენის“ დაარსება

კვირას, 25 მარამობისთვის, ფეიერვეგის და ალექსანდრეს ქუჩების კუთხეზედ აფიცრების საფარიკაო სასწავლებელში (офицерская фехтовальная школа, уголъ Фейкверской и Александровской ул.) 12 საათზედ მოხდება ქართულ სამუშაითო (საგიმნასტო) საზოგადოება „შევარდენის“ დამფუძნებელი კრება. შევარდენული მუშაითობა მთელ მსოფლიოში განთქმულია და ყველაზედ უფრო გავრცელებულია ჩეხელთა შორის. ცნობილია თუ რა შესანიშნავი და ხალხისთვის ყოვლად სასარგებლო გავლენა იქონია ჩეხელებზე შევარდენული საზოგადოების გავრცელებამ და თითქმის ყოველ სოფლად მოფენამ, როგორც თვით ხალხის ფიზიკურად გაჯანმრთელებაზე, ისე მათ ფსიხიკაზე და საზოგადოებრივი გრძნობების განვითარებაზე. ვისაც კი ოდესმე უნახავს საუცხოვო სურათი შევარდენტა ყრილობისა პრაგაში, მისთვის ცხადია, რომ ჩეხეთი უკვე შემსდგარა იმ გზაზე, რომელმაც ოდესღაც ისტორიული საბერძნეთი თავის ფიზიკური და სულიერი ჰარმონიის აღორძნებით მიიყვანა უმაღლეს წერტილამდე. თანამედროვე ხალხის ამ გვარი ფიზიკური აღორძინების მაგალითს ჩვენ ვერ ვხედავთ სხვა ეროვნებათა შორის და ამის უპირველესი მიზეზი არის შესანიშნავი შევარდენობის მუშაითური მეთოდი, რომელიც სხვა ყოველგვარ სატანვარჯიშო მეთოდზე უკეთესად უნდა ჩაითვალოს. შევარდენული საზოგადოებები ჩვენი პატარა საქართველოსთვის უფრო დიდს საჭიროებას წარმოადგენენ, ვიდრე 6

მილიონიან ჩეხეთისთვის. ჩვენ უნდა ვესწარაფოთ ჩვენი მთელი სამშობლო მოვფინოთ ასეთი საზოგადოებებით, რომლებიც მოუპოვებენ ჩვენ ხალხს სულიერ გასაღებებს და ჯანსაღობას, გაუზრდიან ჩვენ სამშობლოს ღირსეულ შვილებს, განავითარებენ ქართველ ხალხში ტანის სისხარტეს, სიმარდეს, ვაჟკაცობას და გამბედაობას. აგრეთვე შეიტანენ შეგნებას წეს-მორჩილებისა (დისციპლინასი), მოვალეობისა, ძმობა-ერთობა-თავისუფლებისა, გრძნობა სიმშვენიერისა და ამ გვარად ხელს შეუწყობენ იმ მიმართულებას, რომელიც მიისწრაფვის საზოგადოებრივ მუშაობით განადიდოს საქართველოს ფიზიკური და სულიერი ძლიერება.

ქალაქ თბილისში შესდგა რუსულ და ჩეხურ შევარდნულ საზოგადოებებში აღზრდილ-განვრთნილ ქართველთა ჯგუფი, რომელმაც შექმნა ქართული მეცნიერული სამუშაოთო ტერმინოლოგია და ქართველ მხედართა კავშირის დახმარებით შეიძინა საუკეთესო სავარჯიშო დარბაზი, რომლის დარი არ მოიპოვება მთელ ყოფილ რუსეთში. ამ ჯგუფში შედიან საუკეთესო ტექნიკური ძალები, რომელთაც სურთ მთელი თავისი ცოდნა და ენერგია თავის ხალხს შესწირონ და მოახმარონ სრულიად უფასოდ.

კვირას 25 მარიამობისთვის 12 საათზე სამუშაოთო დარბაზში შესდგება ხსენებულ საზოგადოების გამგეობის არჩევა.

მოუწოდებთ ქართველ საზოგადოებას და მეტადრე ახალგაზრდობას ორივე სქესისას, რათა მხარი დაუჭირონ ამ ღიდად სასარგებლო საქმეს, დაესწრონ კრებას, ჩაირიცხონ წევრებად და თავისი წვლილი შეიტანონ ამ საქმეში.

გ. ნ-ძე

საქართველო. 24 აგვისტო 1918

და სადაც არის ქება, იქვეა ძაგებაც. იმხანად სატელევიზიო დებატები გასაგებ მიზეზთა გამო არ არსებობდა, სამაგიეროდ იყო პაექრობა გაზეთის ფურცლებიდან და არც ამ პათეტიკის პასუხმა დააგვიანა. გ. ნ-ძეს ა. მანსვეტაშვილი დაუპირისპირდა.

ქართული „შევარდენი“ დაარსების შესახებ

ბ-ნ გ.ნ-ძეს წერილიდან შევითყვე ქართული სამუშაოთო (საგიმნასტიკო) საზოგადოების დაარსება, რომელსაც სახელად „შევარდენი“ (ჩეხურათ Sokol) მიენიჭა. როგორც დიდ მომხრეს ფიზიკურ კულტურისა, მე ძალიან მახარებს ყოველგვარი მისწრაფება ჩვენი

ახალგაზრდობისა ამ დარგში. სავსებით ვეთანხმები ბ-ნ გ. ნ-ძეს აზრს, რომ გიმნასტიკა დიდ საჭიროებას წარმოადგენს, მაგრამ ჩემის მტკიცე რწმენით, რომელიც სხვა და სხვა მეთოდების შესწავლაზე არის დამყარებული, ეგრედ წოდებული „შევარდნული“ მუშაითობა არაფრის სარგებლობას არ მოუტანს ჩვენს ერს. პირიქით, იგი მავნებელი დამახინჯებელია მოზარდის ნორჩი სხეულისთვის. ბ-ნი გ. ნ-ძე სცდება, როცა ამტკიცებს – „შევარდნული მუშაითობა მთელ მსოფლიოში განთქმულია.“ – მსოფლიო უფრო ვრცელია, ვიდრე ეს ჰქონია ბ-ნ გ. ნ-ძეს და შევარდნული მუშაითობა არსადაც არ არის განთქმული, გარდა ავსტრიის სლოვანებში და რუსეთში, ისიც არა თავისი ვარგისობით, არამედ როგორც ერთგვარი პანსლავისტური სოლიდარობის მიზნით. ბევრ ქვეყნებში იგი მთლიანად მიატოვეს უვარგისობის გამო, სხვებიც აუცილებლად ამავე გზას დაადგებიან. შვეციაში, ნორვეგიაში, დანიაში, ინგლისში, ბელგიაში, ფინლანდიაში, საბერძნეთში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, პორტუგალიაში ოფიციალურად მთავრობის მიერ მიღებულ იქნა სასწავლებლებში შვედურ გიმნასტიკის (მუშაითობის) მეთოდი, რომელიც მთლად მეცნიერულად არის შედგენილი და საფუძვლად უდევს ანატომიის, ფიზიოლოგიის და ჰიგიენის ცოდნა. შვედური გიმნასტიკის მასწავლებელი ზედმიწევნით სწავლობს ყველა ამ საგნებს სამი წლის განმავლობაში უმაღლეს გიმნასტიკურ ინსტიტუტში. ამ გვარი ცოდნით ვერც ერთი „შევარდნის“ გიმნაზია აქ ვერ დაიკვებნის. მცოდნეთ მათში ითვლება საუკეთესო „ჯამბაზი“.

ა. მანსვეტაშვილი

საქართველო. 28 აგვისტო 1918

კიდევ რამდენიმე ვრცელი წერილი, რაც არა მხოლოდ შევარდნული ტანვარჯიშობის სიკეთეზე, არამედ, ზოგადად სპორტის მნიშვნელობასა და მის ისტორიაზე მოუთხრობდა საუკუნის წინანდელ მკითხველს.

სპორტული თამაშობა შეფარებული უნდა იყოს მოთამაშეთა ღონესთან, სხეულის განვითარებასთან და სქესთან. გადაჭარბებას და უიმედოთ შესრულებას მოსდევს დაქანცვა და ორგანიზმის დაზიანება, განსაკუთრებით გულის. წინასწარ მოუმზადებლათ სპორტს და ატლეთიურ თამაშს შეუძლიან სარგებლით მხოლოდ მაგარი აგებულების ახალგაზრდები მიჰყვნენ, ქალაქის სკოლების ახალგაზრდობის უმრავლესობისთვის კი, მუშაითობა, საჭიროა რომ მათი სხეული მოამზადოს სხვა და სხვა სპორტიულ თამაშის შესრულებისთვის ისე, რომ ორგანიზმს არა ევნოს რა. ჩამოვთვლით, შესაფერ ახსნა-განმარტებით სპორტებს, რომლების გავრცელება საჭიროდ მიგვაჩნია საქართველოში.

რბენა ანუ სირბილი ყველაზედ ბუნებრივი და ორგანიზმისთვის შესაფერი სპორტი არის. მას ძალიან მისდევდნენ ძველი ბერძნები. სირბილს ჰყოფენ სამ კატეგორიად: სისწრაფის სირბილი – 100 მეტრი, ნახევარ-ძირითადი რბენა – დაახლოებით 8 კილომეტრი და ძირითადი რბენა – უფრო დიდ მანძილზე (42 კილომეტრი მარათონის სირბილში). სისწრაფის სირბილი მოითხოვს დიდი ენერგიის დახარჯვას. ძირითად რბენას უნდა მოქნილი და გამძლე ორგანიზმი, სალი გული, განვითარებული გულის ფიკარი და მეთოდური ვარჯიშობა. ხტომა სიმაღლეზედ, სიგრძეზედ და სართი. ამათ უნდა მისდიონ ერთგვარი ზომიერებით, განსაკუთრებით სიმაღლეზე ხტომას.

აღდგენილ იქმნა ზოგიერთი ძველი საბერძნეთის თამაშობა, მაგალითად გადასროლა სიმძიმისა, დისკის და შუბისა. ეს კლასიკური თამაშობანი ძალიან მოხდენილნი არიან თუ მათ ასრულების დროს პოზიციის სისწორე შეინახება. ჩამოთვლილი ვარჯიშობანი უნდა სრულდებოდეს როგორც მარჯვენა ისე მარცხენა ხელითაც, რათა სხეული სიმეტრიულად განვითარდეს.

დავასახელებთ აგრეთვე ფუტ-ბოლს (foot ball), ლაუნ-ტენისს და გოლფს, ორი უკანასკნელის თამაში შესაძლისია ორთავე სქესისთვის ერთად.

ცურვა სასარგებლოა ყოველ მხრივ; იგი ავარჯიშებს სხეულის ყველა ნაწილებს, ამშვიდებს ნერვების სისტემას, აჩვევს ტანის სისუფთავეს და ამავე დროს საჭიროც არის.

ხოპაობა ძალიან კარგი სპორტია, რომელიც ასწორებს სკოლაში შეთვისებულ ცუდ ჩვევებს, როგორც მაგალითად მოხრილ ზურგს, ჩავარდნილ გულს და მხრების წინნაწევას.

ქართული ჭიდაობა. ვიტყვით ორიოდ სიტყვას ამ ჩვენ ეროვნულ სპორტზედ, რომელიც ეგრე ძალიან არის გავრცელებული ჩვენში. ბერძნულ-რომაულ (ფრანგულ) ჭიდაობისგან ის განირჩევა მოხდენილობით და მოძრაობათა სისწრაფით. ანვითარებს სიმარდეს, ამტანობას და ხასიათის სიმტკიცეს, რადგანაც საჭიროა მოწინააღმდეგის ბუნებისყოფის ძლევა. ეს სპორტი ყოველ მხრივ ღირსია წაქეზების.

ჩვენ საჭიროდ მიგვაჩნია, სხვა ერების მიხედვით, სპეციალურ მისიის გაგზავნა შვეციაში, რომელიც იქ ადგილობრივ გაიცნობს რაციონალურ ფიზიკურ აღზრდის საკითხს და იქ შეძენილი ცოდნით დაბრუნებულნი, შესძლებენ ფიზიკურ აღზრდის ორგანიზაციას საქართველოში. ჩვენი სამშობლოს ინტერესები მოითხოვენ ზრუნვას ჩვენი ერის მომავალზე და მის ჯანსაღობაზე.

ა. მანსვეტაშვილი

საქართველო. 5 ოქტომბერი 1918

შეპარდენულ ტან-ვარჯიშობის მოქმედი ისტორია და მისი მიზანი.

გიმნასტიკა ანუ ტან-ვარჯიშობა შეიცავს ყველა იმ მოძრაობათ, რომელთაც ადამიანი განზრახ ჩაიდენს, რათა მოიპოვოს და შეინარჩუნოს ღონე.

სიცოცხლე მოძრაობაა; უძრაობა სიკვდილის მაგვარობაა. ყოველ ცხოველს მოძრაობა იმდენათ ესაჭიროება, რამდენათაც ცეცხლის პრიალს ჰაერის დენა მთელი. სამყარო ქარიშხალგებრივი მოძრაობაა. ადამიანი ნაწილია სამყაროსი; რაც ახასიათებს სამყაროს სიცოცხლეს, აუცილებელია ადამიანობისათვისაც. მოძრაობამ შექმნა სიცოცხლე და ამიტომ უმოძრაოთ სიცოცხლე დაიღუპება.

ადამიანის არსება გარემოს ზეგავლენის შედეგია. კაცი რაითაც წარმართობს, რაც მასზე მოქმედობს გარედან, ისინი შეადგენენ მის შინაგან არსს. ისენი ასშენ მას ერთგვარ ბეჭედს. თუ ადამიანის არსება განიცდის ყოველმხრივ ზეგავლენას – მაშინ იგი ისეც განვითარდება, თუ კი ცალმხრივს განიცდის, განვითარებაც ცალმხრივი იქნება, როგორც სხეულის, ისე სულის. ყოველმხრივი ჰარმონიული განვითარება სულმყოფს ადამიანს.

მართალი იყვნენ ბერძნები, როდესაც ამბობდნენ: „ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სულიაო“. ტან-ვარჯიშობის დიდი მნიშვნელობა ყველაზე უნინ 4000 წლის წინეთ ქრისტეს დაბადებამდის ჩინელებს შეუდგენიათ. ტან-ვარჯიშობას ჩინელები მიაკუთვნებდნენ, როგორც აღმზრდელობით მნიშვნელობას, ისე რჩენისას. ჩინელები ტან-ვარჯიშობით მეცადინეობდნენ, რათა დაეცვათ სხეული სნეულებისგან და აგრეთვე დასნეულებული სხეული განეკურნათ.

მათ იცოდნენ: ფარიკაობა, ცეკვა, სირბილი, ხტუნვა, სამხედრო მოწყობრივი მოძრაობები, ვარჯიშობა ჯოხებით და კეტებით; იცოდნენ აგრეთვე ვარჯიშობა ხის ცხენზე და ანძაზე.

ინდუსები სისტემატურათ ვარჯიშობდნენ მინდვრებში და სწამდათ, რომ ასეთი ვარჯიშობა მათ ძალღონეს, სიქვეტეს და გაბედულობას განუვითარებდა.

სხვა და სხვა ტომთა შესახებ მოიპოვება ცნობები, რომ იცოდნენ სამხედრო ტანვარჯიშობა. სხვა და სხვა ერებს განვითარების სხვა და სხვა საფეხურებზე ჰქონდათ სხვა და სხვა მიზნები. უეჭველია, სულ ძველისძველი ნაირობა ამ მიზნისა იყო მეომარი, ე.ი. ვაჟკაცი უნდა ყოფილიყო გამოსადეგი ნადირობისთვის და ომისათვის.

ბევრი ცეკვის და სხვა და სხვა თამაშობების გამართვით დღესასწაულობდნენ ბრძოლა-ომში გამარჯვებას. ტან-ვარჯიშობას ასე უყურებდნენ ყველა ძველი ერები: ეგვიპტელები, ფარისებები, ასირიელები, რომაელები და სხვა.

მაგრამ როგორც სხვა დარგებში, ტან-ვარჯიშობაშიც საბერძნეთში მიაღწია უმაღლეს განვითარებას. ბერძნებმა 776 წლიდან ქრისტეს დაბადებამდის და 394 წლამდე ქრისტეს დაბადების შემდეგ, ამ ხნის განმავლობაში საკუთრად აღმოაჩინეს ტან-ვარჯიშობის აღმზრდელობითი მნიშვნელობა და იგი გადააქციეს ანტიკურ სილამაზის წყაროდ. ყოველი ბერძენის იდეალი იყო „ჯანმრთელობა, ღონივრება და სილამაზე“, ამგენს იძლეოდა ტან-ვარჯიშობა. აქედან ცხადი იყო მათი გატაცება ვარჯიშობით.

ბერძნებმა სრული სისტემატიური აღზრდა სახელმწიფოებრივ ბეგარად გადააქციეს; ამის წყალობით ისეთ სრულყოფას მიაღწიეს, რომ ყველა დანარჩენ ერებს მასწავლებლად მოეგვლინენ. ბერძნებმავე განავითარეს მაღალი ფორმის ტან-ვარჯიშობა ზემოაღნიშნულ ხანაში. ამათ შემოიღეს ჯერ სააღმზრდელო (პედაგოგიური) და ესთეტიური ტან-ვარჯიშობა და მხოლოდ კარგა ხნის შემდეგ შეამჩნიეს, რომ ტან-ვარჯიშობას ადამიანის გაჯანმრთელება შეუძლიან. ასეთმა დაკვირვებამ გამოიწვია სულ ახალი ტან-ვარჯიშობა საბერძნეთში, სახელდობრ სამკურნალო ვარჯიშობა. საშუალო საუკუნეებში, ქრისტიანობამ დაიპყრო ევროპის აზროვნება და მთლად დაგმო სხეულზე ზრუნვა, იგი ეშმაკის სადგურათ და სულის დამღუპველათ იყო მიჩნეული. ხსანაზე მხოლოდ და მხოლოდ ქრისტიანობა მიუთითებდა.

მაგრამ მე-XV საუკუნეში ბედი შეტრიალდა, ჩეხელ იან კამენსკის, ინგლისელ ჯონ ლოკის და ფრანგ ჟან ჟაკ რუსოს სახით ძველ კულტურას (გუმანიზმს) მოსარჩევეები მოეგვლინენ. თავიანთ თხზულებებში ეს მოაზროვნე ადამიანები მოითხოვენ, რომ სქოლასტიკებს სკოლებში გონების ვარჯიშობასთან ერთად ახალგაზრდობას ევარჯიშნათ აგრეთვე სხეულიც. ამით მათ კვლავ აღმართეს დროშა, რომელზეც ეწერა: „ჯანმრთელ სხეულში სულიც ჯანმრთელია“.

დ. ჯავრიშვილი

(დასარული იქნება)

ჩვენი ქვეყანა. 8 ოქტომბერი 1919

ამ ბოლო წერილის ავტორზე, ბატონ ჯავრიშვილზე მინდა შევაჩერო ყურადღება. მისი გვარი სხვაგანაც გვხვდება აქ დაბეჭდილ საგანეთო ამონაწერებში. ყურადღება მან იმითაც მიიპყრო, რომ მრავალმხრივ განვითარებული პიროვნება ყოფილა, სპორტის არა ერთ სახეობას მისდევდა და რაც უფრო მნიშვნელოვანია – პოპულარიზაციას უწევდა. ასე მაგალითად, ველოსპორტსაც.

ველოსიპედელთა სექცია ქუთაისის „შევარდენთან“

მარტის რიცხვებში ძმა დავით ჯავრიშვილმა განიზრახა დაეარსებინა ტან-საგარჯიშო საზოგადოება „შევარდენთან“ ველოსიპედელთა სექცია. ეს აზრი სისრულეში იქნა მოყვანილი. ქუთაისში აპრილის პირველ რიცხვებში დაიწყო მეცადინეობა ველოსიპედელთა გუნდმა, რომელსაც თვით დავით ჯავრიშვილი ხელმძღვანელობდა. უმთავრესად ყურადღება ქონდა მიქცეული სიარულის სწავლას და ფიგურების კეთებას. აგრეთვე ველოსიპედელთა სექციის მიზანი იყო გაემართა შეჯიბრებები ურთიერთ შორის ჩქარ სიარულზე, ნელ სიარულზე და ფიგურების კეთებაზე. დღემდის უმთავრესი ყურადღება მიქცეული ქონდა სიარულის სწავლას და ფიგურების კეთებას. საზოგადოებას ველოსიპედელთა გუნდმა უჩვენა თავისი მოკლე ხნის ნამუშევარი 9 მაისს, როდესაც იყო გამოსვლები ტან-საგარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“. ახლო მომავალში მას მიზნად აქვს მოაწყოს შეჯიბრები ველოსიპედელთა შორის და ექსკურსიები. ასეთი შეკავშირება ველოსიპედელთა შორის ხდებოდა მთელ ევროპაში, მაგალითათ ბელგიაში და ინგლისში. რაც შეეხება შეჯიბრებებს, ესენი იმართებოდა ყველაგან. ჯგუფობრივი შეკავშირება ველოსიპედელთა შორის, თუ არ ვცდებით, პირველია საქართველოში და ვუსურვოთ მას მომავალში ნაყოფიერი მუშაობა ქუთაისის „შევარდენთან“.

ვ. აბზიანიძე

ქუთაისის „შევარდენის“ ველოსიპედელი

ქრნალი შევარდენი. 26 მაისი 1920

ჩემი დაკვირვებით, განსაკუთრებული პოპულარობა „შევარდენმა“ მას მერე მოიპოვა, რაც 1919 წლის 26 მაისს, დამოუკიდებლობის პირველ წლისთავისადმი მიძღვნილ ზეიმში მიიღო მონაწილეობა. გაზეთებმა სრულფასოვნად გააშუქეს მაშინ დღესასწაულიც და უშუალოდ შევარდენთა გამოსვლაც. ასევე იყო მეორე წლისთავის აღნიშვნისას, 1920 წლის მაისში.

ხელმძღვანელის კომისიის განზრახვით სანახაობისათვის იქნება ერთი ცენტრალური ადგილი, რომელმაც ხალხის მთავარი ყურადღება უნდა მიიპყროს. ეს იქნება გაშლილი სარბიელი ანუ სტადიონი ვაკეზე (სემინარიის გვერდით), რომელსაც ასი საუენი სიგრძე და 50 საუენი სიგანე ექნება. გარდა სავარჯიშო ასპარეზისა, ეს სარბიელი შეიცავს ამაღლებულ ადგილს, სადაც ხორბო და ორკესტრი ეროვნულ ჰიმნსა, ქართველ კომპოზიტორების ნაწარმოებებსა და ხალხურ სიმღერებს შეასრულებს: შემდეგ მუსიკის აკომპონ. გაიმართება გიმნასტიკური

ვარჯიშობა და შეჯიბრება (გაქცევა, ჭიდაობა და სხვა), რომელშიც დაახლოვებით 200 კაცი მიიღებს მონაწილეობას. მონაწილენი ფერად ტანთსაცმელში იქნებიან გამოწყობილნი. გამარჯვებულები ჯილდოთ მიიღებენ დაფნის და ზეთის ხილის გვირგვინებს. მაყურებელთათვის შემოფარგლული იქნება ამფითეატრისებური ფერდობი, რომელიც ასი ათას კაცამდე დაიტევს.

ერთობა 15 მაისი 1919

„შეპარდენის“ საზოგადოება 26 მაისის დღესასწაულში გამოიყვანს 400 სრულიად განვრთნილ „შევარდენს“ ახალი ტანსაცმელებით, რომელნიც შეასრულებენ ქართულსა და ევროპიულ ვარჯიშობას.

ერთობა. 18 მაისი 1919

საზ-ბა „შეპარდენი“. საზოგადოება შევარდენი ენერგიულად ემზადება მაისის დღესასწაულისთვის, რომელიც საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების წლისთავს ეძღვნება. საზოგადოების თავმჯდომარე პოლკ. კაკაბაძე და ინსტრუქტორი გ. ინგატიევი აცნობებენ დამფუძნებელ საბჭოსთან არსებულ სამხატვრო კომისიას, რომ საზოგადოებას აქვს შესაძლებლობა გამოიყვანონ 400 შევარდენი წარმოდგენისათვის. პოლკ. კაკაბაძის თანადგომით შესაძლებელი გახდა შევარდენებისათვის სრულიად ახალი კოსტუმების მოძიება.

Грузия. 20 მაისი 1919

ხალხური ხოროს შემდეგ – ავტომობილი „გაზაფხული“. შემდეგ ორკესტრი, რომელსაც მიყვებიან „შევარდენები“. შევარდენების შემდეგ მონაფეები, შემდეგ ამქრები და ბოლოს პროფესიონალური კავშირები.

დაახლოვებით თორმეტ საათზე პროცესია მივა ვაკეზე (სემინარიის გვერდით), სადაც თავს იყრიან, როგორც დღესასწაულში მონაწილენი, ისე მაყურებლები.

აქ გამართული იქნება სტადიონი, რომელზეც შესრულდება ეროვნული ჰიმნი, შვიდი სხვადასხვა ხალხური სიმღერა, შეასრულებს სახალხო მომღერალთა გუნდი. მერე შეერთებული სამხედრო ორკესტრი შეასრულებს ქართულ მარშს, ლოცვას და ხელხვავას. შემდეგ გაიმართება საგიმნასტო ვარჯიშობა. შეჯიბრება გაქცევაში, ჭიდაობა და სხვა. მონაწილეობას იღებს „შევარდენის“ მრავალრიცხოვანი ჯგუფი ფერად ტანისამოსში გამოწყობილნი. გამარჯვებული ჯილდოთ მიიღებს დაფნის გვირგვინს.

ერთობა. 24 მაისი 1919

ხალხური ხოროს შემდეგ – ავტომობილი „გაზაფხული“. შემდეგ ორკესტრი, რომელსაც მოჰყვებიან „შევარდნები“.

შევარდნების შემდეგ მოწაფეები, შემდეგ ამქრები და ბოლოს პროფესიონალური კავშირები.

დაახლოვებით თორმეტ საათზე პროცესია მივა ვაკეზე, (სემინარიის გვერდით) სადაც თავს იყრიან, როგორც დღესასწაულში მონაწილენი, ისე მაყურებელნი.

აქ გამართული იქნება სტადიონი, რომელზედაც შესრულდება: ეროვნული ჰიმნი, შვიდი სხვა და სხვა ხალხური სიმღერა, შეასრულებენ სახალხო მომღერალთა გუნდი. მერე შეერთებული სამხედრო ორკესტრი შეასრულებს ქართულ მარშს, ლოცვას და ხელხვას. შემდეგ გაიმართება საგიმნასტო ვარჯიშობა, შეჯიბრება გაქცევაში, ჭიდაობა და სხვა. მონაწილეობას იღებს „შევარდნის“ მრავალრიცხოვანი ჯგუფი ფერად ტანისამოსში გამოწყობილი. გამარჯვებული ჯილდოთ მიიღებს დაფნის გვირგვინს.

სტადიონზე იქნება განსაკუთრებული ადგილი მთავრობისა და უცხო სახელმწიფო წარმომადგენლებისათვის.

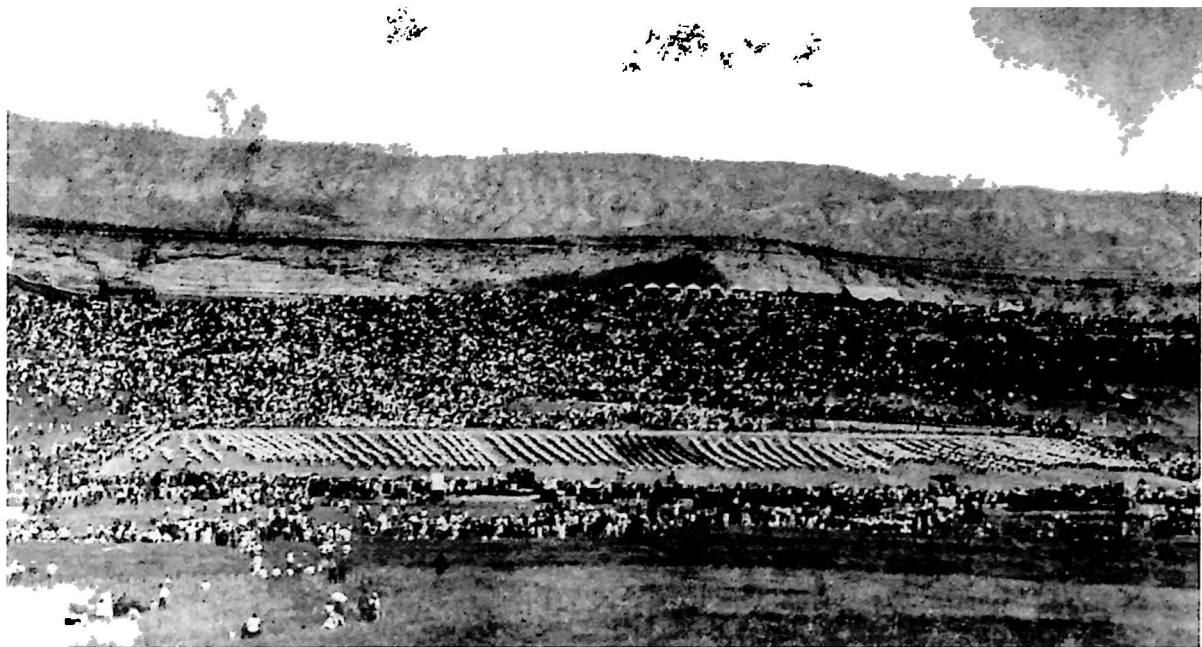
ჩვენი ქვეყანა. 25 მაისი 1919

ზიიმი პაპაშვი.

დღეს 12 საათზე ვაკეზე გამართულ სტადიონზე საგანგებოდ შედგენილი გუნდი შეასრულებს 7 სიმღერას. შემდეგ გაიმართება „შევარდნების“ ვარჯიშობა შემდეგი წესით.

- 1) პატარა „შევარდნები“ წითელ ხალათებში გამოწყობილნი გააკეთებენ თავისუფალ ვარჯიშებს დროშებით.
- 2) ფერად ტანისამოსში გამოწყობილი 200 შევარდენი ივარჯიშებს ჯერ თავისუფლად და შემდეგ სავარჯიშო იარაღებზე.
- 3) გაიმართება ქართველ „შევარდენ“-ქალების თავისუფალი და მაგიდაზე ვარჯიშობა, ამას მოჰყვება ნურთვენელთა ვარჯიშობა ორქელზე და ლერბზე. შემდეგ ჭიდაობა, სუმფუქი ატლეთური ვარჯიშობა და ბოლოს სანახაობა დასრულდება საერთო ჯგუფით, რომელშიაც 300 „შევარდენი“, ქალი და ბავშვი მიიღებენ მონაწილეობას.

საქართველო. 26 მაისი 1919

სატანვარკიშო დღესასწაული თბილისში. 1919 წელი
ქართული სპორტის მუზეუმი

ღმეს სალამოს გაიმართება საზ. „შევარდენის“ ფუტბოლის სექციის შეჯიბრება ინგლისელ ფუტბოლის მოთამაშეებთან.

საქართველო. 26 მაისი 1919

სტადიონზე დაიწყო „შევარდენთა“ ვარჯიშობა. ეს ულამაზესი სანახაობა მოგაგონებდათ ძველი საბერძნეთის დღესასწაულს „ოლიმპიის გასართობებს“. გაიმართა ფუტბოლის თამაში, ხევსურთა ფარიკაობა და სხვადასხვა გასართობები.

4 საათზე 10 წუთით წამონამა, ოდნავ მოსალამურდა თუ არა, ზღვა ხალხი ნელნელა დაიშალა.

წესრიგი არსად დარღვეულა.

ერთობა. 28 მაისი 1919

შეპარდნები. 200 ვაჟკაცმა 60 ქალმა და 150 ბავშვმა მწყობრით დარაზმულებმა გიმნასტიური ნაბიჯით გაიარეს მთელი სტადიონი.

ბავშვების ჯგუფი წითელ ხალათებში პლაცზე დარჩა და სავარჯიშოთ გაიშალა და მოევლინა შესანიშნავ სანახაობათ. აყვავილდა ყაყაჩოს ფერებით.

ბავშვებმა შეასრულეს სამი თავისუფალი ვარჯიში და ოთხ მწკრივით დაშლილებმა სიარულით გამოხატეს სიტყვა „შევარდენი“.

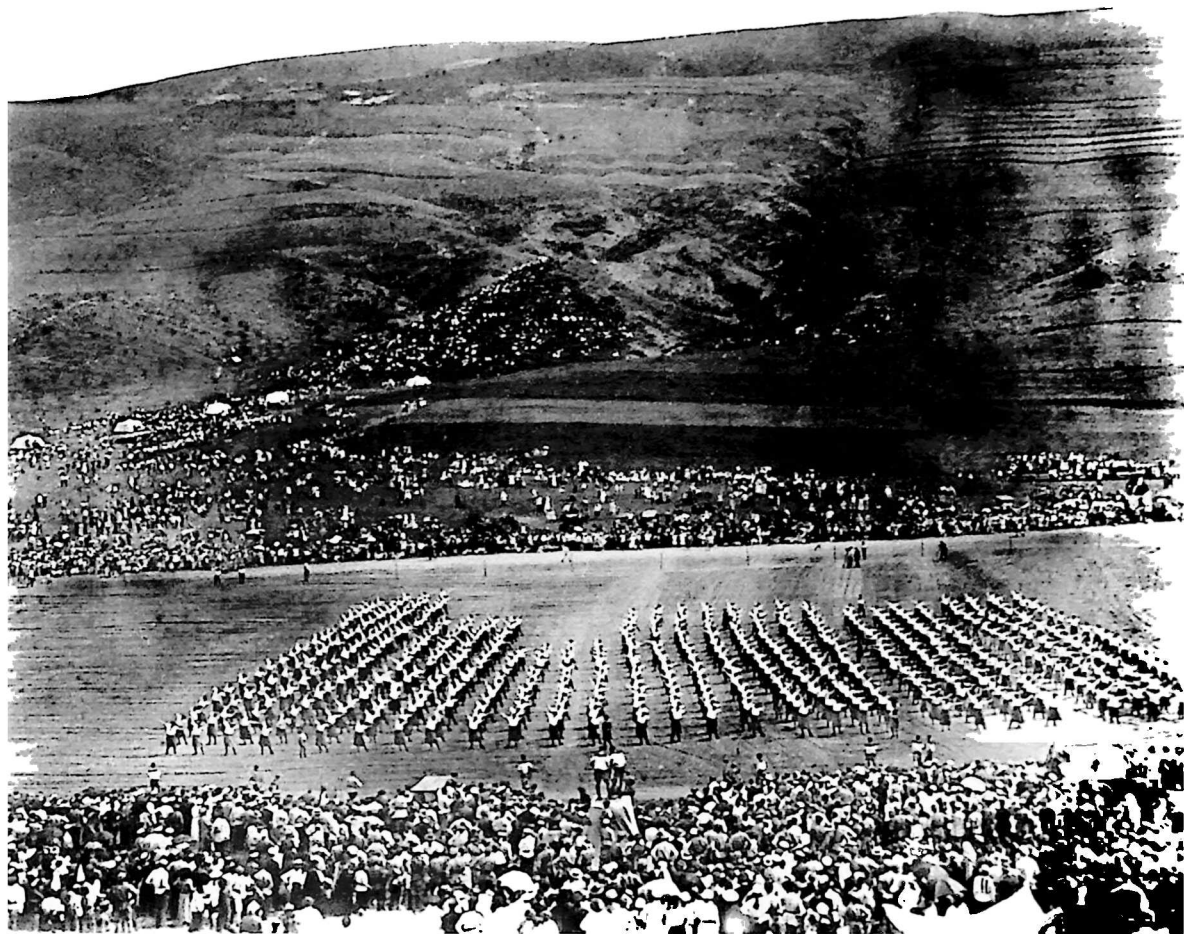
ბავშვები შეიცვალნენ მოზრდილ შევარდენთა ჯგუფით. ჯრელი ტანისამოსი და დამწვარი პირისახე, მზის მჭრელ სხივებზე აელვარებული ძველ ბერძნულ სანახაობას ემსგავსებოდა.

მათზედ ნაკლები მომხიბვლელი არ იყო ქალების ვარჯიშობა. უნდა მომხდარიყო „შევარდენთა“ შეჯიბრება, მაგრამ წვიმამ შეუშალა და საუკეთესო სურათი შევარდენთა დღესასწაულის შეუსრულებელი დარჩა.

ვარჯიშობის შემდეგ ხევსურთა ფარიკაობა გაიმართა და მთელი ზეიმი სტადიონზე ბურთაობით დასრულდა.

ნამუადღევს 4 საათზედ, წვიმის გამო განზრახულ დროზედ უფრო ადრე საზოგადოებამ დაშლა დაიწყო.

საქართველო. 28 მაისი 1919

ტანვარკიშის საზოგადოება „შევარდენის“ ვარკიშების დემონსტრირება ახლანდელ ვაკის პარკში

26 მაისი 1919 წელი

ქუთაისის ფოტო-კინო მატეიანის მუზეუმი

„შეპარდენი“. პირველად პატარა შევარდნებმა შეასრულეს ორი თავისუფალი მოძრაობა. შემდეგ ცალკე ქალებმა. ვაჟ-შევარდნების საერთო გამოსვლა, შემდეგ კიდევ ქალების ცალკე ჯგუფის სამი თავისუფალი მოძრაობა და ბოლოს სიმბოლიური, მშვენიერი ორიგინალური სიუჟეტის ვარჯიშობა – „საქართველოს ვარსკვლავი“, რომლის პრინციპები ასეთია: ქვეყნის შინაგანი მუშაობა, შემდეგ ურთიერთშორის უთანხმოება და ქაოსი, მტრის თავდასხმა, ქვეყნის ყველა ძალები კვლავ თანხმდებიან და ირაზმებიან.

მამაკაცები საბრძოლველად გადიან, ხოლო ქალები მათ ალავს იჭერენ შიგნით მუშაობაში და მეომრებს ზურგს უმაგრებენ. დაბოლოს გამარჯვებული მეომრების შინ დაბრუნება და მხიარულება. ცეკვა-ზეიმი ხალხს ძალიან მოეწონა და მხურვალე ტაშით აჯილდოვებს ყოველ მათ გამოსვლას.

ერთობა. 28 მაისი 1919

წილდომები. სამხატვრო კომისიის უიურიმ დღესასწაულის მონაწილეთათვის 5 ჯილდო – დაფნის გვირგვინები შემდეგ დაწესებულებათ მიუსაჯა:

1 ჯილდო – შევარდენს, მე-2 – სახალხო გვარდიის ავტომობილს; მე-3 – მწერალთა ავტომობილს; მე-4 – რკინიგზის ავტომობილს და მე-5 – ქართული კლუბის ავტომობილს.

ხალხი აღტაცებით მიეგება ჯილდოების განაწილებას.

შემდეგ გაიმართა ფუტბოლში შეჯიბრება „შევარდენის“ და „26 მაისის“ გუნდებს შორის.

ერთობა. 28 მაისი 1919

თეატრი და ხელოვნება. 26 მაისი ეკრანზე. წარსული კვირის განმავლობაში 26 მაისის დღესასწაულს თფილისში აჩვენებენ აპოლოს კინო-თეატრში.

26 მაისის დღე თფილისში ისე დაწვრილებით არ არის გადაღებული ლენტზე, როგორც 12 დეკემბრის „გვარდიის დღე“, მაგრამ დღესასწაულის მთავარი მომენტები გადაღებულია ზედმინევენით სისწორით და ლამაზად.

„თავისუფლების მოედანზე“ გაჩერებულ ხევსურთა და გურულთა დელეგაციებს, რომელნიც მთავრობას ელოდებიან, ჩამოუვლის მთავრობა ნ. ჟორდანის მეთაურობით.

უცხო სახელმწიფოთა მისიის წარმომადგენელნი ავტომობილით ელოდებიან ვაკეზე გამგზავრებას.

სასახლის წინ „შევარდნები“, მოსწავლეები და სხვანი გაივლიან მუსიკით და დროშებით.

„რევოლუციის“, „დამოუკიდებლობის“ და „გაზაფხულის“ გამომხატველი მორთული ავტომობილები გარბიან. მოსჩანს ხეივანი, ვაკისკენ მიმავალი პროცესია...

ამით თავდება დღესასწაულის აღნიშვნა თფილისში.

ვაკეს ეკრანი წარმოგიდგენთ ზღვა ხალხს, ორივე მხარე სადღესასწაულო ადგილისა კარგა არის გადაღებული. ამ ზღვა ხალხის შუაგულში „შევარდენის“, როგორც ქალთა, ისე ვაჟთა ტანვარჯიშობის რამდენიმე კარგი მომენტია ნაჩვენები.

ერთობა. 10 ივნისი 1919

26 მაისისთვის. ტანვარჯიშობის მთავარ გამგეობას განზრახვა აქვს 26 მაისის დღესასწაულზე ყველა საშუალო სასწავლებელთა შეერთებული ტანვარჯიშული გამოსვლა მოაწყოს. გამგეობა შეეკითხა კიდევ სასწავლებლებს, თუ რამდენი მოწაფის მომზადება შეიძლება ამ დღისთვის. სასწავლებელთა პასუხიდან გამოიკვია, რომ ხსენებულ დღესასწაულში მონაწილეობას მიიღებს დაახლოებით 4000-დე ქალ-ვაჟი. გამგეობას უკვე მზად აქვს გამოსვლის პროგრამა.

საქართველო. 18 იანვარი 1920

26 მაისისთვის. გადაიდოს განათლების სამინისტროს განკარგულებაში 100.000 მანეთი ათ-მილიონიან ფონდიდან საგიმნასტო საზოგადოება „შევარდენისთვის“ 26 მაისის დღესასწაულში მონაწილეობის მისაღებად საჭირო ხარჯების დასაფარავად.

საქართველოს რესპუბლიკა. 18 მაისი 1920

მპკმში სტადიონზე გამართულ იქნება სხვადასხვა გვარი სანახაობანი: აპოთეოზი, შევარდენთა მრავალმხრივი ვარჯიშობანი, ფეხ-ბურთი, ხეცსურული ფარიკაობა, ბურთაობა, ჯირითი, ცეკვა, სიმღერა და სხვა.

დღეობაში ხელოვნების მხრივ გამოჩინებით გამოსულთ მიეცემათ ჯილდონი. საღამოთი ყველა თეატრებში გაიმართება სადღესასწაულო წარმოდგენები.

საქართველოს რესპუბლიკა 19 მაისი 1920

სახელმწიფო თეატრი. ოთხშაბათს, მაისის 26-ს საქართველოს დამოუკიდებლობის მეორე წლის თავზე სააღლუმო სპექტაკლი პირველად ქართული ორიგინალური ბალეტი 3 მოქმედებათ „შევარდენის“ მონაწილეობით.

სიყვარულის ნამადი

თ. ვახვახიშვილის მონაწილეობით სახელ. თეატრის გაძლიერებული ბალეტი და საოპერო ხორო. დადგმა ს. ვაკარეცკის და ა. წუნუნავასი.

საქართველოს რესპუბლიკა 25 მაისი 1920

პროსესია დასრულდა. სტადიონზე გამოჩნდნენ „შევარდნები“, რომელთა რიცხვი 3000-მდეა. კ. ფოცხვერაშვილის ლოტბარობით ხორომ და ორკესტრმა შეასრულა ეროვნული ჰიმნი.

ერთობა. 28 მაისი 1920

სტადიონი. თავდაცვის სამინისტროში ხანმოკლე შეჩერების შემდეგ პრეზიდენტი და სტუმრები ტფილისის სტადიონისკენ გაემართნენ, სადაც მათ მასპინძლობა ტფილისის მუნიციპალიტეტის მერმა გაუწია. იქ, დიდი და ჩრდილიანი ფანჩატურიდან ისინი თვალს ადევნებდნენ ბიჭების და გოგონების ვარჯიშობას. ტფილისის გაუმართლა, რომ აქვს ასეთი ბუნებრივი სტადიონი. აქ მდებარეობს შესანიშნავი სპორტული მოედანი, რომელიც სამი მხრიდან გარშემორტყმულია მაღლობებით. მის ფერდებზე კომფორტულად შეუძლია განთავსება ნახევარ მილიონ მაყურებელს. 26 მაისს ხალხის უზარმაზარი ჯგუფები შეიკრიბნენ ამ ფერდობებზე, მაშინ როცა მათ თავზე ფრენდა თვითმფრინავები, რომლებიდანაც ყრიდნენ ფერად კონფეტის, მონაფეების და სტუდენტები კი მოედანზე ასრულებდნენ ჩინებულ წარმოდგენას.

შესვენებისას მერი ართობდა სტუმრებს სადილით, რა დროსაც აპლოდისმენტების თანხლებით შეისვა მრავალი სადღეგრძელო. მთლიანობაში ეს ფრიად სასიამოვნო დროსტარება იყო. ღამით ქალაქი განათდა ფერადი ფანრებით, არსენალიდან კი გაუშვეს რაკეტები, რომლებმაც გაანათეს ცა. და როდესაც საბოლოოდ დღე დასრულდა, ათასობით დაქანცული მოსწავლე, რომლებმაც ალბათ თორმეტიოდე ვერსტი მაინც გაიარეს თაკარა მზის ქვეშ, სიხარულით დაწვნიან დასაძნებლად...

Georgian Mail. 2 ივნისი 1920

„შევარდნების“ პოპულარობის ზრდამ ბუნებრივად განაპირობა საზოგადოების რეგიონებში დაარსებაც. ორი მთავარი ადგილი ქუთაისი და ბათუმი იყო.

ტანვარტიშის საზოგადოება „შევარდენის“ ვარჯიშების დემონსტრირება ახლანდელ ვაკის პარკში.

26 მაისი 1919 წელი

ქუთაისის ფოტო-კინო მატეიანის მუზეუმი

შეპარდენი ქუთაისში. დღეს სალამოს ქუთაისს მიემგზავრება თბილისის ქართველ შეპარდენტთა 60 კაცისგან და ქალისგან შემდგარი ჯგუფი, რომელიც კვირას ქუთაისში გაჰმართავს ტანსავერჯიშო გამოსვლას.

სხვათა შორის მოვარჯიშენი აჩვენებენ ვ. ეგნატიშვილის მიერ შედგენილ სიმბოლიურ ვარჯიშს „საქართველოს ვარსკვლავს“. ვარჯიშობით გამოხატული იქნება საქართველოს ბედის ვარსკვლავის დაბადება და განვითარება. ამ შექმნის პროცესში უცბად საიდანაც მტერი ჩნდება. ვაჟკაცი კერას გარს ეხვევიან და ქალნი კი შუაში გროვდებიან. ძმები დების დახმარებით ამარცხებენ მტერს და დასასრულ ჰმართავენ გამარჯვების ზეიმს.

ვარჯიში მით არის შესანიშნავი, რომ მიუხედავად მისი სიმბოლიურობისა არ არის ტანვარჯიშულ მოძრაობას გადაშეცემი. იმავე სალამოს მოხდება ქუთაისის შეპარდენის დაარსება, რომელსაც სათავეში ჩაუდგება ცნობილი მოვარჯიშე დ. ჯავრიშვილი.

საქართველო. 3 ოქტომბერი 1919

„შეპარდენი“ დ. ჯიხაიშვი. დაბა ჯიხაიშვი გიორგი ნიკოლაძის ხელმძღვანელობით მარიამობისთვის 1-დან გაიხსნა ქართულ „შეპარდენის“ განყოფილება.

საქართველო. 7 აგვისტო 1919

„შეპარდენი“ ქუთაისში. მომავალ ენკენისთვიდან ქ. ქუთაისში იას. გაბაშვილის და დავ. ჯავრიშვილის ხელმძღვანელობით გაიხსნება ტან-სავერჯიშო საზოგადოება „შეპარდენი“.

საქართველო. 7 აგვისტო 1919

შეპარდენი ქუთაისში. 5 ოქტომბერს ქ. ქუთაისში ჩავიდა ქართულ ტანთ-სავერჯიშო „შეპარდენთა“ რაზმი, რომელსაც გზაზე შეეგება 1 გიმნაზიის მასწავლებლები.

დღის 12 საათზე 1 გიმნაზიის ეზოში გაიმართა შეპარდენთა დილა მრავალ-ფეროვანი პროგრამით. ვარჯიშობის დროს თავი ისახელეს კაპ. დ. ჯავრიშვილმა და გ. ბერელაშვილმა. შესანიშნავი იყო ქალთა ჯგუფის ვარჯიშობა, რომელთა შორისაც თავი ისახელა თ. ნიკოლაძის ქალმა.

დიდებულად დაასრულეს რთული და 5 ნაწილიანი ვარჯიში „საქართველოს ვარსკვლავი“.

დილას დიდძალი საზოგადოება დაესწრო.

სალამოს 7 საათზე ნ. ნინოს სასწავლებელში შესდგა ქუთაისის შეპარდენის საზოგადოების

გიორგი ნიკოლაძე — მათემატიკოსი, მეტალურგი, საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოების ერთ-ერთი
დამაარსებელი, სპორტსმენი, სპორტის მოღვაწე.

ფოტო თეიმურაზ ბერიძის არქივიდან

დამფუძნებელი კრება, რომელსაც თავმჯდომარეობდა თბილისის შევარდენის საზოგადოების თავმჯდომარე პოლ. კაკაბაძე, მდივნად ალ. თორაძე. კრებაზე აირჩიეს საზოგადოების გამგეობა. ქუთაის. შევარდ. ვარჯიშ-მთავრად აირჩიეს კაპ. დ. ჯავრიშვილი. კრების გათავებისას თბილისის შევარდენთა რაზმი საგანგებო მატარებლით თბილისისკენ გამოემართა.

საქართველო. 7 ოქტომბერი 1919

„შევარდენის“ საზოგადოება. დღეს 15 ივლისს, შუადღის 12 საათზე რეალური სასწავლებლის დარბაზში დანიშნულია „შევარდენის“ საზოგადოების დამფუძნებელი კრება. კრებაზე დასწრება შეუძლია ყველა დაინტერესებულ პირებს.

ჩვენი ქვეყანა. 15 ივლისი 1919

შევარდენთა საზოგადოება. ახლად დაარსებული შევარდენთა საზოგადოების მუშაობა წარმატებით მიდის. ქალაქის გამოვლამ ამ საზოგადოებას უკვე მისცა საკუთარი ბინა თეთრ ხიდთან ყოფილ სასტუმროს დარბაზში. ბინა მზადდება და ამ დღეებში იქ მოთავსდება საზოგადოების კანცელარია, სამმართველო და სხვა.

ჩვენი ქვეყანა. 11 ნოემბერი 1919

ქუთაისის „შევარდენთა“ საზოგადოების დამფუძნებელი კრება.

კვირას, 5 ოქტომბერს ქუთაისში შესდგა „შევარდენთა“ საზოგადოების დამფუძნებელი კრება.

კრების თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა თბილისის „შევარდენთა“ საზოგადოების გამგეობის თავმჯდომარე პოლკ. კაკაბაძე, მდივნად ალ. თორაძე.

კრებას თბილისის „შევარდენთა“ ძმების და დების სახელით მიესალმა პოლკ. კაკაბაძე და აღნიშნა „შევარდენის“ მნიშვნელობა და მისი განყოფილებების დაარსების აუცილებლობა საქართველოს ყველა კუთხეებში და განსაკუთრებით ქუთაისში.

მისალმების შემდეგ მოხდა ქუთაისის „შევარდენის“ საზოგადოების გამგეობის არჩევნები. არჩეულ იქნა თავმჯდომარეთ: კ. სულაქველიძე, მის პირველ ამხანაგად ჩხენკელი, მეორე ამხანაგად მისაბიშვილი, ვარჯიშთავად ჯავრიშვილი.

დასასრულ კრებამ მთავრობის თავმჯდომარეს გაუგზავნა შემდეგი შინაარსის დეპეშა:

„ქუთაისის „შევარდენთა“ საზოგადოების დამფუძნებელი კრება თავის მრავალრიცხოვანი

შემადგენლობით მხურვალე სალამს გიძღვნი, როგორც უზენაეს წარმომადგენელს საქართველოს რესპუბლიკისა, რომლისთვისაც ახლად დაარსებული საზოგადოება მიზნად ისახავს აღზარდოს ჯანით საღი და სულით გონიერი თაობა.“

ასლი დეპეშისა გაეგზავნა განათლების სამინისტროს.

ჩვენი ქვეყანა. 7 ოქტომბერი 1919

პპირას, იანვრის 2-ს დილის 11 საათზე თბილისის რეალ. სასწავლებლის შენობაში მოხდება დამფუძნებელი კრება „მესამე შევარდენის“.

ყველა წევრი მოვალეა გამოცხადდეს. მცირე წლოვანთა მაგიერ უნდა გამოცხადდნენ მათი მშობლები. წინასწარ წევრთა ჩანერა მოხდება შაბათს 5-7 საათამდე და კვირას კრების წინ 10 საათიდან. გასარჩევი საკითხები: საზოგადოების წესდების განხილვა, საბჭოს არჩევნები და „შევარდენთა კავშირში“ შესვლის საკითხი.

საორგანიზაციო კომიტეტი

საქართველო. 30 დეკემბერი 1920

ასე იყო შევარდენების დაარსების ამბავი სხვადასხვა ქალაქებში და ბოლოს იქამდე მისულა საქმე, რომ ეს ამბავი თავად შევარდენების ინიციატივას გასცდენია და სულ მთლად განათლების სამინისტროს უთავია საზოგადოებების დაფუძნება მთელ ქვეყანაში.

შეპარდენთა საზოგადოების ქსელი. განათლების სამინისტროს განზარაზული აქვს უახლოეს დროის განმავლობაში დაფაროს რესპუბლიკის ტერიტორია შევარდენის საზოგადოების ადგილობრივ განყოფილებათა ქსელით, ამ მიზნით ინსტრუქტორთა სპეციალური კურსები გაიხსნება.

საქართველოს რესპუბლიკა. 5 ივნისი 1920

ბოლო საზოგადოება კი, როგორც პრესიდან ირკვევა, ოკუპაციამდე 34 დღით ადრე დაფუძნებულა.

შეპარდენის საზოგადოებაში. ოთხშაბათს, იანვრის 5 ტფილისში შესდგა საქართველოს შევარდენთა კავშირის დამფუძნებელი კრება, რომელზედაც დაარსდა ყველა ქართულ შევარდენულ ტანთსაყარჯიშო საზოგადოების კავშირი (ე.ი. ტფილისის 8 საზოგადოება, თითო საზოგადოება : ქუთაისის, ფოთის, ბათუმის, თელავის, ახალსენაკის). კავშირის საქმეები

გადასწყდება კავშირის მორიგ წლიურ კრებებზე – ყრილობებზე და აგრეთვე საჭიროებისდა გვარად საგანგებო კრებებზე. კავშირის მუდმივ დაწესებულებას კი მისი გამგეობა წარმოადგენს, რომელშიაც სულ 18 წევრი შედის. დამფუძნებელ კრებაზე ამ გამგეობაში ერთხმად არჩეულ იყვნენ შემდეგი პირნი:

კავშირის თავმჯდომარე – გიორგი ნიკოლაძე, კავშირის ვარჯიშ-თავი – გიორგი ეგნატაშვილი და თავმჯდომარის ორი ამხანაგი ირ. ლორთქიფანიძე და მიხ. პატარიძე. გამგეობის წევრები: ბენია ჩხიკვიშვილი, ექ. იოს. ასლანიშვილი, ინჟ. ივ. ბერიძე, ივ. კუკავაძე, გ. მერკვილაძე, რ. ნიკოლაძე პოლიევეტივისა, ნ. შარაშიძე, ივ. მაჭავარიანი, ვლ. პროფოფაშვილი და დიმ. ჩიკვაძე. სარევიზიო კომისია: სპირ. ბაქრაძე, მიხ. ზანდუკელი, და იას. მაჭავარიანი. კავშირთან იარსებებს მწურთნელთა კრებული თავისი საბჭოთი, რომლიდანაც კავშირის გამგეობაში შემოვლენ: ვარჯიშთავის ორი შემწე (თამარ ნიკოლაძე და არჩ. ბაქრაძე) და ტან-ვარჯიშობის ორი ზემხელი (ინსპექტორი კაპ. გაიოზ ბერელაშვილი) (აღმოსავლეთ საქართველოში) და კაპიტ. დავ. ჯავრიშვილი (დასავლ. საქართველოში). კრებამ ერთხმად აირჩია გამგეობის საპატიო წევრებათ ორი პირი: დამსახურებული ჩეხელი შევარდენი – ანტონ ლუკეში და პირველი „შევარდენის“ თავმჯდომარე პოლკოვნიკი. კონსტ. კაკაბაძე იმ ღვაწლისთვის, რომელიც მათ მიუძღვის საქართველოში შევარდნობის ჩანერგვაში და მისთვის მტკიცე საფუძვლის ჩაყრაში. კავშირს განზრახული აქვს ჟურნალის გამოცემა, რომლის პირველი ნომერი არა უგვიანეს ერთი თვისა უნდა გამოვიდეს. ჟურნალს „შევარდენი“ ერქმევა. კავშირის დროებითი მისამართია: ტფილისი, სახალხო განათლების სამინისტრო.

(ს.დ.ს.)

საქართველო. 12 იანვარი 1921

როგორც 12 იანვრის სამთავრობო გაზეთში წერია, საზოგადოებას ჟურნალის გამოცემაჲ ჰქონია დასახული მიზნად, რომელსაც არ გაგიკვირდებათ და, „შევარდენი“ უნდა რქმეოდა. რაკი ამ ამბიდან რამდენიმე კვირაში საქართველოს განთილების ამბავი ვიცით, იმასაც მივხვდებით, რომ არანაირი ჟურნალი აღარ გამოსულა. თუმცა...

ამ ამბამდე ერთი წლით ადრე ჟურნალი „შევარდენი“ გამოდიოდა ქუთაისში. ქუთაისის საზოგადოებამ ეს მშვენიერი საქმე თბილისსაზე ადრე ითავა და ორი ნომერიც გამოსცა. პირველი ნომერი სრულად – პირველიდან ბოლო გვერდამდე ტანვარჯიშობის სიკეთეებს მიუძღვნა და გადატვირთულია ტექნიკური საკითხებით.

სპორტული საზოგადოება „შევარდენის“ კგუფი ქუთაისში. 1919 წელი

ქართული სპორტის მუზეუმი

ათ მეორე ნომერი კი გადასარევი წასაკითხია. წერილი კი, რომელიც ფეხბურთს ეხება, თავადაც დარწმუნდებით, რომ ფაქტობრივად მზა კინოსცენარია...

ფეხბურთელთა შეჯიბრება ახალსენაკში.

ქართველმა ხალხმა კარგად იცის რა მნიშვნელობაც აქვს ერისათვის ყოველგვარ სპორტს. მაგრამ მე მაინც მოკლეთ მინდა ავღნიშნო მისი მნიშვნელობა. სპორტი არის ჯანმრთელობის და ვაჟკაცობის სიმბოლო. ის ქმნის ვაჟკაცობის იმ სისწრაფეს, რომელსაც მოკლებულია ყველა ის, ვინც ფიზიკურათ სუსტი და უძლურია. სპორტის ერთი დარგი არის „ფუტბოლი“ ანუ „ფეხბურთი“, რომელმაც ამ უკანასკნელ დროში საგრძნობლათ გაიდგა ფესვები საქართველოში. ამის დამამტკიცებელია ყველა ის შეჯიბრებები, რომელნიც ხდება ამ უკანასკნელ ხანებში საქართველოს სხვა და სხვა ქალაქებში; უკვე არსებობს რამოდენიმე განვრთნილი გუნდი როგორიც არის, მაგალითად, თფილისის „შევარდენი“-ს ფეხბურთელთა I გუნდი, „26 მაისის“ ფეხბურთელთა გუნდი, ქუთაისის „შევარდენის“ ფეხბურთელთა I გუნდი, სენაკის, ფოთის და სხვა. ამ გუნდებს შორის დრო გამოშვებით ხდება შეჯიბრებები. სხვათა შორის ასეთი შეჯიბრება მოხდა ქუთაისის სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ ფეხბურთელთა I გუნდის და სენაკის ფეხბურთელთა გუნდს შორის. ეს შეჯიბრება გაიმართა 25 აპრილს ქალაქ ახალ სენაკში. შეჯიბრება დაიწყო 4 1/2 საათზე სადგურთან ახლოს მიქელაძის მშვენიერ ეზოში, მაგრამ შეჯიბრება ძალიან ცუდად ჩატარდა სხვა და სხვა მიზეზების გამო.

უპირველესი მიზეზი იყო აუტანელი ქარი, რომელმაც იმ დღეებში სენაკში სახლებიც კი დაანგრია და რასაკვირველია ფეხბურთელებს ეს ქარი თამაშის საშუალებას არ აძლევდა. როგორც კი გაკრავდნენ ფეხს ბურთს, უკანასკნელი ქარს გადაჰქონდა რამოდენიმე ათი და ოცი საუენით სულ სხვა ეზოებში. თითქმის ათჯერ-თხუთმეტჯერ ბურთი გადაჰქონდა ქარს სულ სხვა მხრივ და შესაძლებელია, რომ ესეც იყო მიზეზი, რომ გულმოსული მოთამაშენი ერთი მეორესადმი უტაქტობასაც იჩენდნენ. ორივე გუნდი, როგორც ქუთაისის ისე სენაკის გრძნობდნენ, რომ შეჯიბრება არ შეიძლებოდა ქარის გამო, მაგრამ როგორც რომ მიღებულია საერთოდ, იძულებული იყვნენ ეთამაშათ 15 წამი. მაინც ეხლა მე მინდა შევეხო იმ შეხვედრის წესს, რომელიც წარმოადგენს ერთგვარ ტრადიციას ამა თუ იმ წრის ან ჯგუფისას. ტრადიცია ქმნის საერთოთ კავშირს, აერთებს ერთ ჯგუფს მეორესთან, აცნობს ურთიერთ შორის ყოველივე წესებს და ეს ტრადიცია ყოველთვის გატარებული უნდა იყოს ყველა ჯგუფების მიერ. ამ შემთხვევაში სენაკელები ჯერჯერობით ვერ შეთვისებიათ ამგვარ ტრადიციებს, ვინაიდან მათ შეხვედრაში სწორეთ რომ ვთქვათ, არ შეხვედრაში, სრულიად არა სჩანს შევარდნული წესრიგი, შევარდნულ

იდების შეთვისება და მომავალში იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ასეთი შემთხვევები აღარ განმეორდება.

ნ. დარახველიძე

ქუთაისის „შევარდენის“ ფეხბურთელი

ჟურნალი შევარდენი. 26 მაისი 1920

ხომ მეთანხმებით, რომ ფილმის სცენარია? წარმოიდგინეთ, როგორ ისვრის ქარი ბურთს ეზოდან ეზოში და როგორ მისდევნა ძველი დროის ფეხბურთელები?

ისე კი იმ დროის საქართველოში არა ერთი საფეხბურთო გუნდი არსებობდა, თუმცა ჩემპიონატი არ გვქონდა. ეს, სიმართლე გითხრათ, მეუცნაურება.

ქვემოთ ფეხბურთზე დაბეჭდილ ცნობებს და წერილებს გთავაზობთ.

სპორტი. ახალ სენაკი.

კვირას, 13 ივლისს ქ-ნ მიქელაძის ეზოში გაიმართა ფუტბოლის მატჩი. ადგილობრივ ფუტბოლისტთა ჯგუფი „№11“ შეეჯიბრა ფოთის ფუტბოლისტთა რჩეულ ჯგუფს. ხალხი, შედარებით წინანდელ შეჯიბრებებზე, ნაკლები იყო. უკრავდა მუსიკა. შედეგი იყო 1:0 ე.ი. ადგილობრივ ჯგუფმა გაიტანა 1 და ფოთის ჯგუფმა კი ვერც ერთი.

ეს გამარჯვება სენაკელებს დიდ პლიუსათ ჩაეთვლებოდათ, რომ მათ არ დახმარებოდათ ქუთაისელი ფუტბოლისტები. სახელდობრ: ამბიკაძე, აფხაიძე, ლეუავა და მთავრიშვილი, რადგანაც ფოთელი ფუტბოლისტები კარგ მოთამაშეებათ ითვლებოდნენ.

საერთოდ შეჯიბრებამ კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა.

კარგათ თამაშობდნენ ადგილობრივ ჯგუფიდან: ლეუავა (ცენტრ-ფორვარდი), რომლის სწრაფი თამაში და მოულოდნელი გოლში დარტყმა აბნევდა მოწინააღმდეგეებს. მთავრიშვილი (ფორვარდი), რომელსაც ძნელად თუ ვინმე დაატოვებოდა ფუტბოლს.

ვ.ხ. ტოგონიძე (ცენტრ-ავ-ბეკი), რომელსაც ეტყობოდა გამოცდილება და ტექნიკის ცოდნა ამ დარგში და აგრეთვე კარგათ თამაშობდა ფეო-ფილაკტუსი (გოლერი). ფოთის ჯგუფიდან აღსანიშნავია გოგინავა (ბეკი), რომლის დინჯი, აუღელვებელი და დაკვირვებული თამაში და მასთან ერთად ზედმინწვნი თამაშის ცოდნა მიიპყრობდა ყურადღებას და გოლერი (გვარი

არ მახსოვს), რომელმაც არა ერთხელ გამოაგდო გოლიდან ფუტბოლი და ამით იხსნა ფოთელები ზედმეტ დამარცხებიდან.

სპორტსმენი.

ჩვენი ქვეყანა. 17 ივლისი 1919

პპირას 16 მაისს ქუთაისში პირველი ათასეულის კაზარმების ეზოში მოხდა ფეხბურთელთა შეჯიბრება თფილისის ფეხბურთელთა გუნდის „26 მაისის“ და ქუთაისის ტან-სავარჯიშო საზოგადოების „შევარდენის“ ფეხბურთელთა I გუნდს შორის. შეჯიბრებას ხალხი ბლომით დაესწრო. შედეგი იყო 3:0. ე.ი. თფილისის ფეხბურთელთა გუნდმა „26 მაისმა“ გაიტანა 3 და ფეხბურთელთა გუნდმა „შევარდენმა“ კი ვერც ერთი. ამას შეუწყო ხელი ჯერეთი იმან. რომ ქუთაისის ფეხბურთელთა გუნდიდან არ გამოცხადდა ორი მოთამაშე და ისინი შეცვლილნი იყვნენ სხვა მოთამაშეებით და ამისთანა შემთხვევა კი ყოველთვის ზიანს აყენებს ფეხბურთელთა გუნდს. რაც გინდა კარგი მოთამაშე იყვეს, შეუთამაშებელი თავის ამხანაგებთან, იმდენს სარგებლობას ვერ მოუტანს გუნდს როგორც შეთამაშებული და უფრო სუსტი მოთამაშე იყვეს, ვინემ მისი მოადგილე. ასეთი შემთხვევა იყო ქუთაისელ ფეხბურთელთა გუნდშიც. ამას გარდა თფილისის ფეხბურთელთა გუნდს „26 მაისს“ მონვეული ყავდა სხვა გუნდებიდან (თფილისის „შევარდენიდან“ ფეხბურთელი ბლანკმანი, რომელიც ითვლება პირველ მოთამაშეთ მთელს თფილისში და რომელმაც შეაგდო სამჯერვე ბურთი გოლში. საერთოდ შეჯიბრებამ კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა. კარგათ თამაშობდნენ თფილისის გუნდიდან ბლანკმანი (ფორვარდი), გიორგიძე (ავ-ბეკი) და ლგოტაყი (ბეკი). ქუთაისის გუნდიდან აღსანიშნავია ჯოჯუა (ცენტრ-ავბეკი). საერთოდ, შეჯიბრებამ კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა და ხალხი ძლიერ ნასიამოვნები დაიშალა. ქუთათურ ფეხბურთელებმა „შევარდენის“ კლუბში თფილისელებს გაუმასპინძლდა ამხანაგურ ბანკეტით.

ვ. ლუჟავა

ქუთაისის „შევარდენის“ ფეხბურთელი

ჟურნალი შევარდენი. 26 მაისი 1920

პპირას „შევარდენში“ გაიმართა საფუტბოლო შეჯიბრება, რომელზედაც გამარჯვება „შევარდენსა“ ჰხვდა.

საქართველო. 4 ნოემბერი 1919

სპონდი. საფეხბურთი მატჩი „ტიფლისი – ბათომი“.

კვირას 22 ივნისს 5 საათზე შუადღით გაიმართება შეჯიბრება ტფილისის საფეხბურთო გუნდ „შევარდენსა“ და ბათუმის გუნდ „22“-ს შორის, ართვინის შოსეზე, აეროდრომზე.

ნათ. კრამ. 22 ივნისი 1919

სპონდი. კვირას 20 ივნისს გაიმართა ქალაქ ქუთაისში საქალაქთაშორისო მატჩი ფეხბურთში ბათუმის გუნდ „შევარდენი 2“-სა და ქუთაისის გუნდ „მერცხალს“ შორის. მატჩი დასრულდა რეზულტატით 4:2 ბათომელების სასარგებლოდ.

ნათ. კრამ. 25 ივნისი 1920

დამოუკიდებლობის წლებში პრესაში გამოქვეყნებული საფეხბურთო სტატიები სულ ეს იყო, რაც აშკარაა, რომ ძალიან ცოტაა. ჩემპიონატის არსებობაზე არანაირი მინიშნება არაა. და მხოლოდ ოკუპაციამდე 4 თვით ადრე ამოვიკითხე ინფორმაცია გაზეთებში ოფიციალური შეჯიბრის შესახებ. აი, ეს ცნობაა.

ფეხბურთი. კვირას 24 ოქტომბერს იწყება შეჯიბრება ქ. თბილისის პირველობაზე. პირველი შეჯიბრება გაიმართება სამხედრო სასწავლებლის ეზოში სრულ 12 საათზე „შევარდენის“ და ფეხბურთის კლუბის „26 მაისის“ გუნდებს შორის.

შესვლა ფასიანია.

საქართველო. 24 ოქტომბერი 1920

ფეხბურთის თემა კი ერთი ვრცელი წერილით დავასრულოთ, რომელიც უკვე ნახსენებ ქუთაისურ ჟურნალ „შევარდენში“ დაიბეჭდა და საფეხბურთო ტაქტიკების ახლანდელი მრავალფეროვნების და ჩახლართულობის გთვალისწინებთ, ეგებ, სასაცილოდაც მოგეჩვენოთ.

ფეხბურთი (ფუტბოლი) ინგლისური სპორტია. ის ჩაისახა ინგლისში ჯერ კიდევ უძველეს დროში. მან თავის განვითარებაში მრავალი ეტაპები განვლო. რამდენადაც ცხოვრება თავის კულტურის გაქანებით პოტენციალურად ვითარდება, იმდენად საერთოდ სპორტი და კერძოდ ფეხბურთიც თავის განვითარებაში ატარებს ასეთსავე პოტენციალს. ფეხბურთმა მრავალი ეტაპები განვლო მეთქი: მისი უძველესი სახე ინგლისში და საერთოდ ყველგან ვულგარული

იყო. სხვანაირად არც შეიძლებოდა, ვინაიდან ის, როგორც იმ დროინდელ კულტურულ ვითარების პროდუქტი ვერ იქნებოდა, ასე ვსთქვათ, ელასტიური, მაგრამ თანდათანობით, როგორც ცხოვრების ყოველი დარგი ექვემდებარებოდა განსაზღვრულ დისციპლინას, ისე ფეხბურთის წარმოებისათვისაც იქნა შედგენილი განსაკუთრებული კანონები. ასეთი გარდატეხა ფეხბურთის სპორტში, რამდენადაც ვიცით, დაიწყო მე-XIX საუკუნეში ინგლისში. კანონები მუშავდებოდა თანდათანობით და იმავე საუკუნის მეორე ნახევარში საბოლოოდ იქნა შედგენილი ინგლისის ფეხბურთელთა ასსოციაციის მიერ. დღემდე ეს კანონები ძალაში არიან. თამაშის ტაქტიკა განიცდის ცვალებადობას: მაგალითად, მე-XIX საუკუნის მიწურულში მოთამაშენი არ ხელმძღვანელობდნენ კოლექტიურ თვალთახედვის პრინციპით: თამაშს ქონდა ინდივიდუალური ხასიათი, ყოველი მოთამაშე ცდილობდა მოწინააღმდეგის ჭიშკარში დამოუკიდებლად ბურთის შეგორებას. მაგრამ ფეხბურთელნი მალე დარწმუნდნენ ასეთი ტაქტიკის უვარგისობაში და შოტლანდიელების მიერ შემოღებულ იქნა თამაშის ახალი ტაქტიკა, რომელსაც განსაზღვრავდა სწორედ ეს კოლექტიური პრინციპი. ეს თამაშის ახალი ტაქტიკა შეეხება უმთავრესად წინმსვლელებს. ამ ტაქტიკის შინაარსის დეტალურად განხილვას ეხლა არ შევუდგები, ვიტყვი მხოლოდ, რომ თამაშის ასეთ ტაქტიკამ ძალიან გასწმინდა და გადაახალისა ფეხბურთი.

და სწორედ აქედან იწყება ამ სპორტის კოლოსალური ზრდა და ის მთელ ქვეყანას ედება. ინგლისში ხომ თავის თავად პოპულიარული იყო ფეხბურთი და სხვა ქვეყნებშიც არა ნაკლები ინტერესი და გამოხმაურება ჰპოვა მან. მაგალითად, გერმანიაში 1913 წელს ბერლინის ფეხბურთელთა კლუბი იტევდა 60, 000 მოთამაშეს, ასე იყო ევროპის სხვა ქვეყნებშიც, აგრეთვე ამერიკაში; ავსტრალიაში და ჩრდილოეთ აფრიკაშიც არსებობდნენ ფეხბურთელთა კლუბები და ფერეინები. ასეთი მდგომარეობის შექმნის შემდეგ მთელი ქვეყნის ფეხბურთელთა ასსოციაციებს შეძლება მიეცათ შეკავშირებულიყვნენ ინტერნაციონალურ ფეხბურთელთა ასსოციაციის სახელწოდებით. ამ ასსოციაციამ მრავალჯერ მოაწყო საერთაშორისო შეჯიბრებები, მხოლოდ ამ უკანასკნელ წლებში ეს ვერ მოხერხდა საერთო გარდარეულობის გამო.

საერთაშორისო შეჯიბრებებში განსაკუთრებით სახელი მოიხვეჭეს შოტლანდიელებმა, ბელგიელებმა, დანიელებმა და სხვა.

კმარა რაცა ვსთქვი ამ სპორტზე საერთო მაშტაბით, ეხლა მოკლედ შევეხები მის მდგომარეობას საქართველოში. ძველად ქართველებს უყვარდათ ბურთაობა. ამის მაგალითებს ვკითხულობთ ზოგიერთ ისტორიულ ნაწერებში. ძველი ქართული ბურთაობა, ჩემის ფიქრით, იგივე იყო, რაც ძველი ინგლისური ფეხბურთი. ძველი ფეხბურთი ინგლისში

შეიცვალა ახლით, მხოლოდ ჩვენში ძველი მოკვდა. მოკვდა იმიტომ, რომ ის არ შესცვალა ახალი სახის ფეხბურთმა. მიზეზები ამის მრავალია, რომელთა აღნუსხვას აქ არ შევუდგები. კლასიკური ქართველი ფეხბურთელი ჩვენში თითებზე ჩამოითვლება. ისე კი თუ ნაციონალურ შემადგენლობას არ მივიღებთ სახეში, არსებობს კარგად მოწყობილი გუნდები: ტფილისის „შევარდენის“ პირველი გუნდი, ქუთაისის „შევარდენის“ პირველი გუნდი და აგრეთვე ფეხბურთელთა საზოგადოება ტფილისში „26 მაისი“. ეს არ არის რასაკვირველია დამაკმაყოფილებელი, სასურველია რათა განახლებულ საქართველოში ქართველობა მეტის ინტერესით და ხალხისით დაეწაფოს ამ სპორტს და ამით საშუალება მისცეს თავისთავს რომ მისი ხმაყ გაისმას იმ საერთაშორისო შეჯიბრებაში, რომელსაც ალბათ მოაწყობს „ინტერნაციონალური ფეხბურთელთა ასოციაცია.“

ვ. ტოგონიძე

თფილისის გუნდის „26 მაისის“ ფეხბურთელი

ჟურნალი შევარდენი. 26 მაისი 1920

სიმართლე გითხრათ, ამ წერილის ბოლო წინადადება ეგებ ყველაზე ემოციურიც კი იყოს, პირველი რესპუბლიკის დროინდელ პრესაში სპორტზე დაბეჭდილ წერილებს შორის. „სასურველია რათა განახლებულ საქართველოში ქართველობა მეტის ინტერესით და ხალხისით დაეწაფოს ამ სპორტს და ამით საშუალება მისცეს თავისთავს რომ მისი ხმაყ გაისმას იმ საერთაშორისო შეჯიბრებაში, რომელსაც ალბათ მოაწყობს „ინტერნაციონალური ფეხბურთელთა ასოციაცია.“

მივუბრუნდეთ ტანვარჯიშს. ზემოთ ვახსენე, როგორ ცდილობდნენ ის ძველი ქართველები მთელი ქვეყანა დაეფარათ სატანვარჯიშო საზოგადოებებით და სკოლებშიც შეეტანათ ვარჯიშები. ცხადია, რომ სურვილისა და საბუთების მოწესრიგების გარდა აუცილებელია შენობა, ინვენტარი და პედაგოგები. ამ ყველაფრის გარეშე, ქალაქებში საზოგადოებები გინდა გქონია და გინდა – არა.

თანპარაქიშობის მთავარ გამგე გ. ეგნატაშვილმა შემდეგი მოწერილობა დაუგზავნა ქალთა და ვაჟთა სასწავლებლების უფროსებს:

„აღძრულ საჭიროების გამო გთხოვთ, რაც შეიძლება სასწრაფოდ წარმოადგინოთ სამინისტროში შემდეგი ცნობები:

1. არსებობს თუ არა თქვენდამი რწმუნებულ სასწავლებელში ტანვარჯიშობისთვის სპეციალურად მიჩნეული დარბაზი და დადებით შემთხვევაში, რა სიგრძისა, სიგანისა და

სიმაღლისაა ეს დარბაზი?

2. რამდენი და რა ტანვარჯიშობის იარაღი მოეპოვება სასწავლებელს?
3. ვის აქვს ჩაბარებული ტანვარჯიშობის გაკვეთილები, რა სისტემით ასწავლის და რა სპეციალური განათლება აქვს მიღებული მასწავლებლებს?
4. რამდენი გაკვეთილია მიჩნეული ტანვარჯიშობისთვის თვითეულ კლასში და რა პროგრამით სწავრობებს ამ საგნის სწავლება?
5. თუ ამჟამად სასწავლებელს არ მოეპოვება ტანვარჯიშობისთვის ცალკე დარბაზი, მოსახერხებელია თუ არა სასწავლებლის შენობაში მოეწყოს ესეთი დანიშნულებისთვის რომელიმე ოთახი?"

საქართველო. 8 აგვისტო 1919

თანმიმდევრულად მივყევით. დავიწყეთ იმ წერილებით, რომლებიც დაგვარწმუნებს, რომ მთავრობაც გვარიან ყურადღებას აქცევდა სკოლებში ტანვარჯიშის სწავლებას და პედაგოგთა მომზადებას.

თანვარჯიშობა სასწავლებელში. სწავლა განათლების სამინისტროს განუზრახავს ტანვარჯიშობის საქმე ჯეროვან ნიადაგზე დააყენოს, ამ საგანზე სასწრაფოთ იკრიბება საჭირო ცნობები.

ჩვენი ქვეყანა. 13 აგვისტო 1919

თანვარჯიშობის მუხადინეობის შემოღება სკოლებში. განათლების სამინისტრომ დასაბუთებული მოხსენება წარადგინა მთავრობაში ყველა ტიპისა და საფეხურის სკოლებში ტანვარჯიშობის გაკვეთილების შემოღების შესახებ. სამინისტროს აზრით, ერის აღდგენისა და აყვავების საკითხში ერთი დიდი როლთაგანი შეიძლება ითამაშოს მიზან შეწონილად დაყენებულმა ტანვარჯიშობაში მეცადინეობამ, რადგან, საკმარისად ცნობილია, რომ ტანისა და გონების ჰარმონიულად განვითარებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ადამიანის ცხოვრებაში. იგი აჩვენებს ადამიანს საკმაო თავდატეხილობას და სიმამაცეს საშიშროების წინაშე. აჩვენებს მას მუყაით და სისტემატიურ შრომას და სასწავლებლებში კი ჯგუფური ფიგურების ასრულებით აჩვენებს მას საზოგადოებრივ ცხოვრებას. ხსენებული მოხსენების თანახმად, სამინისტროს საჭიროდ მიაჩნია ყველა ტიპისა და საფეხურის სკოლებში შემოღებულ იქმნეს ტანვარჯიშობის გაკვეთილები. ერთის მხრით მოხსენებულ საგნის სწავლება ხელს შეუწყობს მოწაფეებში ჰარმონიულად გონებისა და ტანის განვითარებას და მასთან გააჯანმრთელებს მის აგებულებას

და შეაჩვევს სიმკვირცხლეს, ამ მიზნის განსახორციელებლად უნდა დანიშნულ იქნეს ერთი მთავარ-გამგე, რომელსაც ორი თანაშემწე ეყოლება და რომელნიც სპეციალურათ გაუწევენ ხელმძღვანელობას ამ საკითხის ცხოვრებაში გატარებას.

მთავარ-გამგეს ნიშნავს მინისტრი ქართულ საგიმნასტო საზოგადოების „შევარდენის“ წარდგენით, მთავარ-გამგესთან იარსებებს საბჭო სპეციალისტებისა, რომელიც შეიმუშავებს ხოლმე ხსენებულ საგნების გაკვეთილების სათანადო გეგმებს და იზრუნებს სათანადო სახელმძღვანელოების გამოცემაზე. განათლების სამინისტროს აზრით, ხსენებული ზომის გატარება რაც შეიძლება სასწრაფოდ უნდა მოხდეს.

საქართველოს რესპუბლიკა. 7 მაისი 1919

განათლების სამინისტროში. ტანვარჯიშობის მეცადინეობის შემოღება სკოლებში.

განათლების სამინისტრომ დასაბუთებული მოხსენება წარადგინა მთავრობაში ყველა ტიპისა და საფეხურის სკოლებში ტანვარჯიშობის გაკვეთილების შემოღების შესახებ. სამინისტროს აზრით, ერის აღდგენისა და აყვავების საკითხში ერთი დიდი როლთაგანი შეიძლება ითამაშოს მიზან შეწონილად დაყენებულმა ტანვარჯიშობაში მეცადინეობამ, რადგან, საკმარისად ცნობილია, რომ ტანისა და გონების ჰარმონიულად განვითარებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ადამიანის ცხოვრებაში. იგი აჩვევს ადამიანს საკმაო თავდაჭერილობას და სიმამაცეს საშიშროების წინაშე. აჩვევს მას მუყაით და სისტემატიურ შრომას და სასწავლებლებში კი ჯგუფური ფიგურების ასრულებით აჩვევს მას საზოგადოებრივ ცხოვრებას. ხსენებული მოხსენების თანახმად, სამინისტროს საჭიროდ მოაჩნია ყველა ტიპისა და საფეხურის სკოლებში შემოღებულ იქმნეს ტანვარჯიშობის გაკვეთილები. ერთის მხრით მოხსენებულ საგნის სწავლება ხელს შეუწყობს მოწაფეებში ჰარმონიულათ გონებისა და ტანის განვითარებას და მასთან გააჯანმრთელებს მის აგებულებას და შეაჩვევს სიმკვირცხლეს, ამ მიზნის განსახორციელებლად უნდა დანიშნულ იქნეს ერთი მთავარ-გამგე, რომელსაც ორი თანაშემწე ეყოლება და რომელნიც სპეციალურათ გაუწევენ ხელმძღვანელობას ამ საკითხის ცხოვრებაში გატარებას.

მთავარ-გამგეს ჰნიშნავს მინისტრი ქართულ საგიმნასტო საზოგადოების „შევარდენის“ წარდგენით, მთავარ-გამგესთან იარსებებს საბჭო სპეციალისტებისა, რომელიც შეიმუშავებს ხოლმე ხსენებულ საგნების გაკვეთილების სათანადო გეგმებს და იზრუნებს სათანადო სახელმძღვანელოების გამოცემაზე. განათლების სამინისტროს აზრით, ხსენებული ზომის გატარება რაც შეიძლება სასწრაფოდ უნდა მოხდეს.

საქართველო. 8 მაისი 1919

საქართველოს რესპუბლიკის სკოლებში ტანვარჯიშობის საქმის მთავარ გამგედ დაინიშნა დამსახურებული მასწავლებელი თბილისის ყოფილ ქართულ გიმნაზიისა და საზ. „შევარდენის“ ვარჯიშ თავი გიორგი იგნატიშვილი.

მის თანაშემწეებად დაინიშნა პორუჩ. არჩ. ბაქრაძე და ინჟინ. ირაკლი ლორთქიფანიძე.

გ. იგნატიშვილს პრაქტიკაში გათავებული აქვს ტან-სავარჯიშო კურსები და 1912 წელს საერთაშორისო შეჯიბრებაზე პირველი ჯილდო აქვს მიღებული.

საქართველო. 7 აგვისტო 1919

„შევარდენის“ ტანთ-ვარჯიშობის პროგრამის შემუშავება.

ტანთ-ვარჯიშობის მთავარ გამგემ გ. იგნატიშვილმა შეიმუშავა საშუალო და დაბალ სასწავლებლებში ტანთ-ვარჯიშობის სწავლების პროგრამა, რომელიც მოკლე ხანში დაეგზავნება რესპუბლიკის საშუალო და დაბალ მასწავლებლებს სახელმძღვანელოდ.

ქართული სახელმძღვანელოები

ტანთ-ვარჯიშობის მთავარმა გამგეობამ შეიმუშავა ტანთ-ვარჯიშობის სახელმძღვანელოები ქართულ ენაზე. სახელმძღვანელოები დაიბეჭდება და გასაყიდად გამოვა.

ტანთ-ვარჯიშობის მასწავლებლები

მთავარი გამგეობა არკვევს ტანთ-ვარჯიშობის მასწავლებელთა მასწავლებლობის რიცხვს და ნიშნავს მათ სხვა და სხვა სასწავლებლებში.

საპრაქტიკო იარაღები

მთავარი გამგეობა ამ ჟამათ არკვევს, თუ რამდენი სატანთვარჯიშო ინვენტარი ესაჭიროება რესპუბლიკის თითოეულ სასწავლებელს, რათა ზომები მიიღოს იარაღის შესაძენათ იმ სასწავლებლებისთვის, რომელთაც იარაღი არ მოეპოვებათ.

საზოგადოება „შევარდენის“ ბახსნა ქუთაისში

ქუთაისში გაემგზავრა ტანთ-ვარჯიშობის მთავარი გამგეობის წარმომადგენელი დავით ჯავრიშვილი, რომელსაც დავალებული აქვს გამოარკვიოს, თუ რა პირობებშია ქუთაისის

გიორგი ნიკოლაძე ბადროს
ტყორცნის დროს. 1920 წელი
ფოტო თეიმურაზ ბერიძის
არქივიდან

სასწავლებლებში ტანთ-ვარჯიშობის სწავლების საქმე. მასვე აქვს დავალებული ქუთაისის სასწავლებლების სატანთვარჯიშო ინვენტარის რაოდენობის გამორკვევა. მისივე ხელმძღვანელობით ქუთაისში გაიხსნება სატანთვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“.

სათანთ-პარაჟიშო კურსები

მთავარ გამგეობას განზრახული აქვს ახლო მომავალში თბილისში გახსნას დროებითი კურსები ტანთ-ვარჯიშობის მასწავლებელთა მოსამზადებლად. კურსების შესაფერის პროგრამას უკვე იმუშავენ მთავარი გამგეობა. პროგრამის დამუშავების შემდეგ შეუდგება კურსების მოწყობას.

თანთ-საპარაჟიშო ბამოსვლები

თბილისის სატანთვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“ მოკლე ხანში მოაწყობს ბამოსვლა-დღესასწაულებს თბილისსა, ფოთსა, ქუთაისსა და გორში.

„შეპარდენის“ ბანყოფილების გახსნა თბილისში

რადგანაც „შევარდენის“ საზოგადოებაში ვარჯიშობის მსურველი დიდძალი აღმოჩნდა და ხსენებულ საზოგადოებას ვერ შეუძლია ყველას დაკმაყოფილება, მიმდინარე თვეში იხსნება „შევარდენის“ 2 ახალი განყოფილება: სახელმწიფო უნივერსიტეტთან და ვაჟთა პირველ გიმნაზიასთან.

„შეპარდენი“ პიოპინსიაში

დიდ ჭიხაისში გიორგი ნიკოლაძის თაოსნობით გაიხსნა სატანთვარჯიშო საზ. „შევარდენი“.

სათანთ-პარაჟიშო ტერმინოლოგია

ტანთ-ვარჯიშობის მთავარმა გამგეობამ უკვე შეიმუშავა სატანთვარჯიშო ტერმინოლოგია, რომელიც რუსულ ტერმინოლოგიასთან ერთად დაიბეჭდება და გასაყიდათ გამოვა.

საქართველო. 5 სექტემბერი 1919

თან-პარაჟიშობის მთავარ სამმართველომ დაამთავრა საშვალო სასწავლებლებში ტან-ვარჯიშობის სწავლების პროგრამის განხილვა. შეუდგა ტან-ვარჯიშობის მასწავლებელთა რიცხვის გამორკვევას. მასწავლებელთა შორის საშვალო სასწავლებლებში ადგილის

გასანაწილებლათ ორშაბათს, 8 სექტემბერს დანიშნულია კრება.

ერთობა. 6 სექტემბერი 1919

თან-პარტიზმობის მასწავლებელთა კრება. ხვალ, ორშაბათს მარიამობისთვის 8-ს, საღამოს ხუთ საათზე, ფიზიკურ განვითარების მთავარი ინსპექტორი გ. ევნატაშვილი იწვევს ტანვარჯიშობის მასწავლებელთა საერთო კრებას. კრება შესდგება სამ. „შევარდენის“ ბინაზე (ფეიერვერის ქ. 4). კრებაზე დასწრების უფლება აქვთ მასწავლებლობის უფლების მქონე პირთაც.

საქართველო. 7 სექტემბერი 1919

თანპარტიზმობისთმის. რევოლუციამ, ამ საერთო ნგრევის ხანამ მრავალი „წვრილი“ ე.ი. ისეთი რაც არა „რევოლუციური“ საქმე იყო, შეაფერხა. ახალგაზრდობა დაწვრილმანდა. პარტიულ კინკლაობაში ჩაება და უდიდესი საქმე, ერის ჯანსაღობის საქმე, უპატრონოდ დარჩა. რევოლუციურმა ფსიხოზმა ისედაც იდეალისტი ქართველი უფრო ოცნების მოტრფიალე გახადა და წმინდა აკადემიური, წმინდა ეროვნული მუშაობა, იქნება ეს სულიერ თუ ფიზიკურ სფეროში, მისთვის მეთად მოსაწყენი შეიქმნა.

დღეს დროა, რომ ახალგაზრდობა ისევ დაუბრუნდეს თავის მოწოდებულ მოვალეობას ერის წინაშე. ახალგაზრდობის მოვალეობაა, რომ თავისი ძვირფასი დრო ისეთს საქმეს შესწიროს, რაც აუცილებრივ მასა და მის ერს დიდს სამსახურს გაუწევს. რა არის ასეთი საქმე. ასეთ საქმედ მე ვთვლი: ხალხურ ზნე ჩვეულებათა და სიტყვიერების აღწერას, უცხოეთის ლიტერატურის თარგმნას, რაც ყველაზე მეტია, ერის ჯანსაღობისთვის ზრუნვას. არავინ არ უნდა იყოს ისეთი გულწრფელი და თავ-გამოდებული დარაჯი ერის ჯანმრთელობისა, როგორც ახალგაზრდობა.

ამ მხრით ქართველები ჩვენ ერს სრულიად არ ვაქცევთ ყურადღებას. ვერა ვგრძნობთ, რომ ვერავითარი პოლიტიკური აქტი ჩვენ ბედნიერებას ვერ მოგვიტანს, თუ თავიდან გადაშენების აჩრდილს არ მოვიშორებთ. ვერა ვგრძნობთ, რომ ქართველ ხალხს, ისე როგორც მრავალ სხვას, რომელსაც სიკვდილის პროცენტი მეტი აქვს ვიდრე დაბადების, ამოწყვეტა მოელის; ვერა ჰხედავს, რომ ჩვენზე ათჯერ დიდი ერები ევროპაში ერის ჯანმრთელობის საქმეს მთელ თავის ღონეს ახმარებენ და ეს საქმე სასხვათაშორისო საქმედ არა აქვთ მიჩნეული.

ბოლოს, ვერ ვხედავთ, რომ ქართველმა ხალხმა სრულიად დაჰკარგა ტანის და სილამაზის კულტი, ეს ხომ პირველი ნაბიჯია უკულტურობისაკენ.

მთელ ქართულ პრესაში ამ საგანს მხოლოდ რამდენიმე პიროვნებამ მიაქცია ყურადღება. პირველად ბ-ონ ფილიპე გოგიჩაიშვილმა შეამჩნია ჩვენი ზრდის ნელი პროცესი და საჭირო

ზომები კი არ გვიჩვენა – შემდეგ ექვ. ლამბაშიძემაც დაბეჭდა ერთი ორი წერილი შესახებ ხელოვნური შემოქმედება და საზოგადოდ ერის ფიზიკურად გაუმჯობესების, მაგრამ ეს მხოლოდ დასაწყისი იყო და დასრულებული თავისი ამრი არც მას გამოუთქვამს.

მხოლოდ ამ ერთი წლის განმავლობაში მიეცა მას პრაქტიკული სახე და „საქართველოს“ ფურცლებზე ერთი ერთმანეთსადმი ნასროლ წერილებში ბ-ნ მანსვეტიშვილმა და ბ-ნ გიორგი ნიკოლაძემ გამოსთქვეს თავისი კონკრეტული ამრი ერის განთავისუფლებისთვის გზის და საშუალების გამოძიების შესახებ.

როგორც გაზეთებიდან სჩანს, ამის ერთ-ერთ გზად მთავრობას მიუჩნევია სასწავლებლებში ტან-ვარჯიშობის საქმის ფართოდ დაყენება... თბილისში უკვე 20 სასწავლებელია, სადაც გამოცდილი წურთენელები და მასწავლებლები არიან დანიშნულები.

ყველა ქვეყნების სკოლებში ამ საგანს დიდს ყურადღებით ეპყრობოდნენ. რუსეთში კი ტანვარჯიშობის მასწავლებლებად მიდიოდნენ ნახევრად ინტელიგენტნი, რის გამოც ხალხმა ვერ შეადგინა კარგი ამრი.

რაც შეიძლება რუსეთმა აიტანოს, ის საქართველოსთვის დამლუბველი იქნება. აქ ამ საქმეს უნდა ჩაუდგეს სპეციალი ცოდნით აღჭურვილი ინტელიგენცია, რომელსაც შეგნებულნი ექნება თუ რა დიად საქმეს აკეთებს. ეს კი შესაძლებელი იქნება მხოლოდ მაშინ როდესაც თვით მთავრობა ტან-ვარჯიშობას ისეთ სავალდებულო და მთავარ საგნად ჩასთვლის, როგორც სხვა საგნებს; თუ შეიქნება მასწავლებლისთვის ისეთი პირობები, რომ მან არჩიოს მასწავლებლად ყოფნა რაიმე სხვა სამსახურს.

ყველამ იცის თუ რა ცუდ მდგომარეობაშია საერთოდ დღეს მასწავლებლები; მაგრამ იმაზე ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ ტანვარჯიშობის მასწავლებელნი. ამისთვის დღემდე ამ საგნის მასწავლებლობას საშუალო სასწავლებელ დასრულებული ნაკლებად კისრულობდა. დღეს კი, ვიმეორებ, ჩვენთვის ქართველებისთვის საჭიროა სწორედ შეგნებული მასწავლებელნი ამ დარგში თუ უმაღლესი არა საშუალო სწავლება დასრულებულნი მაინც. ამას კი ჩვენ მივაღწევთ თუ მასწავლებელთ საშუალებას მივცემთ იარსებონ.

ამ რიგად სახალხო განათლების სამინისტროს საქმეა დღეს მეტის ყურადღებით მოეპყრას ამ საგანს და მეტი საცადი გასწიოს, რომ სწორედ საჭირო ხალხი ჩაუდგეს ერის გაჯანსაღების საქმეს სათავეში.

ექიმი გ. მ-ია.

საქართველო. 25 სექტემბერი 1919

ტანმოვარეობე გამოსვლა თბილისის N1 საშუალო სკოლის ეზოში. 1919 წელი
ქართული სპორტის მუზეუმი

თანვარჯიშობის მასწავლებელთა მოსამზადებლად. მთავარი გამგეობა უკვე შეუდგა ტანვარჯიშობის მასწავლებელთა მოსამზადებელ კურსების პროგრამის შემუშავებას. კურსები გაიხსნება თბილისის საზოგადოება „შევარდენი“ 1-ის დარბაზში ამა წლის 1 თიბათვეს და გასტანს 1 ენკენისთვემდე. კურსებზე მიიღებიან რესპუბლიკის ყველა სასწავლებელთა ტანვარჯიშობის მასწავლებლები და საზოგადოება „შევარდენის“ მწვრთნელები. იმ პირთ, რომელნიც ამ კურსებს არ გაათავებს ტანვარჯიშობის მასწავლებლის უფლება არ მიეცემათ.

საქართველო, 18 იანვარი 1920

„შევარდენში“. 2 და 3 თებ. რესპუბლიკის ფიზ-განვითარების ინსტრუქტორმა ეგნატაშვილმა თანაშემწესთან ერთად დაიარა ქუთაისის საშუალო სასწავლებლები, მოწაფეთა ფიზიკური აღზრდის საქმის გასაცნობად.

საქართველო. 10 თებერვალი 1920

მიმდინარე წლის 1 ოქტომბერს. თფილისის ტან-სავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენში“ განათლების სამინისტროს ნება დართვით, გაიხსნება 8 თვიანი უფასო ქართული ტან-ვარჯიშული სკოლა.

სკოლაში მიიღება ორივე სქესის პირები, საშუალო განათლებით აღჭურვილნი, არა უმცირესნი 18 წლისა და ჯანსაღნი. დარჩენილ თავისუფალ ადგილებზე შეიძლება ჩაირიცხონ საშუალო სასწავლ. 6 კლასის და ბოლოს 4 კლასის კურსდამთავრებულნი. სწავლა იწარმოებს დილის 8 ს. 1-ლ საათამდე.

ყველა კურსდამთავრებულთ მიეცემატ შტატის ადგილი ტან-ვარჯიშობის მასწავლებლისა რესპუბლიკის სასწავლებლებში.

თხოვნები სასწავლებელში ჩარიცხვის შესახებ მიიღება ყოველ დღე დილის 12-დან 1-ლ საათამდე. არა უგვიანეს 15 სექტემბრისა, განათლების სამინისტროში ტან-ვარჯიშობის მთავარ ინსტრუქტორის სახელზე. თხოვნასთან უნდა იქნას წარმოდგენილი მოწმობები: განათლების შესახებ; მეტრიკული. სწავლის დაწყებამდე ყველა მსმენელები გამიჯნულ იქნებიან ექიმის მიერ.

ტანვარჯიშობის მთავარი ინსტრუქტორი.

ერთობა. 2 სექტემბერი 1920

8 თვიანი ჯაითული უფასო ტანსაუარჯიშო სკოლა. გაიხსნება მიმდინარე წლის 15

ოქტომბერს თფ. ვაჟთა 2 გიმნაზიაში. სწავლა ინარმოებს საღამოს 4 ნახ. საათ. 9 ნახ. საათამდე. სკოლაში მიიღება ორივე სქესის პირები არა უმცირესნი 18 წლისა და საშუალო განათლებით აღჭურვილნი. დარჩენილ თავისუფალ ადგილზე ჩაირიცხებიან საშუალო სასწავლებლის 6 კურს დამთავრებულნი.

სკოლის კურსდამთავრებულნი დაინიშნებიან ტანვარჯიშობის შტატის მასწავლებლად რესპუბლიკის სასწავლებლებში. თხოვნები მიიღება განათლების სამინისტროში ყოველ დღე 1-3 საათამდე და საზოგადოება „შევარდენში“ მთავარ ინსტრუქტორის სახელზე.

ტან-ვარჯიშობის მთავარი ინსტრუქტორი.

ერთობა. 1 ოქტომბერი 1920

სამანჰარაჰიშო ინსტიტუტი. ტფილისში სატანვარჯიშო ინსტიტუტი გაიხსნა. ინსტიტუტის დირექტორად ბერელაშვილი დაინიშნა, ინსპექტორად კი ი. ვახეკი. ინსტრუქტორის კურსი 8 თვიანია. სწავლა უფასოა. მეცადინეობა სწარმოებს ყოველ დღე საღამოს 4 ½ საათ. 9 ½ საათამდე. ინსტიტუტი მეორე ვაჟთა გიმნაზიაში არის მოთავსებული.

ერთობა. 21 ოქტომბერი 1920

სამან-ჰარაჰიშო ინსტიტუტი. ტფილისში სატან-ვარჯიშო ინსტიტუტი გაიხსნა. ინსტიტუტის დირექტორად ბერელაშვილი დაინიშნა, ინსპექტორად კი ი. ვახეკი. ინსტიტუტის კურსი 8 თვიანია. სწავლა უფასოა. მეცადინეობა სწარმოებს ყოველ დღე საღამოს 4 ½ საათ. 9 ½ საათამდე. ინსტიტუტი მეორე ვაჟთა გიმნაზიაში არის განთავსებული.

საქართველოს რესპუბლიკა. 21 ოქტომბერი 1920

ფიზიკური აღზრდა. რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული იყო სკოლებში ფიზიკური აღზრდის სათანადოდ დაყენება. ამ ჟამად შეგვიძლია გადაჭრით განვაცხადოთ, რომ ამ საქმეს მტკიცე საფუძველი ჩაეყარა, დღეს უწყებას აქვს სათანადოდ მოწყობილი აპარატი; თფილისში და ბევრგან პროვინციაში დაარსდა სატანვარჯიშო საზოგადოებანი, რომელთა ენერგიას უნდა მივანეროთ საგრძნობი წარმატება ამ საქმეში. დასასრულ ეს საქმე რომ საკმაოდ ფართო მასშტაბით მოგვარებულიყო, ჩვენ საჭიროდ დავინახეთ ტანვარჯიშობის ინსტრუქტორთა სკოლის დაარსება თფილისში, სადაც ამ ჟამად 30-მდე საშუალო განათლებით აღჭურვილი ახალგაზრდა ემზადება მომავალი მასწავლებლობისთვის.

ერთობა. 21 იანვარი 1921

იმდროინდელი პრესა სავსეა სამგლოვიარო თუ კომერციული განცხადებებით, ანონსებით და აფიშებით ახალი სპექტაკლის, სინემატოგრაფის თუ რაიმე საზოგადო კრების შესახებ. სპორტზე თუ მიღმა საქმე, აქ ყველაზე მეტად ჭიდაობის ანონსები გვხვდება – უფრო სწორად კი აფიშები. ეს არც არის გასაკვირი, რადგან ჭიდაობის შეჯიბრებები ამ პერიოდში ცირკში იმართებოდა, რაც ცნობილი ამბავია და კაცმა რომ თქვას, სპორტზე მეტად სწორედ საცირკო სანახაობას წარმოადგენდა. ამის დასადასტურებლად სავსებით საკმარისია, იმდროინდელ აფიშებზე დატანილი მოჭიდავეთა სახელები ამოვიკითხოთ: ნითელი ნილაბი, შავი ნილაბი, უცნობი...

ამ სარეკლამო აფიშებში ნახსენებია ფრანგული ჭიდაობაც. მისი რაობის გასაგებად გუგლში დასერჩვისას ფრანგულ ჭიდაობაზე ამომიგდო რადიო თავისუფლების გვერდი, სადაც ჯიმშერ რეხვიაშვილს აქვს წერილი ჭიდაობაზე და არის ნახსენები ფრანგული ჭიდაობაც, რომელიც ასეთნაირად არის აღწერილი: „ფრანგული ჭიდაობა ძალიან ჰგავს ქართულს. იქაც ნახერხზე ჭიდაობენ, თანაც, მუსიკის თანხლებით, და გამარჯვებულსაც, ტრადიციულად, როგორც ჩვენთან, ყოჩი გადაეცემა.“

ამ წარდგენის შემდეგ კი თავად საცირკო-საჭიდაო აფიშები გადავიკითხოთ.

სიჩაქი „ჰრისტენს“ ვერის დამმართბე. ტელ. 5-62.

ხუთშაბათს, თებერვლის 12 ს 1920 წ. გაიმართება სპორტი წარმოდგენა ცირკის საუკეთესო ძალების მონაწილეობით. საღამოში მონაწილეობენ: სახელგანთქმული იმიტატორი ა. მატოვი და ახლად ჩამოსული ჟანრისტი ცნობილი თბილისელი კინტო გ. მესტიევი.

პირველი ხარისხოვანი ფალავანდების ფრანგული ჭიდაობის გაგრძელება 1920 წლის ქვეყნის ჩემპიონის სახელის მოპოვებისათვის. ჭიდაობენ გამოჩენილი წყვილი: გადამწყვეტი ჭიდაობა – შედეგამდის.

საქართ. მოჭიდავე პანდელაქი – ბრამაქოში რუსეთის ფალავანდი.

ნეიზჰენსდენი – ჟანდე კოლონ. რობერტაუზ – მოზუნიგი.

წარმოდგების დასაწყისი 8 ნახ. ს. ჭიდაობის 10 ნახ. ს.

გამგე უ. იურიევი

საქართველო. 12 თებერვალი 1920

სიჩაქი. შილაბა. პირველი წყვილი ყურადღების მთავარ ცენტრში იყო მრავალრიცხოვანი პუბლიკისა. ძალები თითქმის თანაბარი. შერკინება – გააფთრებული და მტკიცე – სპარსეთის ჩემპიონი ხეჯა-ალი და ბრონენოსცევი. 10-წუთიანმა ჭიდაობამ შედეგი არ მოიტანა და

მაყურებლებამ ოვაციები მოაწყეს.

მეორე წყვილი, ოლენიკოვი ემელიანოვის წინააღმდეგ. სხარტად უტევს ოლენიკოვი, დასცემს ილეთით მეთოქეს. მე 5 წუთზე ქამარში ჩასჭიდებს ემელიანოვს და დასცემს ხალიჩაზე.

Нач Крпш. 8 ივლისი 1920

ბამყჩაღიძის შირაქი. შაბათი 9 ოქტომბერი. ჭიდაობენ შემდეგი პირები:

მთელი ჩემპიონატის ჭიდაობაზე გამომწვევი, ოსმალეთის გამოჩენილი ჩემპიონი, ჯერ უძლეველი კარა იუსუფი სანდაროვის წინააღმდეგ;

ნიუეგოროდელი სტუდენტ მაკაროვი ვ. უ.-ს წინააღმდეგ;

ევროპის ჩემპიონის მოსკ. ჩემპიონი ემილიანოვი ზაგარიუკოს წინააღმდეგ.

მონაწილეობს მთელი დასი.

დღეს გალა-დემოკრატიული საღამოა.

ბათუმის ფურცელი. 9 ოქტომბერი 1920

ბამყჩაღიძის შირაქი. სამშაბათს, 12 ოქტომბერს.

დიდი გალა-საღამო.

მონაწილეობს მთელი დასი. შემოსავლის ნაწილი გადაიდება სცენის მოღვაწეთა კავშირის სასარგებლოდ.

დღეს გაგრძელდება ფრანგული ჭიდაობის მსოფლიო ჩემპიონატის.

ჭიდაობს სამი წყვილი:

პირველი შეხვედრა ცნობილ ფალავნების ზაგორუიკო – სანდაროვის წინააღმდეგ. ჭიდაობა რევანში.

ტომსაერი – ერმაკოვის წინააღმდეგ. ინგლისი – რუსეთი.

ემელიანოვი – ვ.უ.-ს წინააღმდეგ. მოსკოვი – პეტროგრადი.

ანონსი: ამ დღეებში შესდგება გრანდიოზული ცნობილი ფალავანის ევროპის ჩემპიონის პავლე ზაგორუიკოს ბენეფისი. მზადდება მსოფლიო სენსაცია, მეოცე საუკუნის ამოცანა.

ბათუმის ფურცელი. 12 ოქტომბერი 1920

ბაშყარიძის სირაქი. ოთხშაბათი, 13 ოქტომბერი. მონაწილეობენ ახლად ჩამოსული მსახიობები. დღეს ჭიდაობის სამი წყვილი:

ჩემპიონატის ყველა ფალავანების ჭიდაობაზე გამომწვევი მუშა – შავკანიანი ფალავანის ტომსაარის წინააღმდეგ.

ძალა ძალის წინააღმდეგ: ბათუმის შავი ნილაბი მსოფლიო ჩემპიონი – რუსეთის ჩემპიონის წინააღმდეგ. მურომეცი ერმაკოვის წინააღმდეგ.

გადამწყვეტი ჭიდაობა: უცნობი – წითელი ნილაბის წინააღმდეგ.

ბათუმის ფურცელი. 13 ოქტომბერი 1920

ჭიდაობის გარდა, შეიძლება ითქვას, კომერციული იყო ჭადრაკიც, რაკი საჭადრაკო განცხადებებში გამორჩეულად არის მითითებული, რომ საჭადრაკო ტურნირში მონაწილეებმა ფული უნდა დადონ და ცხადია, იქვეა მითითებული, რა თანხას მიიღებენ გამარჯვების შემთხვევაში. ქვემოთ მაშინდელ პრესაში დაბეჭდილ საჭადრაკო ცნობებს წარმოგიდგენთ.

შაჰრაპის ტურნირი. ქართული კლუბის შენობაში (სასახლის ქუჩა) გაიმართება მატჩ-ტურნირი ჭადრაკის მოთამაშეთა შორის, რისთვისაც ეს უკანასკნელნი მოწვეულ არიან მითითებულ მისამართზე, აღნიშნულ საკითხზე სათათბიროდ სამშაბათს, 15 ივლისს საღამოს 9 საათზე.

Грузия. 15 ივლისი 1919

მოშაჰრაპეთა ტურნირი. ამ რამდენისამე დღის განმავლობაში ქართულ კლუბში იწყება მოჭადრაკეთა ტურნირი. ტურნირში მონაწილეობის სურვილი განაცხადა 30 კაცმა. შესავალი ფასი 25 მანეთი. მომგებთათვის დანიშნულია 8 პრიზი. 1 პრიზი მინიმუმ 845 მ. მეორე 500 მ. მესამე 292 მ. მეოთხე 208 მ. მეხუთე 104 მ. მეექვსე 52 მ. მეშვიდე 26 მ. მერვე 13. ჩანერა გრძელდება. თამაში დაიწყება საღამოს 8 ს. და გაგრძელდება კლუბის დახურვამდე.

საქართველო. 17 ივლისი 1919

შაჰრაპის სურმილი. მკათათვის 23, ქ. კლუბში დაიწყება ჭადრაკის ტურნირი. ჩანერა შეიძლება მკათათვის 23-ს. ლამის 12 საათამდე. დანიშნულია 8 ჯილდი: 1 – 1000 მ. 2 – 600, 3 – 400, 4 – 200, 5 – 150, 6 – 100, 7 – 75, 8 – 50 მ.

საქართველო. 22 ივლისი 1919

ფულის ხსენებაზე... პირველ რესპუბლიკაში აზარტული თამაშობები აკრძალული იყო. მეტიც, არსებობს საგაზეთო განცხადება, საიდანაც ირკვევა, რომ სამკვების ობიექტებში ხალხს უწყინარი ნარდის თამაშსაც კი უკრძალავდნენ.

ნარდის თამაში. ქალაქის თვითმმართველობამ უარჰყო შუამდგომლობა სასადილოთა მეპატრონეთაგან მათ დაწესებულებებში ნარდის თამაშის ნებართვის მისაღებად.

Грузия. 20 ოქტომბერი 1918

თუმცა კაცობრიობას აზარტული თამაშების წინააღმდეგ წამალი ჯერ არ გამოუგონია და ვერც გამოიგონებს. საქმეს ვერც აკრძალვა შველის, თუმცა კი ზოგისთვის აზარტული თამაშობების მოწყობა ცუდად მთავრდება ხოლმე. მაგალითად, ბატონ ბენდერსკისთვის, რომლის კრიმინალურ-ტრაგიკომიკურ ისტორიას ქვემოთ მოგიყვებით.

„შოკეი-კლუბის“ დახურვა. „უოკეი-კლუბის“ სახელით ცნობილი კლუბი ფრეილინის ქუჩაზე №3 კრიმინალური მილიციის ცნობით აღმოჩნდა სათამაშო ბუნაგი, რომელშიც ხდებოდა კარტის აზარტული თამაშობები. კლუბის მეპატრონე მ.ს. ბენდერსკი იღებდა მოთამაშეებისგან დიდძალ ფულს პროცენტის სახით გასამრჯელოთ. კლუბში ჰყვავდა შულერობა – თამაშობის დროს გამოიყენებოდა დანიშნული კარტი. გარედან კლუბი დაცული იყო მცველებით და ძლიერი ელექტროგანათებით.

17 ივლისს ღამის 2 საათზე კრიმინალური მილიციის ჩინოსნები უეცრად შევიდნენ კლუბში, თანაც მიახლოების მომენტში კლუბის მცველები საჩქაროდ შევიდნენ შიგნით კლუბში, ელექტროობა კი მყისიერად ჩაქრა. მილიციის გამოჩენისას კლუბში მყოფები საჩქაროთ მიიშალნენ. თავად მეპატრონე ბენდერსკი კი იმყოფებოდა სათამაშო ოთახში და სიბნელეში აგროვებდა მოთამაშეთა მიერ დატოვებულ და მოფანტულ ფულებს და მათ იტენიდა ჯიბეებსა და ფეხსაცმელში. გაჩხრეკისას მას აღმოაჩნდა 14,000 მან. ბენდერსკის გარდა დაკავებულ იქნა ქალაქ შუშის მცხოვრებნი ა.დ. იაგუბეკი და დ.ა. ტერ-დავიდოვი.

Грузия. 20 ივლისი 1919

მივუბრუნდეთ ისევ „შევარდენს“. საზოგადოება სისტემატიურად აწყობდა წარმოდგენებს და არა მხოლოდ სავარჯიშო მოედნებსა და დარბაზებში, არამედ, თეატრშიც. ეს ფაქტი კიდევ ერთხელ

ადასტურებს, რომ ტანვარჯიში სულაც არ იყო იმ დროს წმინდა სპორტული მოვლენა და უფრო ფართე დანიშნულება ჰქონდა.

„მეჰარდენის“ საღამო. ორშაბათს, აპრილის 28 -ს სახელმწიფო თეატრში ქართველი „შევარდენები“ ჰმართავენ საგიმნასტო საღამოს. მონაწილეობას იღებენ რუსეთში განთქმული ქართველი შევარდენები.

საქართველო. 18 აპრილი 1919

სახელმწიფო თეატრი, ორშაბათს, აპრილის 28-ს ქართული ტანსაყარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“ ჰმართავს პირველ ტანსაყარჯიშო საღამოს

1. ქ-ნ შულგინას, კალანდაძე-აგასოვის, სპიტკოს; ბ-ნ სარაჯიშვილის, პოლიაევის, ინაშვილის, ქურხულის მონაწილეობით დ. არაყიშვილის ოპერა „თქმულება შოთა რუსთაველზე“.

2. ტან-ყარჯიშობა

ა) ბავშვთა თავისუფალი ყარჯიშობა (4 ყარჯიში).

ბ) ბავშვთა ჯგუფის ყარჯიშობა ღერძზე.

გ) ქალთა ჯგუფის ყარჯიშობა ორძელზე.

დ) ვაჟთა ჯგუფის ყარჯიშობა ორძელზე.

ე) ქალთა თავისუფალი ყარჯიშობა (2 ყარჯიში).

ვ) ვაჟთა ჯგუფის ყარჯიშობა ღერძზე.

ზ) ვაჟთა თავისუფალი ყარჯიშობა (3 ყარჯიში).

3. სიმბოლიური სურათი (საქართველო და „შევარდენობა“). ყველა ყარჯიშობის დროს დაუკრავს მუსიკა.

საქართველო. 18 აპრილი 1919

„მეჰარდენის“ საღამო. 28 აპრილს სახელმწიფო თეატრში „შევარდენის“ საზოგადოებამ გამართა ფრიად საინტერესო საღამო. პირველ განყოფილებაში სახელმწიფო თეატრის დანას მიერ დადგმულ იქნა დ. არაყიშვილის ოპერა „თქმულება შოთა რუსთაველზე“. ამ

ტანმოვარჯიშე, 1919 წელი

ფოტო თეიმურაზ ბერიძის
ფოტოკოლექციიდან

ოპერის ღირსებაზე ბევრია დაწერილი და თქმული და აქ სიტყვას აღარ გავაგრძელებთ. ეს ნაწარმოები ძვირფას განძს წარმოადგენს ჩვენი ხელოვნების მალაროში. მსახიობები კარგათ ასრულებენ თავიანთ პარტიებს და ნამეტნავად აღსანიშნავია არაბის როლში პოლიაევი. ეს მომღერალი ერთი თვალსაჩინო ვოკალისტია და არა ერთხელ დაუტკბია მსმენელნი თავისი საუცხოვოდ დამუშავებული ძლიერი ბარიტონით. როგორც ყოველთვის, მომღერალთა გუნდი ამ საღამოსაც მოისუსტებდა.

მეორე განყოფილებაში გაიმართა შევარდენთა ვარჯიშობა. ეს საზოგადოება დიდი ხანი არ არის, რაც დაარსდა. რადგანაც მას სათავეში ცნობილი ხელმძღვანელები უდგანან, ამ ცოტა ხანშიც შესძლეს მონაწილეთა სათანადო მომზადება და განვრთნა. საზოგადოთ, თფილისის ყოფილ „სოკოლს“ – როგორც ეძახდნენ წინათ – ყოველთვის პირველი ალაგი ეჭირა გიმნასტია შორის. მასში სულის ჩამდებმა ბ. ლუკაშმა ასეთ თვალსაჩინო მოწაფეები გამოზარდა, რომ პრაგაში გამართულ მთელი ქვეყნის გიმნასტთა ვარჯიშობაში თფილისმა ერთი პირველადგილთაგანი დაიკავა. ახლანდელმა ხელმძღვანელებმა „შევარდენისამ“ გ. იგნატიევმა, გ. ნიკოლაძემ და გ. ბერელაშვილმა თავი ისახელს იქ და პირველი ჯოლდოები მიიღეს. და ის მოლოდინი, რომელსაც ჩვენ ვამყარებდით ამ ხელმძღვანელებზე, სრულად გამართლდა. საუცხოვო შთაბეჭდილებას სტოვებდა ბავშვთა და ქალთა ჯგუფების თავისუფალი მოძრაობა და ვარჯიშობა. ჩინებული იყო ხელმძღვანელთა ჯგუფის ტანვარჯიშობა ლერძე და „ბრუსეზზე“. გაიოზ ბერელაშვილი, ჯავრიშვილი და იგნატიევი ცნობილი გიმნასტები არიან და მათი მუშაობა ყოველთვის სწორი, ლამაზი და საუცხოოა. თავი ისახელეს აგრეთვე ნატრაშვილმა, მერკვილაძემ და ადლაძემ. დასასრულ გაიმართა სიმბოლური სურათები „საქართველო და შევარდენობა“ და საღამო დასრულდა საერთო პირამიდით. რომელიც ორჯერ გაამეორებინეს. საზოგადოება საღამოს აუარებელი დაესწრო. ოვაციებს და „ვამას“ დასასრული არ ჰქონდა. ვუსურვებთ ამ ნორჩ საზოგადოებას ზრდას და განვითარებას.

Amper.

ერთობა. 1 მაისი 1919

„შევარდენთა“ ღმესასწაული. ხუთშაბათს, 29 მაისს, რეალური სასწავლებლის ეზოში მასწავლებელ იასონ გაბაშვილის ხელმძღვანელობით გაიმართა „შევარდენთა“ ვარჯიშობა; ვარჯიშობაში მონაწილეობას ლებულობდნენ გარდა იმავე სასწავლებლის მოწაფეებისა აგრეთვე სტუდენტები.

პირველ განყოფილებაში საზოგადოება განცვიფრებაში მოიყვანა უმცროსი კლასის

მოწაფეებმა, რომლებიც სავარჯიშო ტანსაცმელში გამოწყობილნი ნაბიჯით სვლას და პირამიდებს შესანიშნავათ ასრულებდნენ.

მეორე განყოფილებაში გაიმართა „ეშაფეტური“ სირბილი, შევარდნების თავისუფალი ვარჯიშობა და პატარა ბავშვების თამაში და სიმღერები.

მეტად სამხიარულო და საყურადღებო იყო როდესაც უმცროსი მოწაფეები ფერხულს უვლიდნენ და მღეროდნენ „ვახტანგ მეფეს“ და „ყანაში მკიან პურსაო“.

ამ უკანასკნელმა დიდი სიამოვნება გამოიწვია საზოგადოებაში და ნიშნათ პატივისცემისა და მადლობისა ტაშის გრილით დააჯილდოვეს.

მესამე განყოფილებაში უფროსმა მოწაფეებმა გამართეს ტრამპლინზე ხტომა, ვარჯიშობა მანქანებზე, მაგიდაზე ბანარზე და სხვა.

ამ განყოფილებაში მონაწილეობას ღებულობდნენ სტუდენტებიც. თუ ჩვენ პირველ და მეორე განყოფილებაში ვხედავდით სისუსტეს (რაც არ ეძრა ხვის პატარა ბავშვებს) სამაგიეროდ მესამე განყოფილებაში ჩვენ ვხედავთ რომ პატივცემულ მასწავლებლის იასონ გაბაშვილის შრომას უნაყოფოთ არ ჩაუვლია და მისმა განვრთნილმა ახალგაზრდებმა იგი ასახელეს.

საერთოდ მესამე განყოფილება უნაკლოთ ჩატარდა, მაგალითად როგორიც არის „ტრამპლინზე“ ხტომა საერთო ვარჯიშობა; ყველა ეს ნათლად სჩანდა რომ მშვენივრათ ჰქონდათ შეთვისებული ახალგაზრდებს. მაგრამ განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობდა სამიოდე მოწაფე: ცაკაძე გრიშა, პატარა ავალიანი და გერვასი იაკობაშვილი, რომლებიც შევარდენისებური სისწრაფით ასრულებდნენ სხვა და სხვა ვარჯიშობას რომლებსაც საზოგადოება ყოველთვის მხურვალე ტაშით აჯილდოვებდა სამივს.

დასასრულ დაიდგა საერთო დიდი პირამიდა რომლის შემდეგაც ბ. გაბაშვილი ხელით შემოატარეს წრის ირგვლივ რომელსაც საზოგადოება მხურვალე ტაშის ცემით ხვთებოდა.

ამით დამთავრდა ახალგაზრდა „შევარდენთა“ საზეიმო ვარჯიშობა და დღესასწაული. საერთოთ უნდა ითქვას, რომ მეტად ღირს შესანიშნავი არის დანიშნულება ამ ახალგაზრდების ხელმძღვანელისა, მით უფრო რომ იგი ემსახურება იმ დარგს ხელოვნებისას, რომელიც აღვივებს ადამიანში კულტურულ მისწრაფებას, სულის სიფაქიზეს, ჰბადებს უმანკო გრძნობებს და სურვილებს.

აი ასეთი დიდებული საქმის მსახური, როგორიც არის იასონ გაბაშვილი დიდი მადლობის და პატივისცემის ღირსი არის ჩვენი საზოგადოებისგან და ეს დაფასება კიდევ უნდა გამოხატოს

ჩვენმა პატივცემულმა საზოგადოებამ.

საზოგადოების თხოვნით „შევარდენთა“ დღესასწაული განმეორებულ იქმნა 30 მაისს, რამაც დიდძალი საზოგადოება მიიზიდა და მეტად ნასიამოვნებიც დარჩნენ.

ჩვენ უსურვებთ ხელმძღვანელს ამ დღესასწაულისას ბ. ი. გაბაშვილს დღეგრძელობას და კიდევ მეტ ენერგიას, რომ მის საყვარელ საქმეს დიდხანს სდგომოდეს სათავეში.

აკაკი.

ჩვენი ქვეყანა. 3 ივნისი 1919

5 ოქტომბერს, ვაჟთა გიმნაზიის ეზოში თბილისის ტანსაცვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“ გამართავს ტანვარჯიშულ გამოსვლას შემდეგ წესრიგით:

1) ქალთა თავისუფალი მოძრაობა, 2) ვაჟთა მოძრაობა ორძელზე, 3) ჭიდაობა, 4) სიმძიმეებით ვარჯიში, 5) ვაჟთა თავისუფალი მოძრაობა, 6) კრივი და ფარიკაობა, 7) ქალთა ვარჯიშობა სანვდომ ორძელზე, 8) ვაჟთა მოძრაობა ძელზე, 9) თავისუფალი მოძრაობა „საქართველოს ვარსკვლავი“, 10) საერთო გუნდები. დასაწყისი დილის 12 საათზე. ბილეთების შეძენა შეიძლება ვაჟთა 1 გიმნაზიაში და წმ. ნინოს ქალთა გიმნაზიაში.

თბილისის საზ. „შევარდენი“

ჩვენი ქვეყანა. 5 ოქტომბერი 1919

თბილისის შევარდენი ქუთაისში. დღეს 5 ოქტომბერს, 1 გიმნაზიის ეზოში თბილისის „შევარდენები“ გამართავს ტანთ-სავარჯიშო გამოსვლას. ბევრჯელ ყოფილა ასეთი გამოსვლები ქუთაისში, მაგრამ დღეს მონაწილეობას მიიღებენ ნამდვილი „შევარდენები“ გ. ეგნატაშვილის ხელმძღვანელობით, რომელმაც პარიზში 1912 წელს მეორე შეჯიბრებაზე მესამე ადგილი დაიჭირა 12 ათას შევარდენთა შორის. ჩამოსული არიან აგრეთვე: გ. ბერელაშვილი პრაჰაში დაჯილდოვებული, ნიკოლაძე, ირ. ლორთქიფანიძე, ს. ნანიშვილი, ი. ბერიძე, და თ. ნიკოლაძე.

იმედია ქუთაისის საზოგადოება პატივს სცემს თბილისელ „შევარდენებს“ და მათ გამოსვლას დაესწრებიან.

ჩვენი ქვეყანა. 5 ოქტომბერი 1919

შევარდენი. ნოემბრის 1-ს „შევარდენის“ საზ. დარბაზში გაიმართა საგიმნასტო საღამო, სადაც

შევარდნებმა საინტერესოდ შეასრულეს ეგრედ წოდებული ცოცხალი სინემატოგრაფი.

საქართველო. 4 ნოემბერი 1919

შეპარდენი. პარასკევს, 16 აპრილს, ტანსავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“ თავის წევრთა შორის აწყობს შინაურ შევარდნულ შეჯიბრებას. შეჯიბრება გასტანს ორ დღეს (პარასკევს და შაბათს) დასაწყისი საღამოს 7 საათზე. ბილეთების ფასი წევრთათვის 10 მან. და არა წევრთათვის 30 მან.

ერთობა. 14 აპრილი 1920

შაბათს, აპრილის 17, საღამოს 8 საათზე შესდგა „შევარდენის“ საზოგადოების საღამო, რომელზედაც გაიმართა გინმასტიური შეჯიბრებანი. საღამოს დაესწრნენ: მთავრობის წევრები, ქალაქის მოურავი და ბევრი მიპატიუებული საპატიო სტუმრები. საღამომ კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა.

საქართველოს რესპუბლიკა. 21 აპრილი 1920

სახელმწიფო თეატრი. ორშაბათს 3 მაისს. საზოგადოება „შევარდენის“ ტანვარჯიშული გამოსვლა. დასაწყისი საღამოს 9 საათზე. დაწვრილებით პროგრამებში. ბილეთების ყიდვა შეიძლება ორშაბათს, 26 აპრილიდან თეატრის კასაში.

ერთობა. 24 აპრილი 1920

სამანქანაში საზოგადოება შევარდენი კვირას 2 იანვარს აწყობს უფასო დილას შმავესკის თეატრში დილის 11 ½ საათიდან. გამოსვლას დაესწრებიან მოვარჯიშეთა მშობლები და ბარათით მოპატიუებული პირნი. ამავე დღეს მოხდება „შევარდენის“ ახალი საბჭოს არჩევა და შენირულობის შეგროვება შევარდენის სასარგებლოდ.

სამუსლიმანო საქართველო. 31 დეკემბერი 1920

მრ იანვარს, შმავესკის თეატრში, გაიმართა „შევარდენის“ გუნდის ვარჯიშობა. საზოგადოება მეტათ კმაყოფილი დაიშალა.

ბათუმის ცხოვრება. 4 იანვარი 1921

შეპარდენის ბამოსვიღა. კვირას, იანვრის 2-ს შმავესკის ტეატრში ადგილობრივმა

ტანვარჯიშის საზოგადოება „შევარდენმა“ მოაწყო უფასო გამოსვლა. გამოსვლას მეთაურობდა ამ საზოგადოების მთავარი ხელმძღვანელი ოფიცერი ვლ. ახვლედიანი. საზეიმო ვარჯიშობის დაწყებამდე შევარდენის შესახებ მცირე სიტყვა წარმოსთქვა ი. დიდიძემ. შემდგომ გაიმართა შევარდენის მოვარჯიშე ქალ-ვაჟთა გამოსვლა, რომელიც სრულდებოდა მუსიკით. დღესასწაული ბრწყინვალეთ ჩატარდა. ეტყობა ამ საზოგადოებას მიუხედავად ნივთიერ ხელ-მოკლეობისა და ათასგვარ დაბრკოლებისა, მაინც ნაყოფიერად უმუშავნია. საზეიმო გამოსვლის დამთავრების მერე მოხდა შემოწირულების მოგროვება და ამ საზოგადოებაში წევრთა ჩანერა.

დამსწრე

ბათუმის ცხოვრება. 4 იანვარი 1921

ამასობაში „შევარდენი“ ისე გაიზარდა, რომ სხვა საზოგადოებების „ჩაყლაპვა“ დაიწყო. ასე შემოიერთა „შევარდენმა“ საათლეტო საზოგადოება.

თან-გაჩაჩობობისთმის. საატლეტო საზოგადოების ქართულ „შევარდენთან“ შეერთება.

თბილისში დიდი ხნიდანვე არსებობდა ვ. მარგანიძის საატლეტო საზოგადოება. გუშინ წინ მარიამობისთვის 9-ს მოხდა ამ საზოგადოების შეერთება „შევარდენთან“. შეერთებას ერთგვარი ცერემონიალი უძღოდა წინ.

ვარჯიშობის წინ გამწკრივებულ „შევარდენებს“ წარუდგნენ საატლეტო საზოგადოების წევრნი. „შევარდენის“ თავმჯდომარემ პოლკ. კაკაბაძემ სიტყვით მიჰმართა ახალ მოსულებს და აღნიშნა რომ ჩვენ ერთი მიზანი გვაქვს, ერის ფიზიკურად განვითარება და გაჯანსაღება. მისი სიტყვა საერთო ვაშათი დასრულდა. ამის შემდეგ სიტყვა წარმოსთქვა ფიზიკურ განვითარების ინსტრუქტორმა, „შევარდენის“ ვარჯიშ-თავმა გ. ეგნატაშვილმა. მან დაახასიათა ერთის მხრით „შევარდენის“ მიზნები ყველგან, როგორც რუსეთში ისე საზღვარ გარედ. აღნიშნა, რომ დღემდე „შევარდენულ“ ვარჯიშობას მტრულად უცქეროდნენ ყოველი ტიპის ვარჯიშობანი, როგორც მძიმე ატლეტიკა, ისე შვედური ვარჯიშობა და სხვა.

ეს პირველი შემთხვევაა, როდესაც „შევარდენის“ დროშის ქვეშ სდგება სასპორტო საატლეტო საზოგადოება.

ბოლოს მან იმედი გამოსთქვა, რომ „ახალი ძმები“ ისევე იქნებიან მიღებული შევარდნულ ოჯახში, როგორც ძველი „ძმები“.

პეტრე მარლანიძის დაარსებული პირველი ათლეტიკური ჯგუფი

პეტრე მარლანიძე – ძალოსნობის ფუძემდებელი საქართველოში, იყო უნივერსალური სპორტსმენი, უბადლო იყო კრივში და ჭიდაობაში.

ცენტრში ზის პეტრე მარლანიძე

ქართული სპორტის მუზეუმი

ბოლოს სიტყვა წარმოსთქვა საატლეთო საზოგადოების ყოფილ თავმჯდომარემ ბ-ნ მარგანიძემ. მან სთქვა, რომ ეს ორი ტიპის ვარჯიშობა ყოველთვის ერთ-ერთმანეთს შეუიბრებლაში იყვნენ და ჩვენი შეერთებით ეს შეუიბრება, რომელიც ყოველთვის სასურველი იყო, არ მოისპობა, არამედ ის მტრულ ხასიათს დაჰკარგავს და საერთო მიზნისკენ ახალ-გზების ძიებაში ერთი-ერთმანეთს გაუსწრებს ერის ფიზიკურად განსავითარებლად.

ამ საზოგადოების შემოერთებით „შევარდენს“ კიდევ ერთ სექცია ემატება.

ამ რიგად დღეს „შევარდენში“ არსებობს:

ა) ტან-სავარჯიშო „შევარდენული“ განყოფილება, ბ) საფუტბოლო; გ) სატენისო, დ) სამოგზაურო და ე) ახლად შემოერთებული საატლეთო განყოფილება.

საქართველო. 11 სექტემბერი 1919

ზემოთ ერთგან ქუთაისში გამოსული ჟურნალი „შევარდენი“ ვახსენეთ. სხვა ლიტერატურა და სახელმძღვანელოებიც არსებობდა, რისი დასტურიც ეს საგაზეთო ამონაწერებია.

გიმნასტიკა პარში. მთავრობის დავალებით „შევარდენის“ ტექნიკური კომისია

შეიმუშავებს გეგმას ჯარში გიმნასტიკის სწავლების სახელმძღვანელოთ.

ერთობა, 7 ნოემბერი 1918

ახალი წიგნი. დაიბეჭდა და გასაყიდად გამოვიდა ქუთაისის ტანსავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ ვარჯიშთავის დ. ჯავრიშვილის „საშევარდნო მწყობრის სახელმძღვანელო“ გამოცემა მ. მეძმარიაშვილის. ფასი 160 მან. იყიდება ტფილისის და ქუთაისის „შევარდენის“ საზოგადოებებში.

საქართველოს რესპუბლიკა. 5 ნოემბერი 1920

თერმინოლოგია „შევარდენისთვის“. იბეჭდება და მოკლე ხანში გამოვა საზ. „შევარდენის“ მწვრთნელთა მიერ შედგენილი ტან-ვარჯიშობის ტერმინოლოგია ქართულ ენაზე.

საქართველო. 22 იანვარი 1920

რაც შეეხება თავად ტერმინოლოგიას. ეს განმარტებები, ქუთაისური „შევარდენიდან“ ამოვიწერე.

ასპარეზი – სარბიელი, მოჭიდავეთა გამოსაცდელი ადგილი.

აფოლხება – აშვება, ახსნა რისამე.

აჯილა – თეთრი თავსაფარი.

ბაზმა – სანათი, ლამპარი (ბაზმებით ვარჯიშობა).

ბრკვობა – ფანტვა, ბნევა.

გავალაგდი – ადგილი დავიჭირე, ავირჩიე.

გავაზი – შევარდენი.

გვირაბი – თხრილი, ხვრელი.

დაზმა – ხანის დაყოფა, დაყოვნა.

დგენა – მარულა, ცხენების შეჯიბრება ჭენებაში.

ზარადი – თავზე ჩამოსახურავი ბრძოლის დროს.

კრთობა – სროლა, ტყორცნა.

თხალვა – ბადის გადასროლა.

მარგილი – სარი, მანა (კიი).

მანა – პალო – ლურსმანი, რომელიც ჯაჭვზეა მიბმული.

მიაცორვებს (ცორვა) – მიათოხარიკებს.

მუზარადი – რკინის ქუდი.

მჯილი – მუჭი.

რება – სიარული, სვლა.

რონება – ტარება.

რული – რებული, ნარები.

საბარკული – იარაღისგან ფეხის დასაცავი მოწყობილობა.

საკურტაკე (კურტაკი) – მოკლე უსახელო რკინის პერანგი.

სალამე – დასასვენებელი ადგილი.

სრევა – უკუგდება, დაყრა (კრივის დროს).

სწრობილი – გასწრებული, რომელიც ასწრებს (სირობილის დროს).

ტაბლაკი – პატარა ბარაბანი (ტაბლაკობა).

ფანოსი – ფანარი.

ლირობა – მოქნევა ხმლისა (ფარიკაობის დროს).

ყმუნვა – შესვენება.

ყოლბი – შუა-ადგილი, შუა-გული.

ჩოგანი – ბურთის გასაკრავი ადგილი.

ჯავმანი – რკინის პერანგი.

ჰსულე! – გაჩუმების ნიშანი.

ჟურნალი შევარდენი. 26 მაისი 1920

საინტერესოა, რომ საზღვაო ქვეყნის სტატუსის მიუხედავად, გაზეთებში არაფერი წერია საწყლოსნო სახეობების შესახებ. ორად-ორი წერილი შემხვდა წყალთან დაკავშირებული: ერთი, საცურაო აუზის რუსულენოვანი კომერციული განცხადებაა და მეორე საქართველოში გამოშვებული ინგლისურენოვანი გაზეთის წერილი იახტსმენობაზე.

15 ივნისს ბათუმში ბრუნ-ტაბიეს კონცხზე, საკარანტინო დასახლების წინ (რუსეთის სათბომავლო და სავაჭრო საზოგადოების ნავთსადგომის მარცხნივ) იხსნება საცურაო სკოლა The School of Swimming ორივე სქესის პირთათვის. სკოლა თავის მიზნად ისახავს ცურვის რაციონალური მეთოდების სწავლებას. სწავლების კურსი ორკვირიანია. სწავლების კურსის პარალელურად სკოლაში პერიოდულად მოეწყობა შეჯიბრებები, ვატერ-პოლო და სხვა თამაშობები წყალზე. უზრუნველყოფილია უსაფრთხოება.

კურსის საფასური: ზრდასრულებისთვის – 300 მან. ბავშვები – 150 მან. მათთვის ვინც გაივლის კურსს, უფლება ეძლევათ მთელი ზაფხულის განმავლობაში გამოიყენონ სკოლის

საბანაო. კურსზე ჩაწერილებს მოეთხოვებათ ექიმის ცნობა.

Haar Kraai. 8 ივნისი 1919

ამერიკის მასი. სერ ტომას ლიპტონის 23 მეტრიანი იახტა „შემროკი“ გავიდა საუთჰემპტონის ნავსადგურიდან ატლანტიკის გასწვრივ სამოგზაუროდ. ნიუ იორკში ჩასვლის მერე იახტა მონანილოებას მიიღებს ჩელენჯერის თასის გათამაშებაში.

ვარაუდობენ, რომ იახტა დატოვებს სოლენტს დაახლოებით მარტის ბოლოსკენ. შეჯიბრებისთვის ეკიპაჟი კი შეიკრიბება აპრილის შუა რიცხვებში კაპიტან ტერნერის მეთაურობით, რომელიც მრავალი წლის განმავლობაში ითვლება სააფროსნო სპორტის ოსტატად უილიამ ბერტონის იახტაზე, რომელიც თავის მხრივ იყო ამ სპორტის განთქმული მოყვარული.

ბოლოდროინდელი განცხადებები იმის შესახებ, რომ ჩელენჯერში მნიშვნელოვანი ცვლილება იგეგმებოდა, ოფიციალურად უარყოფილია.

Georgian Mail. 25 თებერვალი 1920

ერთი ასეთი უცნაური განცხადებაც შემომხვდა. თითქოს არაფერი, ჩვეულებრივი განცხადებაა კრების ჩატარების თაობაზე, მაგრამ სიტყვა „არაჩვეულებრივი“ ამ განცხადებას სწორედ რომ არაჩვეულებრივ ელფერს აძლევს. ნეტავ რას ჰგულისხმობდა განცხადების ავტორი?

თფილისის ტანსაგარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ ბინაზე კვირას, 21 ნოემბერს, დილის 11 საათზე (შევარდენის ქ. 4) დანიშნულია საზ. წევრთა არაჩვეულებრივი საზოგადო კრება.

ერთობა 19 ნოემბერი 1920

პაზლი თანდათან შეივსო და სიმართლე გითხრათ, რამდენიმე წერილი დამრჩა, რომელთაც ადგილი ვერ მოვუძებნე და გადავწყვიტე, რაც არის, არის, ბოლოში ერთად ჩავყრი თქო. ამით, არც არაფერი შავდება და საერთოდ ამოგდებას და Delete ლილაკით სანაგვეზე გადაყრას, ცხადია სჯობს, ერთიანად აქ იყოს.

„შევარდენის“ საბაჰშვმო ბანყოფიღება. ქართულ ტანსაგარჯიშო საზოგადოება

„შევარდენში“ გაიხსნა ბავშვების საგიმნასტიკო განყოფილება. მიიღება ორთავე სქესის ბავშვები 7 წლიდან 14 წლამდე. სწავლა სწარმოებს ორშაბათობით და ხუთშაბათობით 4 საათიდან.

საქართველო. 28 აგვისტო 1918

პართიზ სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენში“ ვარჯიში ტანვარჯიშსა და სპორტის სხვა სახეობებში განახლდება 14 თებერვლიდან.

Грузия. 8 თებერვალი 1919

საზ. „შევარდენის“ ექსპერსია. კვირას, მაისის 18-ს ქართული სატანვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“ მცხეთაში, არმაზის მთაზე ექსკურსიას აწყობს. მსურველთა ჩანერა სწარმოებს „შევარდენი“-ს საზოგადოების ბინაზე ყოველ საღამოს 6-8 საათამდე.

საქართველო. 15 მაისი 1919

პართიზი ტანსაპარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი“. კავკასიის ბიბლიოგრაფიულ ინსტიტუტთან (კადეტთა კორპუსის შენობაში) ორგანიზდება საზოგადოება შევარდენის წევრის მორიგეობა სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით საღამოს 4½ – 5 ½-მდე. მორიგის მაგიდა გასცემს ცნობებს:

- 1) ლექციების პროგრამაზე, რომლებიც განაწილდება ცოდნის სხვა და სხვა დარგებზე, მაგალითად მინეროლოგიაზე, გეოლოგიაზე, ბოტანიკაზე, ფარმაცოლოგიაზე, ზოოლოგიაზე, ეტნოგრაფიაზე, ისტორიაზე, არხეოლოგიაზე, დეკლამაციაზე.
- 2) ალპინისტების საგანგებო ექსკურსიებზე.
- 3) ტფილისის ლირსშესანიშნაობებზე და ყველაფერზე რაც აინტერესებთ აქ ჩამოსულ უცხოელებს. „შევარდენის“ მიზნებსა და ამოცანებზე მომზადებულია მოხსენებითი ბარათი გასავრცელებლათ მსგავს ორგანიზაციებში სხვა და სხვა ქვეყნებში. ამასთანავე დგება ამონაწერები განსაკუთრებულ ალბომში, მასზედ რაც ეხება „შევარდენს“ და სდგება ბიბლიოთეკა ტურიზმისა და სპორტის შესახებ.

Грузия. 9 სექტემბერი 1919

მან-საპარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ გამგეობა ამით აცხადებს, რომ საზოგადოებაში წევრთა ჩანერა შეიძლება ყოველ დღე სამრეწველო ბანკის შენობაში (ქალთა წმ. ნინოს

ტანვარჯიშის საზოგადოება „შევარდენი“. თბილისი. 25 ივლისი 1920 წელი
ქართული სპორტის მუზეუმი

სასწავლებლის პირდაპირ) ბ. გ. სვანიძესთან დილის 9 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე.

წლიური გადასახადი წევრთათვის 120 მან. მოწაფეთათვის რომელნიც 18 წელს აღემატებიან 60 მან. მოზარდთა და ბავშვთათვის 30 მან.

შენიშვნა: მოზარდთა და ბავშვების გარდა საზოგადოების წევრები წლიური გადასახადის გარდა იხდიან კიდევ ერთ დროულ შემოსასვლელ გადასახადს 10 მანეთს.

ვარჯიშობის დანაყების დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

ვარჯიშთავი დ. ჯავრიშვილი

საზოგადოების მოლარე გ. სვანიძე

ჩვენი ქვეყანა. 13 ოქტომბერი 1919

თანსაპარპიშო საზოგადოება „შევარდენი“ ამით აცხადებს, წევრების საყურადღებოთ, რომ 27 ოქტომბერს იწყება ტან-ვარჯიშობაში მეცადინეობა, რისთვისაც საზოგადოების წევრნი (ქალები) უნდა შეიკრიბონ 27 ამა ოქტომბერს ნაშუადღევს 5 საათზედ ქალთა წმინდა ნინოს გიმნაზიის შენობაში, ვაჟები კი 28 ოქტომბერს ნაშუადღევს 5 საათისთვის ვაჟთა პირველ გიმნაზიის შენობაში. ზემო აღნიშნულ დღეებს მოხდება მოვარჯიშეთა ჯგუფებად დაყოფა.

შემდეგისათვის ტან-ვარჯიშობა იწარმოებს:

ორივე სქესის ბავშვთა განყოფილების: სამშაბათობით და პარასკევობით 5 საათიდან 6 საათამდე (ვაჟთა 1 გიმნ. შენობაში).

ვაჟთა განყოფილების: სამშაბათობით და პარასკევობით 6 ნახევარ საათიდან 8 საათამდე. (ვაჟთა 1 გიმნ. შენობაში).

ქალთა განყოფილების: ორშაბათობით და ხუთშაბათობით 5 საათიდან 6 ნახევარ საათამდე. (ქალთა წმ. ნინოს გიმნაზ. შენობაში).

წევრად ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე 9 საათიდან 2 საათამდე, სამრეწველო ბანკში ბ-ნ გ. სვანიძესთან (წმინ. ნინოს გიმნაზიის პირდაპირ).

საზოგადოების თავმჯდომარის ამხანაგი ა. ჩხენკელი

ვარჯიშთავი დ. ჯავრიშვილი

ჩვენი ქვეყანა. 22 ოქტომბერი 1919

თენისის კლუბში სატენისო შეჯიბრების დროს პირველი ჯილდო მიიღო შევარდენმა ქალმა მედეა ლაბაშიძემ.

საქართველო. 4 ნოემბერი 1919

საზოგადოება „შეპარდენი“. ბოლო ხანს, საზოგადოება „შეპარდენის“ ყველა განყოფილებაში მიმდინარეობს მუშაობა დიდი ენერგიითა და ინტენსიურობით.

მამაკაცთა განყოფილებაში დაკავებულია ხუთი ჯგუფი, თითოში 10-12 ძმით. ქალთა განყოფილება 15 დას ითვლის.

მოზარდ ბიჭუნათა განყოფილებაში, ასაკით 14-დან 18 წლამდე, 50-ზე მეტი ვარჯიშობს. იმის გათვალისწინებით, რომ მეტად ბევრია ბიჭები 14 წლამდე ვარჯიშის მსურველი, საზოგადოება მათთვის ხსნის განსაკუთრებულ განყოფილებას სადაც მიიღებენ ბიჭებს 8-დან 14 წლამდე. განაცხადების მიღების მიხედვით გაიხსება განყოფილება გოგონებისთვისაც.

ამ დღეებში საზოგადოება იწყებს რემონტს ბალახზე ტენისის მოედნისა, რომლის გვერდითაც მოეწყობა სათამაშო ალაგი ბავშვებისთვის და ასევე ალაგი საგიმნასტიკო ვარჯიშობებისთვის ლია ჰაერზე.

მუშაობა აქამდე შეფერხებული იყო მატერიალების ნაკლებობის გამო, ასევე ეკლიანი მავთულის არ ქონის გამო და ასე შემდეგ. რაკილა სხვაგან ვერ მოიპოვებდა, საზოგადოებამ ორჯერ მიმართა საქალაქო საბჭოს, დაეთმო მასალები თავისი საწყობებიდან, სადაც არსებობდა დიდი რაოდენობით. მაგრამ სამწუხაროდ ორგზის უარი მიიღო.

საზოგადოება შევარდენთან არსებული ბოი-სკაუტების რაზმი ძალიან კარგად ვითარდება თავისი მეტაურის, ძმა ტემპომროვის ძალისხმევით და ზაჩინაევის გიმნაზიის და მთელი პედაგოგიური პერსონალის თავაზიანი მხარდაჭერით. ამჟამად სკაუტების რაზმში მიმდინარეობს მზადება წმინდა გიორგის დღესადმი მიძღვნილ ზეიმისთვის. რა დროსაც ასევე მოხდება რაზმის დროშის კურთხევა.

ფუტბოლის გუნდი, რომელიც არსებობს საზოგადოება „შეპარდენთან“ ასევე განაგრძობს თავის მოღვაწეობას და ყოველ კვირა დღეს თამაშობს რომელიმე სხვა გუნდთან და ასევე ხშირად მართავს ვარჯიშებს.

მეორე გუნდიც „Слетъ“ კვლავ განიცდის რეორგანიზაციას და აწარმოებს ვარჯიშებს და ემზადება უახლოეს ხანში სერიოზული შეჯიბრებისთვის.

საზოგადოებას უფრო ფართო მოღვაწეობაში ხელს უშლის მხოლოდ ფინანსური სახსრების არქონა, საჭირო მატერიალების შესაძენად და ბულვარზე საკუთარი შენობის რემონტისთვის.

ვ.ა. კობუა

Наш Край. 12 მაისი 1920

შატალი ტან-სავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ ჩოგ-ბურთის ლაფნ-ტენისის სექცია აცნობებს თავის წევრებს, რომ განახლდა ჩოგ-ბურთის სისტემატიური თამაში და აგრეთვე ახალი წევრების მიღება. მიღების პირობების გაგება შეიძლება საზოგადოების შენობაში, კვირა დღით 11-3 საათამდე სექციის მდივანთან. საზოგადოების მისამართი: შევარდენის ქ. 6 (ფეივერკის და ალექსანდროვის ქ. კუთხე)

ერთობა. 9 ივნისი 1920

მუთაისის შევარდენში 20 ოქტომბერს შესდგა წლიური საზოგადო კრება. წაკითხულ იყო მოხსენებები საბჭოს მდივნის და მოურავის, ვარჯიშთავის, მოლარის, მრიცხველის და მკურნალის. საბჭოში არჩეულ იქნენ თავმჯდომარეთ კონია სულაქველიძე, მის პირველ ამხანაგად თუმანიშვილი ნიკო, მეორე ამხანაგად ჭყონია ილია, წევრებად ჯავრიშვილი დათა (როგორც ვარჯიშთავი), ჯორჯიკია სპირიდონი, მაჭავარიანი ილია, სვანიძე გიორგი, ასლანიშვილი სოსო, ჩხენკელი არკადი, ქავთარაძისა ანეტა, მეძმარიაშვილი მიხეილი, ყუფარაძის ასული მარიამი, კაკაბაძე კაკო, მოადგილეებად: ხარაძის ასული ნინო, ხუნდაძის ასული მარიამი, ჭეიშვილი ვანო, გიორგაძე მიხეილი. სარევიზიო კომისიაში: ვარდოსანიძის ასული მარიამი, ქორქაშვილი გიორგი, ქუთათელაძე ლადო. კრებამ საპატიო წევრებად აირჩია ჩეხეთში მყოფი ანტონ ლუკეში, რომელმაც 1905 წელში საქართველოში პირველად განავითარა შევარდენული იდეები და გიორგი ეგნატაშვილი, – საქართველოს რესპუბლიკაში „შევარდენის“ პირველი ვარჯიშთავი და განათლების სამინისტროში ტანვარჯიშობის მთავარი გამგე.

ერთობა. 29 ოქტომბერი 1920

საზ. „შევარდენის“ კრება ქალაქის მოურავის გიზო ანჯაფარიძის თავმჯდომარეობით მოხდა თებერვლის 7-ს ქალაქის თვითმმართველობაში. საზოგადოების საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარეთ აირჩიეს გიზო ანჯაფარიძე. (დაწვრილებით შემდეგ). ამ დღეებში მოეწყობა „საზ. „შევარდენის“ დიდი ფასიანი გამოსვლა.

ბათუმის ცხოვრება. 9 თებერვალი 1921

ანტონ ლუკეში ოჯახთან ერთად

ფოტო გადაღებულია პრაღაში. მეოთხე რიგში დგანან: მეოთხე – გიორგი ეგნატაშვილი. მეექვსე – გაიოზ ბერულაშვილი. მეორე რიგში ზის: ანტონ ლუკეში

ანტონ ლუკეში – ჩეხი ტანმოვარჯიშე, სპორტული საზოგადოება „სოკოლის“ თბილისის ორგანიზაციის დამაარსებელი, ქართველი ტანმოვარჯიშეების აღმზრდელი და მწვრთნელი

პრაღა. 1912 წელი

ქართული სპორტის მუზეუმი

ბოლოშიც გავედით. ერთი ამონაწერიღა დამრჩა და პაბლიც აიწყობა.

სტადიონი

დამფ. კრების სამხატვრო კომისიამ შეადგინა ხარჯთაღრიცხვა „სტადიონისა“ რომელიც დაიტევს 140 000 კაცს. ეს სტადიონი იქნება უდიდესი მთელ ქვეყანაზე. ხარჯთაღრიცხვა უდრის 16 მილიონ მანეთს. სამუშაოთ მოწვეულ იქნებიან მოქალაქენიც, ახლო მომავალში გამოცხადებულ იქნება „ხეების დარგვის“ დღე. ხეები დაირგვება სტადიონის გარშემო.

140 ათასიანი სტადიონი... იმის გათვალისწინებითაც, რომ ცხადია, ფეხზე სადგომი ადგილებია გათვალისწინებული, მაინც დიდებული და დიადი ნაგებობა გამოდის. აი, ასეთი ამბიცია გვექონია და ეს ამბიცია, ძალიან ბევრი წლით ჩაგვიხშეს ბოლშევიკებმა, იმ 25 თებერვალს.

გიორგი დარჯანია

30 ივნისი, 2024.

7 საათით ადრე ევროპის ჩემპიონატის 1/8 ფინალში დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიულ
მატჩამდე...

ახალი საქართველო

ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი. თბილისი, 1919-1920. საქათველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მთავარი კომიტეტი.

ბათუმის ფურცელი

ყოველდღიური დემოკრატიული ორგანო. ბათუმი, 1920. რედაქტორი: სარედაქციო კოლეგია.

ბათუმის ცხოვრება

ყოველდღიური დემოკრატიული ორგანო. ბათუმი, 1921. რედაქტორი: კ. ქავთარაძე. სოც.-დემ. მიმართ. ორგანო; იცემოდა "ბათუმის ფურცელის" (1920) შემდეგ.

ბარჩიპალი

ცისფერი ყანწების კვირეული გაზეთი. პოეზია, ესთეტიკა, პოლიტიკა. "ცისფერი ყანწები"-ს კვირეული [სალიტერატურო] გაზეთი. თბილისი, 1920-1924.

ბუჩიის ერობის მოამბე

ერობის ყოველკვირეული გაზეთი. ოზურგეთი, 1920. გამომცემელი ოზურგეთის სამაზრო ერობის გამგეობა.

ერტობა

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტი. თბილისი, 1917-1921. რედაქტორი: ვლ. ბობოხიძე. 1920 წლის ივლისიდან რედაქტორი: ლევ. ნათაძე. საქ. სოც.-დემ. (მენშ.) ცენტრალური ორგანო; გამოდიოდა „თანამედროვე აზრის“ (1915-1917) ნაცვლად. შენიშვნა: 1921 წლის უკანასკნელი ნომრები, თბილისიდან მენშევიკური მთავრობის გაქცევის გამო, გამოვიდა: ქუთაისში და ბათომში.

ქდე

დამოუკიდებელი ნაციონალურ-დემოკრატიული პარტიის ორგანო. თბილისი, 1918-1920. ქვესათური: (1920 წელს: „ნაციონალური და აგრარული პოლიტიკის ორგანო“ – საქართველოს ნაციონალური პარტიის ორგანო) რედაქტორი: გრიგოლ ვეშაპელი (ვეშაპიძე); გამომცემელი: დამოუკიდებელი ნაც.-დემ. პარტიის მთავარი კომიტეტი და საპარლამენტო ფრაქცია. შენიშვნა: 1919 წელს გაზეთი გამოდიოდა აგრეთვე „სალი კლდის“ და შემდეგ „პიტალო კლდის“ სახელწოდებებით.

ნაციონალისტი

ნაციონალური და აგრარული პოლიტიკის ორგანო. თბილისი, 1920. ყოველდღიური გაზეთი. საქართველოს მიწის მესაკუთრეთა ეროვნული პარტიის ორგანო. რედაქტორი: გრიგოლ ვეშაპელი (ვეშაპიძე).

სალი ქდე

ქართული ნაციონალური პოლიტიკის ორგანო. თბილისი, 1919. ყოველკვირეული გაზეთი. რედაქტორი: გრიგოლ ვეშაპელი (ვეშაპიძე). გაზეთ „კლდის“ გაგრძელება. „სალი კლდის“ შემდეგ გამოდიოდა „პიტალო კლდე“ (1919).

სამუსლიმანო საჰართველო

საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი. ყოველდღიური გამოცემა სამუსლიმანო საქართველოს განმათავისუფლებელ კომიტეტის ორგანო. ბათომი, 1919-

1921. რედაქტორები: ჰასან თაჰსინ ხიმშიაშვილი (1919 წ.); მემედ ბედ აბაშიძე (1919-1921).
გამომცემელი: საქ. რესპ. საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

სასოფლო გაზეთი

ყოველკვირეული სამეურნეო, საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი. თბილისი, 1920.
რედაქტორ-გამომცემელი: ნ. კაიშაური. საქ. ეროვნულ-დემოკრ. პარტიის ერთერთი
პოპულარული გაზეთი, რომელშიც პოლიტ.-ეკონომ. სტატიების გარდა იბეჭდებოდა
პოპულარული სტატიები აგრონომიის სხვადასხვა დარგისა.

საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო. თბილისი,
1915-1921. ყოველდღიური გაზეთი. რედაქტორი (1915 და 1916 წწ.) – სანდრო შანშიაშვილი,
1917 წლიდან მთავარი რედაქტორი გრიგოლ ვეშაპელი.

საქართველოს ჩესაუბლიკა

მთავრობის მოამბე. თბილისი, 1918-1921. ყოველდღიური გაზეთი. მთავრობის გამოცემა.
რედაქტორები: გრ. მაჭავარიანი, შემდეგ – პ. დ. საყვარელიძე.

სახალხო საქმე

საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტიის მთავარი კომიტეტის
ყოველდღიური ორგანო. გამოდიოდა თბილისში (1917-1921). გაზეთს ბეჭდავდა სტამბა
„სახალხო საქმე“ გამოცემის რედაქტორი იყო მთავარი კომიტეტის რწმუნებული, საქართველოს
სოციალისტ-ფედერალისტური პარტიის ერთ-ერთი ლიდერი, პუბლიცისტი, პოლიტიკური და
საზოგადო მოღვაწე სამსონ ფირცხალავა (1872-1952). გაზეთში თანამშრომლობდნენ: ა.
პაპავა, ქრ. რაჭველიშვილი, დ. უზნაძე, კ. გამსახურდია, ი. გრიშაშვილი, შ. ნუცუბიძე, ვ.
კოტეტიშვილი, ლ. ბოცვაძე, ს. დადიანი, არჩ. ჯაჭანაშვილი, თ. ლლონტი და სხვ.

სოციალისტ ფედერალისტი

საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტიის დროებით მთავარი კომიტეტის ორგანო. თბილისი, 1918-1921. ყოველდღიური გაზეთი. გამომცემელი – დრ. მთავარი კომიტეტი. სოც.-ფედ. პარტიის მემარცხენე მუშა-ფედერალისტების ფრთის ორგანო – 1918 წლის “სოციალისტ-ფედერალისტის” განახლება; დაიკავა შეწყვეტილი გაზ. “სახალხო საქმის” (1917-1921) ადგილი. “სოციალისტ-ფედერალისტის” შემდეგ გამოდიოდა გაზეთი “ტრიბუნა” (1921-1923).

შრომა

ორგანო საქართველოში მოქმედ სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტიის ცენტრალურ კომიტეტისა. თბილისი, 1918-1922.

ყოველდღიური გაზეთი.

ჩვენი ევკანა

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი. ქუთაისი, 1917-1918. რედაქტორ-გამომცემელი: დ. ბ. კვირკველია; თანარედაქტორები: ვასილ წერეთელი და კონსტ. ჭანტურია. ეროვნულ-დემოკრ. პარტიის ორგანო; იცემოდა “სამშობლო”-ს შემდეგ. უახლ. თანამშრ. (გარდა რედაქციის წევრებისა) – გ. ვეშაპელი (გრიგ. ვეშაპიძე), ია ეკალაძე (ცინცაძე), ნ. ლორთქიფანიძე, ექ. დ. ნაზაროვი, სამს. ყიფიანი, ალ. თოხაძე, ი. დიდიძე და სხვანი.

ხმა პართიელი ქალისა

ყოველკვირეული საპოლიტიკო, სამეცნიერო და სალიტერატურო გაზეთი. ქუთაისი, 1917-1918. ყოველკვირეული გაზეთი. რედაქტორი: კატო მიქელაძე. გამომცემელი: ქუთაისის ქალთა კლუბი.

41 ბრადუსი

რუსულენოვანი ყოველკვირეული გაზეთი 41° - „Сорок первый градус“ („ორმოცდაერთი გრადუსი“) . გაზეთს გამოსცემდა კომპანია “41°” გამოცემას ხელმძღვანელობდა სარედაქციო

კოლეგია ალექსეი კრუჩენიხის, ილია ზდანევიჩისა და კირილ ზდანევიჩის შემადგენლობით. დაიბეჭდა საქართველოს რესპუბლიკის ქალაქთა კავშირის ტიპოგრაფიაში. იბეჭდებოდა ოთხ გვერდზე.

გამოვიდა გაზეთის ერთადერთი ნომერი.

ჩემი სახე

თბილისი, 1918-1920. პირველი პერიოდული "მუსიკალური საფრენი". 1920 წლის ქვესათაური: "მუსიკალური ფურცელი". რედაქტორ-გამომცემელი: მოხეტიალე ილიკო ქურხული.

ჟორჯიან ბილი

Edited by Scotland Liddell. Tiflis, 1919-1920.

ჟორჯიან მუსინაჟი

ინგლისურენოვანი ყოველკვირეული გაზეთი. გამოცემას რედაქტორობდა ალექსანდრე ჭავჭავაძის შვილთაშვილი ელისაბედ ორბელიანი. იბეჭდებოდა ოთხ გვერდზე. სულ გამოვიდა გაზეთის 13 ნომერი. მისი გამოცემა მოულოდნელად შეწყდა.

სოქება

ყოველდღიური პოლიტიკური და საზოგადოებრივი გაზეთი. რსდმპ-ს ამიერკავკასიის საოლქო და თბილისის კომიტეტის ორგანო. თბილისი, 1917-1921. გაზეთი იყო რსდმპ-ს (რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია) ამიერკავკასიის ორგანიზაციების გაერთიანებული კომიტეტის ორგანო, როგორც ამიერკავკასიის დაყოფამდე ცალკეულ რესპუბლიკებად (26/V-1918), ასევე შემდეგ, გახდა საქართველოს სდმპ-ს (მენშევიკების) ცენტრალური კომიტეტის ორგანო. გაზეთის პოლიტიკურ სახე მთლიანად განისაზღვრება მისი გამომცემლების მიხედვით. გაზეთი გამოცემა შეწყდა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და მთავრობის საზღვარგარეთ გაქცევის შემდეგ.

ВОЛЬНЫЙ ГОРЕЦ

ყოველკვირეული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიტერატურო გაზეთი.

თბილისი, 1919-1920. გაზეთმა თავი გამოაცხადა ჩრდილო კავკასიის მთიელი ხალხების რევოლუციური დემოკრატიის ორგანოდ. მისი მიზანი იყო, ერთი მხრივ, ებრძოლა მოხალისეთა არმიის წინააღმდეგ, რომელსაც სურდა "ერთიანი რუსეთის" რესტავრირება და, მეორე მხრივ, შეექმნა ერთიანი კავკასია და გამოეყო იგი რსფსრ-საგან (ფაქტობრივად, დაემყარებინა მასზე თურქეთის

პროტექტორატი). 1919 წლის დეკემბერში გაზეთი გამოდიოდა ორჯერ კვირაში.

რედაქტორი: სარედაქციო კოლეგია, გამომცემელი: კავკასიის მთიელთა გაერთიანებული მეტლისი.

ГРУЗИЯ

ყოველდღიური ლიტერატურული და პოლიტიკური გაზეთი. თბილისი, 1918-1921. გაზეთი თავის თავს აცხადებდა უპარტიო პროგრესული აზრის გამომხატველ ორგანოდ, თუმცა მის ფურცლებზე აისახებოდა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის შეხედულებები. გაზეთის ბოლო ნომერი გამოვიდა 1921 წლის 25 თებერვალს. ერთი პერიოდი გაზეთის რედაქტორი იყო: ლ.ს. ჯაფარიძე. გამომცემელი – ე.დ.გორდელაძე.

НАШ КРАЙ

ყოველდღიური პოლიტიკური, საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი. ბათუმი, 1918–1920. გაზეთის რედაქტორი: ნ. ი. ფრანჩესკი. გამომცემელი – შეპაიეთა ამხანაგობა სახელწოდებით „ნაშ კრავი“. გაზეთი არ აცხადებდა თავის პოლიტიკურ კრედოს, რაც აუცილებელი იყო მისი უსაფრთხოებისათვის ომის წლებში. ამ დროს ბათუმში სხვადასხვა პოლიტიკური ძალა ენაცვლებოდა ერთმანეთს. იგი ასახავდა ოპოზიციურ განწყობილებას, რომელიც ეწინააღმდეგებოდა იმ დროისათვის ბათუმსა და, საერთოდ აჭარაში, დამკვიდრებულ წესებს. თუმცა, ამავე დროს, იგი იყო აქ საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების წინააღმდეგი. გაზეთის ცალკეული ნომრები ინახება აჭარისა და ცენტრალურ არქივებში.

НОВЫЙ ДЕНЬ

ყოველკვირეული პოლიტიკური, საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი. თბილისი, 1919. გაზეთს გამოსცემდა ამხანაგობა "კავკასკი პოსრედნიკ" [კავკასიური შუამავალი]. სარედაქციო კოლეგია, გვარების მიუთითებლად. გაზეთი ასახავდა რუსი ინტელიგენციის იმ ნაწილის განცდებს, რომლებიც გამოიქცნენ ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ დამოუკიდებელ საქართველოში. გაზეთი მოუწოდდა, ქვეყნის გადასარჩენის მიზნით, არ მიემართათ ვარიანებისათვის და გაეწიათ წინააღმდეგობა მარქსისტული იდეოლოგიის წინააღმდეგ. გამოვიდა მხოლოდ 16 ნომერი და გაზეთმა შეწყვიტა არსებობა.

КАВКАЗСКАЯ КОММУНА

Ежедневная газета политийского отделения Грузинского Отд. Кавк. Краев. Бюро Росс. Тел. Агентства. Поти, 1921. Год издания первый. Потийское Отделение Грукавроста.

СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ

Политическая, общественная и литературная газета. Тбилиси, 1918-1919. Редактор: А. Никитин. Издатель: Джемаль Албогачи.